

MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ODBORNÉ VZDELÁVANIE NA
STREDNÝCH ZDRAVOTNÍCKYCH ŠKOLÁCH**

ŠTUDIJNÝ ODBOR: 5315 6 ZDRAVOTNÍCKY ZÁCHRANÁR

**MEDZINÁRODNÁ ŠTANDARDNÁ KLASIFIKÁCIA
VZDELÁVANIA: ISCED 4A**

Schválilo Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky pod číslom Z49429-2011.- OZdV zo dňa .22.9.2011 s účinnosťou od 1. septembra 2011 začínajúc 1. ročníkom.

Na tvorbe štátneho vzdelávacieho programu spolupracovali:

Ústav stredoškolskej zdravotníckej edukácie a kontinuálneho vzdelávania učiteľov odborných predmetov, FOaZOŠ Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave

Vybraní učitelia stredných zdravotníckych škôl v Slovenskej republike

Štátny pedagogický ústav v Bratislave

OBSAH	3
1 Úvod do štátneho vzdelávacieho programu	5
1.1 Funkcia štátneho vzdelávacieho programu	
1.2 Štruktúra štátneho vzdelávacieho programu	
1.3 Vymedzenie pojmov	
2 Ciele výchovy a vzdelávania	11
3 Všeobecné ciele odborného vzdelávania a prípravy na úrovni ISCED 4A	11
4 Charakteristika štátneho vzdelávacieho programu	12
4.1 Popis vzdelávacieho programu	
4.2 Základné údaje	
4.3 Zdravotné požiadavky na uchádzača	
4.4 Požiadavky na bezpečnosť, ochranu zdravia a hygienu práce	
4.5 Hodnotenie	
5 Kompetencie (profil) absolventa štátneho vzdelávacieho programu	18
5.1 Celková charakteristika absolventa	
5.2 Kľúčové kompetencie	
5.3 Všeobecné kompetencie	
5.4 Odborné kompetencie	
6 Učebné plány	22
6.1 Rámcový učebný plán štvorročné štúdium	
6.1.1 Poznámky k rámcovému učebnému plánu	
6.2 Učebný plán pre odborné vzdelávanie	
6.2.1 Poznámky k učebnému plánu pre odborné vzdelávanie	
7 Vzdelávacie oblasti	25
7.1 Odborné vzdelávanie	25
7.1.1 Teoretické vzdelávanie a praktická príprava	
7.1.2 Odborná klinická prax	
7.2 Vzdelávacie štandardy odborného vzdelávania	
7.3 Učebné osnovy odborných predmetov	
7.3.1 učebné osnovy predmetu latinský jazyk	
7.3.2 učebné osnovy predmetu anatómia a fyziológia	
7.3.3 učebné osnovy predmetu preventívne lekárstvo	
7.3.4 učebné osnovy predmetu klinická propedeutika	
7.3.5 učebné osnovy predmetu vnútorné lekárstvo	
7.3.6 učebné osnovy predmetu chirurgia	
7.3.7 učebné osnovy predmetu pediatria	
7.3.8 učebné osnovy predmetu gynekológia a pôrodníctvo	
7.3.9 učebné osnovy predmetu neurológia	
7.3.10 učebné osnovy predmetu psychiatria	
7.3.11 učebné osnovy predmetu anesteziológia	
7.3.12 učebné osnovy predmetu urgentná medicína	
7.3.13 učebné osnovy predmetu zdravotná záchranná služba	
7.3.14 učebné osnovy predmetu ošetrovateľské techniky	
7.3.15 učebné osnovy predmetu právo	

7.3.16 učebné osnovy predmetu psychológia a komunikácia

7.3.17 učebné osnovy predmetu zdravotnícka etika

7.3.18 učebné osnovy predmetu odborná klinická prax

8 Základné podmienky na realizáciu štátneho vzdelávacieho programu	128
8.1 Základné materiálne podmienky	
8.2 Personálne podmienky	
8.3 Učebné zdroje, odborná literatúra, didaktická technika	
8.4 Priestorové a materiálno technické zabezpečenie odborného vzdelávania	
8.5 Podmienky bezpečnosti a hygieny práce	
8.6 Organizačné podmienky	
9 Využitie štátneho vzdelávacieho programu pre vzdelávanie dospelých	166
10 Záverečná pomaturitná skúška z odborných predmetov	167
10.1 Témy pomaturitnej skúšky	
10.2 Hodnotenie vzdelávacích výstupov založené na výkonových kritériách	
10.3 Cieľové požiadavky na pomaturitnú skúšku	
10.4 Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov	
11 Zásady pre tvorbu školského vzdelávacieho programu	173
11.1 Všeobecné zásady tvorby školského vzdelávacieho programu	
11.2 Štruktúra školského vzdelávacieho programu	

1 ÚVOD DO ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Štátny vzdelávací program je najvyšším kurikulárnym dokumentom. Tvorí prvú úroveň dvojúrovňového participatívneho modelu riadenia. Definuje hlavné princípy a ciele kurikulárnej politiky štátu, podstatné demokratické a humanistické hodnoty, na ktorých je výchova a vzdelávanie založené. Obsahuje všeobecné ciele a požiadavky (základné učivo), ktoré sa vzťahujú na obsah edukácie a kľúčové spôsobilosti (kompetencie) ako hlavné nástroje vyváženého rozvoja osobnosti zdravotníckeho pracovníka. Predstavuje východisko a záväzný dokument pre vytvorenie školských vzdelávacích programov.

Odborné vzdelávanie a príprava nie je založené na osvojovaní čo najväčšieho objemu faktov, ale smeruje k získaniu kľúčových, všeobecných a odborných kompetencií, ku komplexnejším a prakticky zameraným vedomostiam a zručnostiam, ktoré umožnia rozvoj a celkový úspech jednotlivcov na základe vlastnej aktivity, sebauvedomenia a spolupráce nielen v známych situáciách, javoch a problémoch, ale aj v nových podmienkach ich riešenia a aplikácie.

Štátny vzdelávací program (ďalej len „ŠVP“) bol vytvorený v súlade s Medzinárodnou normou pre klasifikáciu vzdelávania (International Standard Classification of Education – ISCED 99) s cieľom prehľadnenia a porovnania vzdelávacích programov na národnej úrovni vzhľadom k štandardným charakteristikám ako sú dĺžka vzdelávania, vstupný vek žiaka do programu, zameranie programu (výchovné, všeobecnovzdelávacie, odborné, praktické), podmienky programu, kvalifikácia, normy certifikácie, možnosti ďalšieho vzdelávania a pod. ISCED je meradlom hodnotenia a porovnávania kvality obsahu vzdelávania. Vzdelávací program je preto základnou jednotkou klasifikácie ISCED 99.

ISCED 4 zodpovedá vyššiemu sekundárnemu - stredoškolskému vzdelávaniu. Subkategória ISCED 4A charakterizuje vzdelávacie programy určené k:

- príprave žiakov na povolanie, získanie odbornej kvalifikácie a priamy vstup na trh práce,
- získaniu odbornej kvalifikácie a možnosti pre vstup aj do ďalších programov na vyšších stupňoch vzdelávania na ISCED 5.

Obsahové zameranie vzdelávacieho programu orientované na odborné vzdelávanie a praktickú prípravu je porovnateľné so zameraním vzdelávacích programov na úrovni ISCED 4A.

1.1 Funkcia štátneho vzdelávacieho programu

Štátny vzdelávací program pre odborné vzdelávanie a prípravu (ďalej len „OVP“) vymedzuje predstavu štátu o zameraní, obsahu a výsledkoch OVP pre daný študijný odbor.

ŠVP je

- a) štátom vydaný kurikulárny pedagogický dokument, ktorý vymedzuje záväzné požiadavky na vzdelávanie na úrovni ISCED 4A pre daný študijný odbor – vzdelávacie výstupy, ktoré musí žiak po ukončení štúdia dosiahnuť a preukázať,
- b) záväzný dokument, ktorý sú školy povinné rešpektovať a rozpracovať do svojich školských vzdelávacích programov,
- c) otvorený kurikulárny dokument, ktorý sa bude podľa potrieb a požiadaviek inovovať.

ŠVP je postavený na týchto **princípoch**:

- a) znížený dôraz na obsah vzdelávania, zvýšenie dôrazu na požadované kompetencie a výsledky vzdelávania,
- b) podpora autonómie a zodpovednosti škôl a pluralitného vzdelávacieho prostredia,
- c) rozvoj individuality každého jednotlivca,
- d) dôraz na požadované kľúčové kompetencie pre výkon povolania,
- e) akcent na cieľovú kvalitu osobnosti žiaka ako potenciálneho zamestnanca,
- f) podpora zvýšenia kvality a efektivity vzdelávania vo vzťahu k rešpektovaniu vzdelávacích potrieb, študijných predpokladov, reálnych vzdelávacích podmienok, špecifických potrieb trhu práce v regiónoch škôl, dosiahnutých výsledkov práce školy, umožnenie rýchlych a potrebných inovácií, zlepšenie pedagogického a sociálneho prostredia,
- g) posilnenie odbornej a pedagogickej zodpovednosti a autonómie učiteľov,
- h) záväzný podklad pre tvorbu školských vzdelávacích programov.

Cieľom ŠVP je:

- a) príprava žiakov na úspešný a zmysluplný osobný, občiansky a pracovný život,
- b) uplatnenie absolventov škôl na trhu práce,
- c) schopnosť prispôbovať sa zmenám na trhu práce v rámci celoživotného vzdelávania,
- d) poskytovať možnosti ďalšieho vzdelávania.

ŠVP vymedzuje:

- a) všeobecne záväzný cieľ, obsah, rozsah a podmienky vzdelávania na ISCED 4A pre daný študijný odbor,
- b) cieľovú kvalitu osobnosti žiaka, ktorú má žiak po ukončení vzdelávania a prípravy dosiahnuť,
- c) pravidlá pre tvorbu školských vzdelávacích programov, hodnotenie výsledkov vzdelávania,
- d) záväzný základ pre stanovenie finančných prostriedkov.

ŠVP **schválilo a vydalo** Ministerstvo zdravotníctva. Bol prerokovaný s príslušnými organizáciami zamestnávateľov s celoštátnou pôsobnosťou.

1.2 Štruktúra štátneho vzdelávacieho programu

ŠVP stanovuje:

- a) ciele, formu, dĺžku a povinný obsah OVP študijného odboru,
- b) základný obsah OVP,
- c) pedagogicko-organizačné usporiadanie vzdelávania,
- d) profil absolventa vo vzťahu k požiadavkám zamestnávateľov – kvalifikačné požiadavky, t.j. vzdelávacie výstupy,
- e) podmienky priebehu a ukončovania vzdelávania a prípravy,
- f) materiálne, personálne a organizačné podmienky,
- g) podmienky bezpečnosti a ochrany zdravia,
- h) podmienky vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

ŠVP je rozpracovaný do nasledovných častí:

1) Charakteristika ŠVP je úvodom do vzdelávacieho programu a konkretizuje ho. Vysvetľuje jeho funkciu, objasňuje pojmy, akými sú ciele vzdelávania, požiadavky na vzdelávanie, spôsoby a formy získavania vedomostí, zručností a kompetencií, ich vzťah k povolaniu a kvalifikácii, ktorú získavajú absolventi po ukončení programu. V tejto časti sa uvádza dĺžka štúdia, nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium, spôsob ukončenia štúdia, poskytnutý stupeň vzdelania, doklad o dosiahnutom vzdelaní, možnosti pracovného uplatnenia, možnosti ďalšieho vzdelávania. Súčasťou charakteristiky je určenie požiadaviek a

obmedzení vo vzťahu k prístupnosti povolania z hľadiska veku absolventov, zdravotného stavu pri výkone povolania, atď. Požiadavky na bezpečnosť, ochranu zdravia a hygienu práce vychádzajú zo všeobecne platných predpisov, nariadení a vyhlášok .

2) Kompetencie (profil) absolventa ŠVP sú kľúčovým východiskom pre školy, ktoré ich rozpracujú vo vlastných ŠkVP. Kompetencie musia spĺňať a pokrývať všetky požiadavky a potreby trhu práce a vzdelávania tak, aby absolvent po získaní vzdelania dosiahol konkrétnu kvalifikačnú spôsobilosť – všeobecnú a odbornú. Táto časť programu je zásadným reformným obratom pri štruktúrovaní vzdelávania, ktorá si vyžaduje zmenu celkového prístupu ku vzdelávaniu a učeniu sa tak zo strany učiteľa, ako aj žiaka. Ide o proces určenia požiadaviek v podobe výkonových štandardov. V OVP je stanovenie výkonových štandardov výsledkom aktívnej a úzkej spolupráce so zamestnávateľmi v danom odbore štúdia a prípravy. Vytvorením kompetenčného profilu sa v ŠVP definujú konkrétne požiadavky na kvalifikovaný výkon (kvalifikačný štandard) pracovných činností v povolani. Výkonové štandardy sa v sumatívnom hodnotení na maturitných skúškach podieľajú na definovaní vzdelávacích výstupov. Najvýznamnejšou kategóriou profilu absolventa sú kľúčové kompetencie, ktoré v súlade s cieľmi OVP smerujú k tomu, aby si žiaci na strednom stupni vzdelania vytvorili, v nadväznosti na základné vzdelanie, predpoklady a schopnosti lepšie sa uplatniť v spoločenskom, pracovnom a osobnom živote.

3) Učebné plány sú základom pre tvorbu školských učebných plánov. Stanovujú základné proporcie medzi cieľovými zložkami vzdelávania formou minimálnych týždenných vyučovacích hodín a celkového počtu hodín za celé štúdium. ŠVP stanovuje záväzný minimálny počet hodín na odborné vzdelávanie vrátane klinickej praxe. Disponibilné hodiny slúžia k rozšíreniu časových dotácií odbornej zložky vzdelávania a sú podporným stimulom pre školy pri rozpracovaní študijného odboru pri zohľadnení potrieb školy, rozvojových programov regiónu, zamestnávateľov alebo žiakov.

Môžu sa využiť aj na podporu rozvoja osobnosti žiaka, jeho záujmovej orientácie zavedením pestrej škály voliteľných predmetov, prípadne ďalších účelovo zameraných kurzov.

4) Vzdelávacie oblasti sú okruhy, do ktorých patrí problematika príbuzných školských predmetov rámcového učebného plánu. Sú stanovením obsahu vzdelávania. Vychádzajú z výkonových štandardov uvedených v kompetenčnom profile absolventa. Výkonové štandardy sa pretransformujú do obsahových štandardov. Vzdelávacie oblasti v ŠVP sú orientované na základné učivo, ktoré musia školy povinne rešpektovať. Majú nadpredmetový charakter, čo umožňuje školám využívať medzipredmetové vzťahy, rozvíjať aplikačné súvislosti s ohľadom na daný študijný odbor, rozvoj nových technológií, zahraničné poznatky a skúsenosti, individuálne potreby a špecifiká žiakov, rodičov a spoločnosti. Štruktúrovaniu obsahu sa musí venovať dostatočne veľa času na jeho zoradenie a usporiadanie, aby sa žiakovi vytvorili tie najoptimálnejšie podmienky na štúdium a zvládnutie obsahu vzdelávania. Neoddeliteľnou súčasťou každej vzdelávacej oblasti sú aj výchovné a motivačné aspekty, ktoré sa musia začleniť do obsahu vzdelávania. Preto okrem základného učiva sa štrukturuje aj rozširujúce učivo, ktoré slúži na prehĺbenie základného učiva. Toto učivo má predovšetkým výchovný charakter a má prispieť k tomu, aby si žiaci osvojili určité postoje, hodnoty, rozhodovanie, atď. Môže sa vyučovať buď osobitne alebo ako integratívny vyučovací mostík aj formou rôznych projektov, písomných prác, a pod. Sú to rôzne témy ako napr. človek a sociálne prostredie, informačné a komunikačné technológie, človek a životné prostredie, multikulturálna výchova a pod. Do tejto kategórie patria aj voliteľné a nepovinné predmety, účelové kurzy v oblasti odborného vzdelávania. V odbornom vzdelávaní je diferencované začleňované do rôznych vzdelávacích oblastí podľa charakteristiky daného odboru. Malo by sa predovšetkým zameriavať na materiálové a energetické zdroje, kvalitu pracovného prostredia, vplyvy pracovných činností na prostredie a zdravie, na technické a technologické procesy a riadiacu činnosť. Rozširujúce učivo sa môže realizovať rôznymi metódami a

formami v rámci teoretického a praktického vyučovania, ale aj mimoškolskými aktivitami. V praktickom vyučovaní je vhodné viesť žiakov napr. k správne upotrebeniu, separovaniu a odvozu odpadov, využívaniu úsporných spotrebičov a postupov, dodržiavaniu požiadaviek na bezpečnosť a hygienu práce. Súčasťou vzdelávacieho programu je/sú aj účelové učivo/účelové kurzy, ktoré podporujú a prehlbujú špecifické záujmy žiaka, zdokonaľujú jeho kompetenčnú úroveň (teoretickú, praktickú, telesnú, osobnostnú). Tento typ učiva sa určí buď na štátnej úrovni alebo na úrovni škôl podľa indikovaných potrieb, záujmov a požiadaviek.

5) Učebné zdroje chápeme ako učebné pomôcky, prostriedky a didaktickú techniku odporúčané vo vyučovacom procese. Sú nositeľom učiva a používajú sa v rôznych priestoroch. Ich súčasťou sú aj moderné technológie vo vzdelávaní. ŠVP odporúča základné učebné zdroje pre študijný odbor. Učebné zdroje predstavujú zdroj významných informácií a prostriedkov na vytváranie zručností a návykov žiakov, cestu ich motivácie, upevňovania a kontroly nadobudnutých vedomostí, zručností a postojov, orientácie na ich individuálne záujmy.

6) Vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je integrálnou súčasťou vzdelávacieho systému. ŠVP predkladá možnosti sprístupniť vzdelávací program čo najširšiemu spektru žiakov. Škola musí zvážiť tieto možnosti a rozhodnúť, či vzdelávací program je vhodný aj pre konkrétnu skupinu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, či je spôsobilá ho upraviť podľa podmienok, potrieb a druhu znevýhodnenia a prispôbiť podmienky na ich výučbu. Každá škola je však povinná sledovať individuálne potreby a záujmy žiakov a riešiť ich formou individuálnych učebných plánov a špecifických organizačných opatrení (napr. talentovaní alebo hyperaktívni žiaci).

7) Základné podmienky na realizáciu ŠVP vychádzajú zo všeobecných platných noriem a určujú základné (minimálne) požiadavky na zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu.

8) Skúšobný poriadok maturitnej skúšky stanovuje všeobecne platné odporúčania o postupe tvorby tém na teoretickú a praktickú časť odbornej zložky maturitnej skúšky ako aj o kritériách celkového hodnotenia maturitnej skúšky – hodnotiace štandardy.

9) Zásady pre tvorbu školských vzdelávacích programov určujú všetky pravidlá, postupy, cesty a prostriedky tvorby ŠKVP na základe ŠVP pre daný študijný odbor. Významnou podpornou zložkou je Metodika tvorby školských vzdelávacích programov.

1.3 Vymedzenie pojmov

a) Cieľ vzdelávania v ŠVP vyjadruje požiadavky na celkový vzdelanostný a osobnostný rozvoj žiaka, vymedzuje zámery výchovno-vzdelávacieho procesu a jeho vzdelávacie výstupy. V súlade s cieľmi stredného OVP sú v ŠVP formulované: všeobecné ciele založené na koncepte štyroch cieľov celoživotného vzdelávania pre 21. storočie formulované Medzinárodnou komisiou UNESCO. Z hľadiska prípravy na povolanie, uznávania a potvrdzovania získanej kvalifikácie – vzdelávacích výstupov v danom študijnom odbore sú v ŠVP špecifické ciele vyjadrené ako kompetencie

- kognitívne, ktoré zahŕňajú oblasť vedomostí, intelektuálnych zručností, poznávacích schopností (pamäť, myslenie, tvorivosť) a
- afektívne vymedzujúce oblasť postojov, hodnotovej orientácie a sociálno-komunikatívnych zručností.

Cieľ vzdelávania je východiskom a podmienkou pre formulovanie obsahu, zabezpečenie procesu vzdelávania a hodnotenia výsledkov vzdelávacieho procesu. Je popísaný v charakteristike vzdelávacieho programu.

b) Kurikulum (angl. curriculum) – **vzdelávací program** znamená komplexný program riešenia všeobecných a špecifických cieľov, obsahu, metód a foriem vzdelávacieho procesu, stratégií a metód hodnotenia, organizácie a riadenia vzdelávania. Vývoj vzdelávacích programov je otvoreným procesom plánovania, realizácie a hodnotenia inštitucionálneho vzdelávania a vyžaduje si rozhodovanie a praktické riešenie na úrovni štátu, školy a triedy.

c) Kurikulárny dokument vymedzuje vzdelávací program. ŠVP (v krajinách Európskej únie „National Curriculum“ – Národné kurikulum) je štátom garantovaný rámec, ktorý určuje ciele, obsah vzdelávania, vzdelávacie výstupy a smernice na realizáciu školských kurikúl v oblasti formálneho (počiatočného) vzdelávania.

d) Kompetencia je preukázaná schopnosť využívať vedomosti, zručnosti, postoje, hodnotovú orientáciu a iné spôsobilosti na predvedenie a vykonávanie funkcií podľa daných štandardov v práci, pri štúdiu v osobnom a odbornom rozvoji jedinca a pri jeho aktívnom zapojení sa do spoločnosti, v budúcom uplatnení sa v pracovnom a mimopracovnom živote a pre jeho ďalšie vzdelávanie. Poznáme tieto kategórie kompetencií:

1. **Kľúčové kompetencie** chápeme ako významnú a dôležitú kategóriu všeobecne integrujúcich, použiteľných a prenosných súborov vedomostí, zručností, postojov, hodnotovej orientácie a ďalších charakteristík osobnosti, ktoré každý človek potrebuje k svojmu osobnému naplneniu a rozvoju, aktívnemu občianstvu, sociálnemu začleneniu, k tomu, aby mohol primerane konať v rôznych pracovných a životných situáciách na takej úrovni, aby si ich mohol ďalej rozvíjať, zachovávať a aktualizovať v rámci celoživotného vzdelávania. Vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie.
2. **Všeobecné kompetencie** sú základné kognitívne (poznávacie) kompetencie, ktoré sa vyžadujú pre príbuzné skupiny povolání (napr. matematika, čítanie, písanie, riešenie problémov, sociálne, komunikatívne a interpersonálne kompetencie). Vymedzujú široký poznávací základ potrebný pre uplatnenie človeka v spoločnosti a v mimopracovnom živote. Vytvárajú predpoklad celoživotného vzdelávania a prispievajú k profesionalizácii a adaptabilite každého jedinca.
3. **Odborné kompetencie** sú kompetencie vyšpecifikované z profilov (štandardov) práce, tradičných a nových povolání. Sú to sociálne a komunikatívne kompetencie, strategické schopnosti pri kompetenciách založených na riešení problému pri zabezpečovaní úloh, organizačné kompetencie, iniciatívnosť a aktívnosť. Strategicky ovplyvňujú schopnosti absolventa uplatniť sa na trhu práce, prispôbovať sa jeho zmenám, samostatne rozhodovať o svojej profesijnej kariére a angažovať sa vo svojej vlastnej práci a v spolupráci s inými ľuďmi.

e) Učenie je proces, v ktorom žiak získava, využíva a prispôsobuje si informácie, myšlienky a hodnoty, praktické a kognitívne kompetencie. Prebieha prostredníctvom premýšľania, osobných úvah, obnovy informácií a sociálnych interakcií.

f) Vedomosti sú výsledkom zhromažďovania a prispôsobovania informácií v priebehu vzdelávania alebo učenia sa. V kontexte kvalifikácií poznáme teoretické alebo faktické vedomosti.

g) Zručnosti sú schopnosti aplikovať vedomosti a využívať know - how na zvládnutie rôznych úloh a riešenie problémov. V kontexte kvalifikácii sú kognitívne (napr. uplatnenie logického, kreatívneho alebo intuitívneho myslenia) a praktické (manuálna zručnosť, šikovnosť, pohotovosť a používanie metód, materiálov, prostriedkov, nástrojov a prístrojov).

h) Výkonový štandard je základné kritérium úrovne zvládnutia vedomostí, zručností a schopností. Vymedzuje úroveň významných vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré má

žiak podľa očakávania preukázať po ukončení vzdelávania. Musí odpovedať na otázku “Čo,, potrebuje žiak vedieť (kognitívna oblasť), čomu musí porozumieť (kognitívna a afektívna oblasť), čo má urobiť (afektívna a psychomotorická oblasť), aby splnil úlohu a preukázal svoj výkon. Je zároveň vstupným (cieľová požiadavka) a výstupným (vzdelávací výstup) štandardom. Výkonový štandard identifikuje merateľnosť vyučovacieho procesu. Popisuje produkt výučby, nie jej proces. Dôkazom dosiahnutia výkonového štandardu – vzdelávacieho výstupu je objektívne, validné a reliabilné sumatívne hodnotenie (maturitná skúška) na základe spoľahlivých kritérií, prostriedkov a postupov sumatívneho hodnotenia, ktorým sa overí dosiahnutie všeobecného a špecifického cieľa – hodnotiaci štandard. Z toho dôvodu je kompetenčný profil absolventa zásadným prvkom ŠVP .

i) Obsahový štandard určuje rozsah požadovaných vedomostí a zručností. Vymedzuje požiadavky a podmienky, ktoré určujú obsah vzdelávania (čo sa majú a ako sa majú žiaci naučiť a učiť) a zručností (čo majú žiaci urobiť a ako to majú urobiť), aby úspešne zvládli vzdelávací výstup (preukázali výkon) a vzdelávací program. Obsahový štandard sa formuluje na základe výkonového štandardu.

j) Vzdelávací štandard obsahuje súbor požiadaviek na osvojenie si vedomostí, zručností a schopností, ktoré majú žiaci získať, aby mohli pokračovať vo vzdelávaní v nadväzujúcej časti vzdelávacieho programu alebo aby im mohol byť priznaný stupeň vzdelania. Je súborom výkonových a obsahových štandardov.

k) Vzdelávacie výstupy sú stanovenia o tom, čo žiak vie, chápe a je schopný urobiť, aby ukončil proces učenia/vzdelávania. Ide o štruktúrovaný popis spôsobilosti (odborné, všeobecné) nevyhnutných pre výkon určitej pracovnej úlohy, činnosti alebo súboru činností v danom povolani alebo skupine príbuzných povolani. Vzdelávacie výstupy v oblasti OVP týkajúce sa získania, potvrdenia a uznania konkrétnej kvalifikácie (úplnej, čiastočnej) voláme kvalifikačný štandard. Každý vzdelávací výstup je vo svojej podstate výkonový štandard.

l) Hodnotiaci štandard definuje súbor kritérií, organizačných a metodických postupov na overenie dosiahnutých vzdelávacích výstupov. Vychádza z výkonového štandardu. Proces hodnotenia vytvára evidenciu o výkone žiaka.

Hodnotiaci štandard zahŕňa:

- kritériá hodnotenia pre každú všeobecnú a odbornú spôsobilosť. Určujú, ako stanoviť dôkaz o tom, že výkon žiaka bol preukázaný. Pokiaľ kompetencie stanovujú, čo má žiak vedieť a urobiť v rámci danej pracovnej činnosti, kritériá určujú, podľa čoho to poznáme a či sú tieto kompetencie osvojené,
- kritériá musia byť konkrétne, jasné a zodpovedajúce danej kompetencii,
- prostriedky a postupy hodnotenia vymedzujú cesty a spôsoby overovania kompetencií,
- organizačné a metodické pokyny pre maturitné skúšky predstavujú súbor pravidiel a predpisov v rámci platnej legislatívy.

m) Hodnotenie je to proces skompletizovania a interpretovania údajov a dôkazov o výkone žiaka. Skúšajúci overujú výkony žiakov vo vzťahu ku kritériám. V OVP sa sumatívnym hodnotením (maturitná skúška) overuje, potvrdzuje a uznáva získaná kvalifikácia v danom študijnom odbore.

n) Kvalifikácia je formálny výsledok procesu hodnotenia a validácie, ktorý sa získa, keď kompetentný orgán určí, že absolvent dosiahol vzdelávacie výstupy zodpovedajúce daným štandardom (výkonový – kvalifikačný štandard, obsahový štandard, hodnotiaci štandard).

2 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

3 VŠEOBECNÉ CIELE ODBORNÉHO VZDELÁVANIA A PRÍPRAVY NA ÚROVNI ISCED 4A

OVP je súčasťou celoživotného vzdelávania a musí byť súčasťou spoločnosti založenej na vedomostiach, v ktorej je vzdelávanie cestou rozvoja ľudskej osobnosti. Zámerom OVP je pripraviť žiaka na úspešný, zmysluplný a zodpovedný osobný, občiansky a pracovný život. Všeobecné ciele OVP na úrovni ISCED 4A sú:

1. Cieľ – učiť sa poznávať znamená naučiť sa osvojiť si nástroje pochopenia sveta a rozvíjať schopnosti nevyhnutné k učeniu sa.

OVP má:

- rozvíjať základné myšlienkové postupy žiakov, ich pamäť a schopnosť sústredenia,
- podporovať osvojovanie všeobecných princípov a algoritmov riešenia problémov, javov a situácií, ako aj bežných zručností pre prácu s informáciami,
- podporovať poznanie žiakov lepšieho chápania sveta, v ktorom žijú a nevyhnutnosť udržateľného rozvoja,
- viesť k porozumeniu základných vedeckých, technologických a technických metód, postupov a nástrojov a rozvíjať zručnosti pri ich aplikácii,
- rozvíjať osvojenie si základných poznatkov, pracovných postupov a nástrojov potrebných pre kvalifikovaný výkon povolania na trhu práce,
- pripravovať žiakov pre celoživotné vzdelávanie.

2. Cieľ – učiť sa rozhodovať znamená naučiť sa tvorivo zasahovať do svojho životného, pracovného a spoločenského prostredia.

OVP má:

- rozvíjať aktívny a tvorivý prístup žiakov k riešeniu problémov a hľadaniu progresívnych riešení,
- podporovať flexibilitu, adaptabilitu a kreativitu žiakov,
- viesť žiakov k aktívnemu prístupu k práci, profesijnej kariére a prispôbovaniu sa zmenám na trhu práce,
- rozvíjať cieľavedomý prístup žiakov k tímovej a samostatnej práci,
- vytvárať zodpovedný prístup žiakov k plneniu svojich povinností a rešpektovaniu stanovených pravidiel,
- viesť žiakov k hodnoteniu svojich schopností a rešpektovaniu schopností druhých,
- rozvíjať zručnosti potrebných k rokovaniu, diskusii, kompromisu, obhajobe svojho stanoviska a k akceptovaniu stanovísk druhých,
- viesť žiakov k chápaniu práce ako príležitosti pre sebarealizáciu.

3. Cieľ – učiť sa existovať znamená porozumieť vlastnej osobnosti a jej vytváraniu v súlade s všeobecne akceptovanými morálnymi hodnotami.

OVP má:

- rozvíjať telesné a duševné schopnosti a zručnosti žiakov, prehlbovať zručnosti potrebné k sebareflexii, sebapoznaniu a sebahodnoteniu,
- vytvárať primerané sebavedomie a inšpiráciu žiakov,
- rozvíjať slobodné, kritické a nezávislé myslenie žiakov, ich úsudok a rozhodovanie,
- viesť k prijímaniu zodpovednosti žiakov za svoje myslenie, rozhodovanie, správanie a cítenie,
- viesť žiakov k emocionálnemu a estetickému vnímaniu,
- rozvíjať kreativitu, nadanie, špecifické schopnosti a predstavivosti.

4. Cieľ – učiť sa žiť v spoločnosti a žiť s ostatnými znamená vedieť spolupracovať s ostatnými a podieľať sa na živote spoločnosti a nájsť si v nej svoje miesto.

OVP má:

- rozvíjať úctu k ľudskému životu a jeho hodnote,
- vytvárať úctu a rešpekt k živej a neživej prírode, k ochrane životného prostredia a k chápaniu globálnych problémov ľudstva,
- prehlbovať osobnostnú, národnostnú a občiansku identitu žiakov, ich pripravenosť chrániť vlastnú identitu a rešpektovať identitu druhých,
- viesť žiakov k tomu, aby sa vo vzťahu k iným ľuďom oslobodili od predsudkov, xenofóbie, intolerancie, rasizmu, agresívneho nacionalizmu, etnickej, náboženskej a inej neznášanlivosti,
- vytvárať zodpovedné a slušné správanie žiakov v súlade s morálnymi zásadami a zásadami spoločenského správania sa,
- viesť žiakov k aktívnej účasti v občianskom živote a spolupráci na rozvoji demokracie,
- rozvíjať komunikačné zručnosti žiakov a zručnosti pre hodnotný pracovný, rodinný a partnerský život.

4 CHARAKTERISTIKA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU ŠTUDIJNÉHO ODBORU Z D R A V O T N Í C K Y Z Á C H R A N Á R

4.1 Popis vzdelávacieho programu

Vzdelávací program je určený pre študijný odbor: **5315 6 zdravotnícky záchranár**

Zameriava sa na kvalifikovanú prípravu zdravotníckych pracovníkov pre oblasť prednemocničnej zdravotnej starostlivosti v ambulanciách zdravotnej záchranej služby, v mobilných intenzívnych jednotkách a základných zložkách integrovaného záchranného systému. Jeho obsah a štruktúra poskytuje široký odborný profil, ktorý je zárukou prípravy absolventov schopných samostatne vykonávať základné zdravotnícke záchrannárske činnosti v oblasti prednemocničnej zdravotnej starostlivosti.

Z hľadiska jeho použitia pre cieľové skupiny vzdelávacej sústavy Slovenskej republiky sa vzdelávanie uskutočňuje formou :

- **denného dvojročného pomaturitného kvalifikačného štúdia pre absolventov strednej školy s maturitou**
- **večerného trojročného pomaturitného kvalifikačného štúdia pre absolventov strednej školy s maturitou**

Podmienky prijatia ustanovuje vykonávací predpis o prijímacom konaní na stredné školy.

Uchádzači o štúdium v externej forme v dobe prijímacieho konania ako aj počas celej dĺžky štúdia musia byť v pracovnom vzťahu a pracovať v niektorej zložke integrovaného záchranného systému.

Absolventi tohto vzdelávacieho programu získajú odbornú kvalifikáciu v inom odbore vzdelania, než v ktorom vykonali maturitnú skúšku, ktoré podľa klasifikácie ISCED predstavuje úroveň 4A.

Výstupným dokladom o získanom vzdelaní je vysvedčenie o záverečnej pomaturitnej skúške z odborných predmetov.

Štúdium sa môže realizovať dennou formou alebo v externom štúdiu večernou formou.

Študijný odbor:	5315 6 zdravotnícky záchranár
Odborné zamerania:	—
Vzdelávacie oblasti v odbornom vzdelávaní:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teoretické vzdelávanie a praktická príprava ▪ Odborná klinická prax
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Denné pomaturitné kvalifikačné štúdium pre absolventov strednej školy, ukončenej maturitnou skúškou 2. Večerné pomaturitné kvalifikačné štúdium pre absolventov strednej školy, ukončenej maturitnou skúškou

1. Základné údaje

Vyučovací jazyk	Štátny jazyk
Dĺžka vzdelávania a prípravy:	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2 roky 2. 3 roky
Študijný odbor je určený pre:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Absolventov strednej školy, ukončenej maturitnou skúškou. 2. Absolventov strednej školy, ukončenej maturitnou skúškou.
Podmienky na prijatie do študijného odboru:	<p>Do prvého ročníka denného štúdia môžu byť prijatí absolventi strednej školy, ktorí splnili podmienky výberového konania.</p> <p>Do prvého ročníka externého štúdia môžu byť prijatí absolventi strednej školy, ukončenej maturitnou skúškou, ktorí splnili podmienky výberového konania vrátane overenia pohybových schopností a fyzickej zdatnosti, sú držiteľmi vodičského oprávnenia kategórie B a ktorí v dobe prijímacieho konania ako aj počas celej dĺžky štúdia sú v pracovnoprávnom vzťahu a pracujú v niektorej zložke integrovaného záchranného zdravotného systému.</p> <p>Do študijného odboru zdravotnícky záchranár môžu byť prijatí žiaci, ktorí spĺňajú zdravotnú spôsobilosť na prácu v odbore. Vyjadrenie všeobecného lekára o zdravotnom stave uchádzača musí byť pripojené.</p> <p>Zložky prijímacej skúšky:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - biológia (so zameraním na biológiu človeka), - overenie fyzickej zdatnosti a pohybových schopností vrátane overenia plaveckých schopností
Spôsob ukončenia vzdelávania a prípravy:	Záverečná pomaturitná skúška z odborných predmetov
Doklad o dosiahnutom vzdelaní:	Dokladom o dosiahnutom vzdelaní je vysvedčenie o pomaturitnej skúške.
Poskytnutý stupeň vzdelania:	Štúdium poskytuje pomaturitné kvalifikačné odborné vzdelanie. Klasifikácia stupňov vzdelania podľa ISCED: <ul style="list-style-type: none"> - 4 A
Pracovné uplatnenie absolventa:	Zdravotnícky záchranár je zdravotnícky pracovník, ktorý sa uplatní najmä v neodkladnej zdravotnej starostlivosti a v integrovanom záchrannom systéme.
Nadväzná odborná príprava:	Vysokoškolské štúdium najmä v nelekárskych študijných odboroch. Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov podľa platnej legislatívy MZ SR

Charakteristika obsahu vzdelávania a prípravy

Obsah vzdelania je koncipovaný tak, aby žiaci zvládli všeobecné a odborné poznatky a zručnosti na požadovanej profesionálnej úrovni nevyhnutné na získanie PK vzdelania a odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania zdravotnícky záchranár. Tomu zodpovedá štruktúra a obsah odbornej zložky vzdelávania vrátane klinickej praxe. Dominantnú zložku odbornej prípravy tvoria predmety teoretického a praktického zamerania, najmä neodkladná zdravotná starostlivosť v jednotlivých klinických odboroch, anestéziológia, urgentná medicína, záchranná zdravotná služba a klinická prax v ústavnej zdravotnej starostlivosti a v záchrannej zdravotnej službe. Tieto predmety prehlbujú vzťah medzi teoretickými vedomosťami a praktickým osvojovaním si profesionálnych zručností.

4.3 Požiadavky zdravotnej spôsobilosti na uchádzača

Do stredných zdravotníckych škôl môžu byť prijatí uchádzači, ktorých zdravotný stav posúdil a na prihláške potvrdil všeobecný lekár pre deti a dorast alebo všeobecný lekár pre dospelých.

Do študijného odboru zdravotnícky záchranár môžu byť prijatí žiaci, ktorí spĺňajú zdravotné kritériá na prácu v odbore. Majú dobrú funkčnú schopnosť dolných končatín umožňujúcu dlhšie státie a prácu vo vynútených polohách, voľnú pohyblivosť a zodpovedajúcu svalovú

silu horných končatín, dobrú zručnosť a správnu pohybovú koordináciu oboch rúk a netrpia poruchami dynamiky a statiky, záchvatovými stavmi akejkoľvek etiológie.

Do študijného odboru **5315 6 zdravotnícky záchranár** nemôžu byť prijatí uchádzači, ktorí majú mentálne, zmyslové alebo telesné postihnutie, zdravotné oslabenie alebo ochorenie, majú narušenú komunikačnú schopnosť, špecifické poruchy učenia alebo správania sa, autistický syndróm, poruchy psychického vývinu

4.4 Požiadavky na bezpečnosť, ochranu zdravia a hygienu práce

Požiadavky vychádzajúce zo všeobecne platných predpisov, nariadení a vyhlášok.

Výchova k bezpečnosti a ochrane zdravia, hygiene práce a ochrane pred požiarom je neoddeliteľnou súčasťou teoretického vyučovania, praktickej prípravy a odbornej klinickej praxe.

V priestoroch určených na vyučovanie žiakov je potrebné utvoriť podľa platných predpisov podmienky na zaistenie bezpečnosti a hygieny práce. Je nevyhnutné preukázateľne poučiť žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a dodržiavanie týchto predpisov vyžadovať.

V priestoroch určených na praktickú prípravu je potrebné podľa platných technických predpisov vytvoriť podmienky na bezpečnú prácu, dôkladne a preukázateľne oboznámiť žiakov s predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, s hygienickými predpismi, s technickými predpismi a technickými normami, s predpísanými technologickými postupmi, s pravidlami bezpečnej obsluhy technických zariadení, používaním ochranných prostriedkov a dodržiavanie týchto predpisov kontrolovať a vyžadovať.

Pracovná činnosť v študijnom odbore si vyžaduje stále a priame vedenie odborného učiteľa alebo odborného pracovníka povereného vedením nácviku a upevňovania odborných činností.

V procese priebehu praktických činností sa musia používať predpísané ochranné pracovné prostriedky a pomôcky, technika a prístroje v bezchybnom stave.

Odborná klinická prax v zdravotníckych zariadeniach prebieha v záujme bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov rovnako ako aj z hľadiska zdravotníckej etiky, ochrany zdravia pacientov a hygieny v skupinách s počtom žiakov maximálne 5 podľa charakteru činností.

4.5 Hodnotenie

Hodnotenie je jednou z najvýznamnejších činností kontroly vyučovacieho procesu, ktorou sa zisťujú a posudzujú výsledky vzdelávania. Musí spĺňať tieto **funkcie**:

- diagnostická, ktorá určuje mieru vedomostí, zručností, postojov žiakov a ich nedostatkov,
- prognostická, ktorá identifikuje zodpovedajúce predpoklady, možnosti a potreby ďalšieho vývoja žiakov,
- motivačná, ovplyvňujúca pozitívnu motiváciu žiakov,
- výchovná, formujúca pozitívne vlastnosti a postoje žiakov,
- informačná, ktorá dokumentuje výsledky vzdelávania,
- rozvíjajúca, ktorá ovplyvňuje sebakontrolu a sebahodnotenie žiakov,
- spätnoväzbová, ktorá vplýva na revidovanie procesu výučby.

ŠVP odporúča v rámci celého výchovno-vzdelávacieho procesu akceptovať tieto funkcie a **na základe** nižšie uvedených **kritérií** využívať nasledovné **formy** hodnotenia:

1) podľa výkonu žiaka

- a) výkonové hodnotenie, v ktorom sa výkon žiaka porovnáva s výkonom iných žiakov,
- b) hodnotenie absolútneho výkonu, kde sa výkon žiaka meria na základe stanoveného kritéria (norma, štandard),
- c) individuálne hodnotenie, pri ktorom sa porovnáva aktuálny výkon žiaka s jeho predchádzajúcim výkonom.

2) podľa cieľa vzdelávania

- a) sumatívne hodnotenie na jasne definovaných kritériách pri ukončení štúdia
- b) (pomaturitná skúška),
- c) formatívne hodnotenie zabezpečuje spätnú väzbu medzi žiakom a učiteľom.

3) podľa času

- a) priebežné hodnotenie, kde sa žiak hodnotí v priebehu celého vyučovacieho obdobia,
- b) záverečné hodnotenie, pri ktorom sa žiak hodnotí jednorázovo na konci vyučovacieho obdobia.

4) podľa informovanosti

- a) formálne hodnotenie, kedy je žiak dopredu informovaný o hodnotení a môže sa naň pripraviť,
- b) neformálne hodnotenie, pri ktorom sa pozoruje bežná činnosť žiaka vo vyučovacom procese.

5) podľa činnosti

- a) hodnotenie priebehu činnosti, napr. rôznych cvičení, úloh a pod.,
- b) hodnotenie výsledku činnosti, napr. test, výkres, model, výrobok a pod.

6) podľa prostredia

- a) interné hodnotenie, prebieha v škole učiteľmi,
- b) externé hodnotenie prebieha v škole inými ľuďmi napr. učiteľ z inej školy, odborník z praxe, inšpektor a pod.

Hodnotenie v OVP je založené na **hodnotiacom štandarde**. Je to súbor kritérií, organizačných a metodických postupov na overovanie vzdelávacích výkonov – výkonových štandardov. Zisťuje, či žiak predpísaný vzdelávací výstup zvládol.

Hodnotiaci štandard zahŕňa:

Kritériá hodnotenia zisťujú mieru realizácie plánovaných výsledkov, určujú, ako stanoviť dôkaz o tom, že učenie bolo ukončené a preukázané pre požadovaný výkonový štandard. Je dôležité aby kritériá hodnotenia boli definované na jeden výkon, aby boli konkrétne, jasné, stručné, zamerané buď na proces (činnosť) alebo na výsledok činnosti.

Spôsoby a postupy hodnotenia môžu byť rôzne. Pre OVP odporúčame rozdeliť ich podľa nasledovných kritérií:

- a) podľa počtu skúšaných žiakov
 - individuálne
 - skupinovo
 - frontálne

b) podľa časového zaradenia

- priebežné skúšanie (skúša sa učivo jednej alebo niekoľkých vyučovacích hodín),
- súhrnné skúšanie (skúša sa učivo tematického celku alebo učivo za celé klasifikačné obdobie),
- záverečné skúšanie (maturitné alebo opravné skúšky).

c) podľa spôsobu vyjadrovania sa

- ústne hodnotenie (otázka – odpoveď),
- písomné hodnotenie (cieľový test, test voľných odpovedí, stanovenie (určenie niečoho), prípadová štúdia, projekt, zistenie a pod.),
- praktické hodnotenie (cvičenia, simulácie, projekty a pod.).

d) podľa vzdelávacích výstupov

- kognitívne (rozumové) kompetencie napr. pamäťové alebo aktuálne činnosti
- a praktické kompetencie (výrobok, proces, postup).

Odporúčame zaviesť tzv. „Portfólio“ ako súbor dokumentov o rôznych aktivitách žiaka a jeho výsledkoch, ako aj o oblastiach jeho aktivít, činností a miery ich praktického zvládnutia. Je to súbor dôkazov, ktoré umožňujú hodnotiť rozvoj kompetencií za určité obdobie. Pri hodnotení praktických kompetencií sa veľmi osvedčilo hodnotenie na základe „Referencií“ kompetentných osôb, odborníkov alebo organizácií, ktoré vypovedajú o kvalite vedomostí, zručností a postojoch. Rôzne metódy hodnotenia praktických a kognitívnych kompetencií ukazuje nasledovná tabuľka.

Zoznam štandardných nástrojov hodnotenia

ODBORNÉ KOMPETENCIE	KOGNITÍVNE KOMPETENCIE
Praktické cvičenia	Ústna odpoveď (krátke, súvislé
Simulované situácie	a obmedzené odpovede, doplnenia)
Úloha hrou	Písomné odpovede (testy)
Ústne odpovede	Projekt
Projekt	Zistenie
Zistenie	Stanovenie (niečo určiť)
Stanovenie (niečo určiť)	Porovnanie
Prípadová štúdia	Prípadová štúdia
Zapisovanie do pracovnej knihy	Školská práca
Protokoly	Úlohy a cvičenia
Správy	
Osobný rozhovor	
Dotazník	

Pri rozhodovaní o využití uvedených postupov platia tieto zásady:

praktické, ústne a písomné overovanie by sa malo používať vtedy, ak je možné overiť kompetencie na základe kritérií v určitom stanovenom čase,

- písomné overovanie by sa malo použiť tam, kde sa dá predložiť vopred pripravený písomný materiál,
- portfólio by sa malo použiť vtedy, keď ide o priebežné hodnotenie a nie je možné hodnotiť kompetencie podľa kritérií v stanovenom čase.

Organizačné a metodické pokyny sa týkajú platných predpisov, dokumentácie a pravidiel pre maturitnú skúšku.

V oblasti OVP odporúčame systematické hodnotenie žiakov v kombinácii ústnej a písomnej formy, v praktickej príprave pestrú škálu praktických úloh a riešenie odborných problémových situácií.

5 KOMPETENCIE (PROFIL) ABSOLVENTA

5.1 Celková charakteristika absolventa

Študijný odbor **zdravotnícky záchranár** pripravuje zdravotníckych pracovníkov, ktorí sú spôsobilí vykonávať odborné pracovné činnosti v neodkladnej zdravotnej starostlivosti, záchranej zdravotnej službe v ambulanciách zdravotnej záchranej služby, v mobilných intenzívnych jednotkách a základných zložkách integrovaného záchranného systému.

Náročnosť zdravotníckeho povolania si vyžaduje široký všeobecný rozhľad, rozsiahle odborné vedomosti a spôsobilosti a kladie vysoké nároky na osobnostný rozvoj. Absolvent je schopný aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti v praxi, zorganizovať, zrealizovať aktivity, vyhodnotiť prácu svoju i svojich kolegov.

Dôležitou súčasťou profilu absolventa sú jeho vedomosti a spôsobilosti z oblasti starostlivosti o zdravie a jeho ochranu, z oblasti neodkladnej zdravotnej starostlivosti, záchranej zdravotnej služby, základných ošetrovateľských techník a z oblasti bezpečnosti práce.

V správaní absolventa dominuje tolerancia, empatia, asertivita, prosociálne správanie a zvládanie záťažových situácií. Absolvent je pripravený pracovať tvorivo samostatne i v tíme, v praktickej i teoretickej činnosti, je komunikatívny, zručný v nadväzovaní a sprostredkovaní kontaktov, má kultivované vystupovanie a prejav. Vyznačuje sa vysokým stupňom sebaregulácie a sebakontroly, schopnosťou spolupráce. Má predpoklady na ďalší odborný, profesionálny i osobnostný rozvoj, inováciu práce i prehĺbovanie vedomostí a zručností a je naklonený a otvorený novým trendom a metódam v danej profesii.

Absolvent má predpoklady konať cieľavedome, rozvážne a rozhodne v súlade s právnymi predpismi súvisiacimi so zdravotnou starostlivosťou. Predpokladá sa jeho schopnosť samostatného ďalšieho rozvoja a štúdia odboru na základe získaných vedomostí v odborných predmetoch.

Odborná príprava je orientovaná tak, aby absolvent strednej zdravotníckej školy mohol ďalej pokračovať vo vysokoškolskom vzdelávaní.

Absolvent študijného odboru je pripravený:

- spolupracovať so zložkami integrovaného záchranného systému v diagnostickom a liečebnom režime neodkladnej zdravotnej starostlivosti, záchranej zdravotnej služby
- riešiť život ohrozujúce stavy, úrazy a chorobné stavy, vyvolávajúce náhlu a neznesiteľnú bolesť v rámci záchranej zdravotnej služby
- podieľať sa na primárnej, sekundárnej a terciárnej prevencii,
- spracovať informácie, viesť potrebnú dokumentáciu a pracovať s ňou v súlade s právnymi predpismi.

Absolvent sa uplatní vo všetkých základných zložkách integrovaného záchranného systému, kde pracuje samostatne, alebo v tíme.
Odbornou praxou a ďalším štúdiom si zvyšuje kvalifikáciu.

Po absolvovaní vzdelávacieho programu absolvent disponuje nasledujúcimi kompetenciami.

5.2 Kľúčové kompetencie

Vzdelávanie v ŠVP v súlade s cieľmi stredného odborného vzdelávania na úrovni ISCED 4A smeruje k tomu, aby si žiaci ďalej rozvíjali získané vedomosti a schopnosti. Kľúčové kompetencie sa musia zakomponovať do všetkých vzdelávacích oblastí. V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií ako základným orientačným nástrojom pre vymedzenie kľúčových kompetencií ŠVP vymedzil nasledovné kľúčové kompetencie:

- a) **Komunikatívne a sociálno-interakčné spôsobilosti**
- b) **Intrapersonálne a interpersonálne spôsobilosti**
- c) **Schopnosť tvorivo riešiť problémy**
- d) **Podnikateľské spôsobilosti**
- e) **Spôsobilosť využívať informačné technológie**
- f) **Spôsobilosť byť demokratickým občanom**

5.3 Všeobecné kompetencie

Absolvent má:

- zvoliť komunikatívnu stratégiu adekvátnu komunikačnému zámeru, podmienkam a normám komunikácie,
- vyjadrovať vhodným spôsobom svoj úmysel, prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne požadovanú alebo potrebnú informáciu všeobecného alebo odborného charakteru, zapájať sa do diskusie, obhajovať svoj názor, pohotovo reagovať na nepredvídané situácie (otázka, rozhovor, anketa), uplatňovať verbálne a neverbálne prostriedky, spoločenskú a rečovú etiku a zdôvodňovať zvolené riešenie komunikačnej situácie,
- v profesijných situáciách používať výpočtovú techniku a prístupné informačné a komunikačné technológie,
- prejavovať aktívne postoje k vlastnému všestrannému telesnému rozvoju predovšetkým snahou o dosiahnutie optimálnej úrovne telesnej zdatnosti
- a vlastnú pohybovú aktivitu spojiť s vedomím potreby sústavného zvyšovania telesnej zdatnosti a upevňovania zdravia,

5.4 Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti

Absolvent má splniť tieto **výkonové štandardy vedomostí** (má poznať):

- základy latinčiny a medicínskej terminológie,
- základy anatómie, patofyziológie človeka, prostredníctvom ktorých pochopí stavbu, funkciu, vývoj organizmu a chorobných procesov v ľudskom organizme

- základy preventívnej medicíny, aby pochopil jednotu organizmu a prostredia v zdraví i v chorobe, aby pochopil princípy práce v septickom a aseptickom prostredí,
- organizáciu zdravotnej záchranej služby, právne aspekty poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti,
- osobnosť človeka vo vývoji, v zdraví a chorobe, zvlášť jeho prežívanie, správanie a konanie v situáciách ohrozujúcich zdravie a život človeka,
- poznať seba samého, metódy a prostriedky zvládnutia záťažových situácií, stresu
- základné atribúty zdravia, blaha a pohody, ich zachovania, upevňovania a obnovovania, a faktory, ktoré ovplyvňujú zdravotný stav,
- základné poznatky o systémových ochoreniach,
- základnú diagnostiku a diferenciálnu diagnostiku pri systémových ochoreniach pre prácu zdravotníckeho záchranára,
- základné princípy zdravotníckej etiky, komunikácie s pacientom a zdravotníckym pracovníkom,
- vedieť spracovať informácie, viesť potrebnú dokumentáciu a pracovať s ňou v súlade s právnymi predpismi.
- ovládať právne predpisy pri využívaní rádiokomunikačných a spojovacích prostriedkov,
- základné ošetrovateľské techniky pri systémových ochoreniach,
- informatiku, metódy spracovávania údajov a informačné systémy.

b) Požadované zručnosti

Absolvent má splniť tieto **výkonové štandardy zručností** (musí byť schopný):

- profesionálne komunikovať,
- odobrať predpísané anamnestické údaje,
- sledovať, merať, zaznamenávať a hodnotiť fyziologické funkcie,
- prakticky zvládnuť základné ošetrovateľské techniky,
- prakticky zvládnuť prácu s transportnými pomôckami a transportnou technikou,
- používať imobilizačné a fixačné prostriedky,
- ovládať postupy pri práci s tlakovými nádobami, aplikovať kyslíkovú liečbu,
- ovládať prácu a hygienickú údržbu prístrojového vybavenia v ambulancii zdravotnej záchranej služby,
- podieľať sa na vytváraní bezpečného a hygienického prostredia,
- ovládať postupy aplikácie liekov rôznymi formami,
- zabezpečiť intravaskulárny prístup,
- pripraviť a podať infúzne roztoky, pripraviť a riediť lieky tekutej formy
- odberať biologický materiál,
- poskytnúť základnú a rozšírenú resuscitáciu u detí a dospelých v rámci platných doporučení ,
- ovládať aktiváciu zložiek integrovaného záchranného systému pri hromadných nešťastiach,

- manipulovať so základnou zdravotníckou technikou a výpočtovou technikou v zdravotníctve,
- dodržiavať predpisy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a používať prostriedky protipožiarnej ochrany.

c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- trpezlivosťou, vytrvalosťou, flexibilitou,
- komunikatívnosťou, priateľskosťou, prosociálnym správaním,
- spoľahlivosťou, presnosťou,
- primeraným sebahodnotením, sebadisciplínou,
- emocionálnou stabilitou,
- diskretnosťou a zodpovednosťou,
- iniciatívnosťou, adaptabilitou,
- asertívnosťou, altruizmom,
- zvládať záťažové životné situácie,
- schopnosťou pracovať v tíme i samostatne,
- fyzickou zdatnosťou.

6 UČEBNÉ PLÁNY ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

6.1 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN PRE ODBORNÚ ZLOŽKU VZDELÁVANIA

Rámcový učebný plán pre odbornú zložku vzdelávania vymedzuje záväzný minimálny rozsah odborného vzdelávania v jednotlivých študijných odboroch pripravujúcich žiakov na výkon zdravotníckeho povolania. Počty vyučovacích hodín pre povinné vyučovacie predmety a odbornú klinickú prax uvedené v učebnom pláne predstavujú nevyhnutné minimum.

V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ¹	Celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelávanie	64	2048
Disponibilné hodiny v odbornom vzdelávaní	4	128
CELKOM	68	2176

¹ Minimálny počet týždenných hodín je 33 (rozpätie 33 – 35 hodín)

Poskytnutý stupeň vzdelania:	Pomaturitné kvalifikačné vzdelanie klasifikácia stupňov vzdelania podľa: ISCED – 4A
Študijný odbor:	5315 6 zdravotnícky záchranár
Odborné zamerania:	—
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov strednej školy s maturitou

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe v ročníku		
	1.	2.	Spolu
Teoretické vzdelávanie a praktická príprava			
latinský jazyk	2(1)	-	2 (1)
anatómia a fyziológia	4/-	-	2
preventívne lekárstvo	1/-	-	0,5
klinická propedeutika	2/-	-	1
vnútorné lekárstvo	1/2	2	3,5
chirurgia	-/2	2	3
pediatria	1	1	2
gynekológia a pôrodnictvo	-	1	1
neuroológia	-/1	1/-	1
psychiatria	-/1	-	0,5
anestéziológia	1	-	1
urgentná medicína	3	3	6
zdravotná záchranná služba	6(2)	5(2)	11 (4)
ošetrovateľské techniky	6(4)/2(2)	1/2	5,5 (3)
právo a legislatíva	1/-	-	0,5
psychológia a komunikácia	2(2)/1(1)	-	1,5 (1,5)
zdravotnícka etika	2(2)/-	-	1 (1)
Odborná klinická prax			
zdravotná záchranná služba	- /10(10)	16(16)	21 (21)
SPOLU	32	32	64

6.1.1 Poznámky:

- a.) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 33 hodín a maximálne 35 hodín, za celé štúdium minimálne 132 hodín, maximálne 140 hodín. Počet hodín v zátvorke udáva počet hodín cvičení z celkového počtu týždenných vyučovacích hodín predmetu. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v študijných odboroch sa realizuje v 1. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 2. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy, na tvorbu projektov, exkurzie, atď. a v poslednom ročníku na absolvovanie pomaturitnej skúšky.
- b.) Predmety odbornej zložky vzdelávania uvedené v učebnom pláne sú povinné pre všetky formy vzdelávania v študijnom odbore.
- c.) Obsah učebných osnov predmetov odbornej zložky vzdelávania je záväzný pre všetky formy vzdelávania v študijnom odbore.
- d.) Riaditeľ školy na základe odporúčania predmetovej komisie schvaľuje v rámci hodinovej dotácie v učebných osnovách predmetov odbornej zložky vzdelávania, ktoré sú súčasťou štátneho vzdelávacieho programu, až 30 %-nú úpravu učebného obsahu na inováciu a na zabezpečenie regionálnych a aktuálnych potrieb.
- e.) Praktická príprava sa realizuje podľa súčasne platnej legislatívy. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou cvičení (v odborných učebniach, laboratóriách a pod.) a odbornej klinickej praxe. Na cvičeniach a odbornej klinickej praxi sa žiaci delia do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov. Počet žiakov v odborných učebniach, laboratóriách je najviac 6 a na odbornej klinickej praxi je počet žiakov v skupine najviac 5.
- f.) V 1. ročníku denného štúdia v odbornej zložke vzdelávania je štvortýždňová odborná klinická prax.
- g.) Žiak môže postúpiť do vyššieho ročníka a pristúpiť k praktickej pomaturitnej skúške v odbornej zložke vzdelávania, ak absolvoval minimálne 90 % praktickej prípravy a 90% klinickej praxe v odbornej zložke vzdelávania.
- h.) Pomaturitná skúška sa organizuje podľa súčasne platnej školskej legislatívy

7 VZDELÁVACIE OBLASTI

7 1 ODBORNÉ VZDELÁVANIE

Prehľad vzdelávacích oblastí:

- 1) Teoretické vzdelávanie a praktická príprava
- 2) Odborná klinická prax

7 2 VZDELÁVACIE ŠTANDARDY ODBORNÉHO VZDELÁVANIA

Jednou z výrazných zmien, ktoré sú súčasťou nového procesu vzdelávania je dôslednejšie zameranie na výstup zo vzdelávania. Dôležité je, aby bol jasne sformulovaný výstup a zdôvodnené zaradenie obsahu vzdelávania. Je to štruktúrovaný popis spôsobilostí. Vzdelávanie je vtedy úspešné, ak vieme, k akým cieľom podľa požiadaviek majú žiaci dospieť. Preto sa v Štátnom vzdelávacom programe kladie dôraz na formulovanie požiadaviek na výstup z témy, z ročníka alebo celého stupňa podľa charakteru predmetu.

Vzdelávací štandard sa skladá sa z dvoch častí: obsahový štandard a výkonový štandard. Obsahová časť vzdelávacieho štandardu určuje minimálny obsah vzdelávania. Jeho hlavným cieľom je zjednocovať, koordinovať resp. zabezpečiť kompatibilitu minimálneho obsahu vzdelávania na všetkých školách. Obsahovú časť tvorí učivo, ktoré je všetkými žiakmi osvojiteľné. Učivo je formulované v štyroch kategóriách: faktálne poznatky – základný prvok poznania, ktorý žiaci musia vedieť, aby boli oboznámení s určitou disciplínou poznania alebo aby v nej mohli riešiť vedné problémy, konceptuálne poznatky – vzájomné vzťahy medzi poznatkami, procedurálne poznatky – ako niečo urobiť, metódy skúmania, metakognitívne poznatky – kognície vo všeobecnosti. Výkonová časť je formulácia výkonov, ktorá určuje, na akej úrovni má žiak dané minimálne učivo ovládať a čo ma vykonať. Výkonový štandard je formulovaný v podobe operacionalizovaných cieľov, to znamená je uvádzaný aktívnymi slovesami, ktoré zároveň vyjadrujú úroveň osvojenia. Jednotlivé úrovne výstupov sú zamerané na kompetencie – to znamená kombináciu vedomostí, zručností a schopností. Jednotlivé úrovne sledujú rozvíjanie poznávacích schopností: spoznať alebo znovu vybaviť si informácie z dlhodobej pamäte, porozumieť a konštruovať, aplikovať, analyzovať, vyhodnocovať a schopnosť tvoriť. Je požiadavkou na výstup zo stupňa vzdelania a zároveň požiadavkou na vstup pri ďalšom stupni vzdelania. Popisuje produkt výučby, nie proces. Obsah a požiadavky na výstup zo vzdelania nie sú postačujúce na maturitnú skúšku. Požiadavky na maturitnú skúšku sú uvedené v Katalógu cieľových požiadaviek.

7 3 UČEBNÉ OSNOVY ODBORNÝCH PREDMETOV

Učebné osnovy predmetov odbornej zložky vzdelávania vymedzujú záväzný minimálny obsahový štandard a minimálny výkonový štandard vedomostí, zručností a schopností žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch potrebných pre prípravu žiakov na výkon zdravotníckeho povolania. Obsah učebných osnov je záväzný pre všetky formy vzdelávania v študijnom odbore.

Riaditeľ školy na základe odporúčania predmetovej komisie schvaľuje v rámci hodinovej dotácie v učebných osnovách, až 30 %-nú úpravu učebného obsahu na inováciu a na zabezpečenie regionálnych a aktuálnych potrieb.

UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU

LATINSKÝ JAZYK

Študijný odbor	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia	denné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Latinský jazyk na SZŠ je v rámci štátneho programu (ISCED 4) súčasťou odbornej zložky vzdelávania. Vyučovanie latinského jazyka prispieva svojim špecifickým podielom k príprave žiakov na štúdium odborných predmetov a pripravuje ich na zdravotnícke povolanie tým, že ich uvádza do odbornej latinsko – gréckej terminológie, ktorú má ovládať budúci zdravotnícky pracovník – absolvent SZŠ. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia žiakov. Zvládnutie základov latinčiny aj minima gréčtiny súvisí aj so všeobecným vzdelaním, získané poznatky pomôžu aj pri štúdiu iných cudzích jazykov. Sú predpokladom pre komunikáciu súčasného vzdelaného človeka v širšom kontexte.

Predmet poskytuje základy i pre ďalšie vzdelávanie .

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania latinského jazyka je prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojenia si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva predmetu. Žiaci majú pochopiť základné gramatické pravidlá, osvojiť si základy odbornej terminológie anatomickej i klinickej a porozumieť princípom, podľa ktorých sa odborné termíny tvoria. Vyučovanie latinského jazyka má prispieť k rozvíjaniu a upevňovaniu vedomostí jazykového systému získaných v slovenskom jazyku a živých cudzích jazykoch, k rozvoju presného a logického myslenia a vyjadrovania. Konečným cieľom je schopnosť používať latinský jazyk v profesijnej praxi a v samostatnom štúdiu odbornej literatúry.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín z toho 33 hodín cvičení

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Úvod do štúdia latinského jazyka**

Témy: **História medicínskej terminológie. Hippokratova prísaha. Význam latinčiny pri výkone zdravotníckej profesie. Latinská abeceda. Výslovnosť.**

Kľúčové pojmy: **medicína, odborná terminológia, Hippokrates, výslovnosť**

Výkonový štandard:

- popísať vznik a vývoj medicínskej terminológie
- vysvetliť význam Hippokratovej prísahy v súčasnosti
- ovládať latinskú abecedu a výslovnosť
- vedieť správne písať a čítať latinské slová

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Flexia substantív a adjektív. Adverbiá.**

Témy: **Základná gramatická terminológia. Skloňovanie substantív 1. – 5. deklinácie,**

adjektív 1., 2., 3. deklinácie. Stupňovanie adjektív so zameraním na nepravidelné a neúplné stupňovanie. Anatomické názvoslovie. Adverbiá – prehľad /podľa potrieb odboru/.

Kľúčové pojmy: substantívum, adjektívum, singulár, plurál, nominatív, genitív, akuzatív, ablatív, maskulínium, feminínium, neutrum, 1. deklinácia, 2. deklinácia, 3. deklinácia, 4. deklinácia, 5. deklinácia, skloňovanie, stupňovanie adjektív pravidelné, nepravidelné, neúplné, adverbium

Výkonový štandard:

- využiť vedomosti z gramatickej terminológie slovenského jazyka a cudzích jazykov
- ovládať klasifikáciu slovných druhov, predovšetkým substantív a adjektív
- vedieť skloňovať substantíva 1., 2., 3., 4., 5. deklinácie s dôrazom na genitív singuláru a nominatív a genitív plurálu
- nájsť spoločné znaky jednotlivých deklinácií
- vedieť správne používať predložkové pády
- vedieť skloňovať adjektíva 1., 2. a 3. deklinácie
- pri skloňovaní adjektív aplikovať poznatky zo skloňovania substantív
- vedieť adjektíva vystupňovať a správne prekladať
- správne používať a prekladať anatomické názvoslovie s adjektívami vystupňovanými nepravidelne a neúplne
- vymenovať najpoužívanejšie adverbiá v odbore

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Číslovky**

Témy: **Latinské číslovky – základné a radové.**

Použitie čísloviek v anatomickej a klinickej terminológii.

Kľúčové pojmy: základné číslovky, radové číslovky, diagnóza

Výkonový štandard:

- ovládať klasifikáciu latinských čísloviek
- vymenovať latinské číslovky základné 1 – 100, 1000
- vymenovať latinské radové číslovky 1. – 15.
- ovládať skloňovanie latinských čísloviek
- vedieť správne vyjadriť kvantitatívne javy – počet /základné číslovky v anatomickej terminológii/
- vedieť správne používať radové číslovky v diagnózach

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Sloveso v medicínskej terminológii**

Témy: **Prehľad časovania sloves 1. – 4. konjugácie. Tvary imperatívu v odbornej terminológii. Sloveso esse.**

Kľúčové slová: konjugácia, indikatív prézenta, imperatív, osobné prípony

Výkonový štandard:

- poznať /informačne/ koncovky indikatívu prézenta, imperatívu
- rozlíšiť rozdiel medzi konjugáciami
- porovnať časovanie slovesa byť v latinčine a slovenskom jazyku
- vedieť tvoriť imperatív slovies 1. – 4. konjugácie
- využívať imperatív v praxi

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základné informácie o tvorení odvodených a zložených slov**

Témy: **Tvorenie latinských a gréckych slov prefixmi, sufixami a skladaním slov.**

Kľúčové slová: **slovný základ, prefix, sufix, odvodené slovo, zložené slovo**

Výkonový štandard:

- osvojiť si najdôležitejšie latinské prefixy, sufixy, grécke prefixy, sufixy používané pri tvorení slov v zdravotníckej terminológii
- vysvetliť význam zložených slov
- vedieť prakticky používať základné spôsoby tvorenia slov odvodzovaní a skladaním
- orientovať sa v medicínskych termínoch a ich vzájomných vzťahoch
- upevniť si vedomosti a poznatky o tvorení odbornej lekárskej terminológie

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Substantíva gréckeho pôvodu**

Témy: **Základné informácie o gréckych substantívach 1. – 3. deklinácie**

Kľúčové slová: **substantíva gréckeho pôvodu**

Výkonový štandard:

- využiť pri skloňovaní gréckych substantív vedomosti zo skloňovania latinských substantív
- zoznámiť sa so skloňovaním gréckych substantív zakončených predovšetkým na -e, -es, -os, -er, -on, -ma, -itis, -is, -osis
- porovnať spoločné znaky skloňovania gréckych a latinských substantív
- orientovať sa v gréckej terminológii

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Medicínska terminológia so zameraním na špecifiká jednotlivých študijných odborov**

Témy: **Odborná terminológia a názvoslovie.**

Kľúčové slová: **Anatomická terminológia, kosť, sval, kostra, stavec, rebro, horná končatina, dolná končatina, tráviaca rúra, srdce, diagnóza**

Výkonový štandard:

- spoznať odbornú medicínsku terminológiu ako nevyhnutnú súčasť jednotlivých odborov

- vymenovať časti kostry, svaly, tráviacu sústavu, stomatologické a farmaceutické názvoslovie:
 vymenovať celý muskulárny systém (odbor masér, fyzioterapeut)
 vymenovať celú tráviacu sústavu (odbor asistent výživy)
 vymenovať a ovládať odbornú terminológiu ústnej dutiny a zuba (študijné odbory zubný technik, zubný asistent)
 vymenovať liekové formy , vedieť sa orientovať v receptúrach (študijný odbor farmaceutický laborant)
- orientovať sa v patologickej terminológii všeobecne
- správne pochopiť a využiť skratky vyskytujúce sa v jednotlivých študijných odboroch (farmaceutický laborant)

**UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU**

ANATÓMIA A FYZIOLÓGIA

Študijný odbor:	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet anatómia a fyziológia na SZŠ v rámci štátneho programu /ISCED 4/, ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, poskytuje študentom vhodne vybranými poznatkami z klinicky aplikovanej anatómie a fyziológie, histológie a embryológie, biochémie a antropológie didaktický systém poznatkov o stavbe a funkcii ľudského organizmu. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania študentov. Tvorivé myslenie umožňuje študentom správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru. Predmet poskytuje základy nevyhnutné pre ďalšie odborné predmety a pre ďalšie vzdelávanie.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu anatómia a fyziológia je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojeniu si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva anatómie a fyziológie. Študenti sa majú naučiť pracovať so základnou odbornou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, vhodne prezentovať odborné poznatky, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh rôznej zložitosti. Mali by chápať a vysvetliť vybrané javy a procesy prebiehajúce v ľudskom organizme, vedieť používať základné myšlienkové operácie na získavanie nových poznatkov, logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom aj iných vedných odborov a využiť ich pri riešení problémových úloh.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 4 hodiny týždenne v prvom polroku, spolu 66 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard

Tematický celok : **Úvod do predmetu anatómie a fyziológie**

Témy : **Charakteristika predmetu, jeho význam pre povolanie.**

Historický pohľad na odbory anatómie a fyziológie.

Kľúčové pojmy . **anatómia, fyziológia, história**

Výkonový štandard

- Vysvetliť pojmy anatómia, fyziológia
- Vymenovať vedy spolupracujúce resp. súvisiace s anatómiou a fyziológiou
- Vymenovať osobnosti z histórie, ktoré posunuli významne dejiny tejto vedy

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Bunka**

Témy: **Organy živočíšnej bunky a ich funkcia. Delenie bunky.**

Kľúčové pojmy: **bunka, organy**

Výkonový štandard:

- Definovať bunku.
- Vymenovať jednotlivé súčasti bunky a popísať ich funkciu.
- Popísať delenie somatických a pohlavných buniek.

Obsahový štandard

Tematický celok : **Tkanivá.**

Témy : **Charakteristika tkaniva. Druhy tkanív. Morfológia a funkcia tkanív.**

Kľúčové pojmy : **tkanivo, funkčná morfológia tkaniva, regenerácia tkaniva**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať tkanivo
- Vymenovať a popísať druhy tkanív podľa tvaru a funkcie
- Popísať funkciu jednotlivých tkanív

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pohybová sústava**

Témy: **Kostrová sústava. Svalová sústava. Rast tela.**

Kľúčové pojmy: **kosť, kĺb, sval**

Výkonový štandard:

- Opísať stavbu, štruktúru, tvar a spojenie kostí a používať latinské názvoslovie kostí.
- Určiť rozdelenie kĺbov.
- Popísať jednotlivé časti osovej kostry a kostry končatín.
- Vysvetliť funkciu kostí.
- Charakterizovať kostrové, hladké svalstvo a srdcový sval a vysvetliť ich funkciu.
- Opísať stavbu svalu.
- Vysvetliť mechanizmus svalového sťahu.
- Vysvetliť inerváciu svalov.
- Vymenovať, opísať a uviesť funkcie a latinské názvoslovie svalov hlavy, krku, hrudníka, brucha, chrbta, horných a dolných končatín, rúk a nôh a panvového dna.
- Vysvetliť vývoj a rast tela.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Krv**

Témy: **Zloženie a funkcia krvi. Krvné skupiny. Obranná schopnosť krvi. Zrážanie krvi.**

Kľúčové pojmy: **plazma, krvné bunky, krvné skupiny**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať krv, opísať zloženie krvi, vysvetliť jej funkcie.
- Používať latinské názvoslovie pri opise jednotlivých krvných buniek.
- Rozlíšiť krvné bunky, opísať ich stavbu, vysvetliť ich funkcie.
- Vysvetliť mechanizmus zrážania krvi a zastavenie krvácania.
- Vymenovať a popísať súčasti krvnej plazmy a fyzikálne a chemické vlastnosti krvi.
- Opísať hemolýzu a sedimentáciu

- Definovať obranné mechanizmy krvi.
- Popísať rozdiel medzi jednotlivými krvnými skupinami

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Krvný obeh a srdce**

Témy: **Rozdelenie krvného obehu. Rozdelenie, stavba a funkcia ciev. Stavba a funkcia srdca. Krvný obeh plodu. Miazgový obeh.**

Kľúčové pojmy: **cievy, srdce, lymfa**

Výkonový štandard:

- Popísať telový a pľúcny krvný obeh.
- Používať latinské názvoslovie v súvislosti so srdcom a krvným obehom.
- Vymenovať hlavné vetvy tepnového krvného obehu a hlavné časti žilového riečišťa.
- Pomenovať jednotlivé druhy ciev a vysvetliť ich funkciu.
- Popísať stavbu steny jednotlivých ciev.
- Opísať stavbu srdca, veľkosť, tvar, umiestnenie.
- Popísať prácu srdca ako motorickej jednotky
- Schematicky nakresliť a pomenovať dutiny srdca a štruktúry, ktoré sa v nich nachádzajú.
- Charakterizovať štruktúry a mechanizmy, ktoré sa podieľajú na regulácii srdcovej činnosti a krvného obehu.
- Opísať prejavy srdcovej činnosti
- Porovnať krvný obeh plodu a zdravého dieťaťa a dospelého.
- Vymenovať súčasti miazgového obehu, vysvetliť ich funkciu a špecifikovať zloženie miazgy a jej prúde v miazgových cievach.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Dýchacia sústava**

Témy: **Horné dýchacie cesty. Dolné dýchacie cesty. Objemy pľúc. Regulácia dýchania.**

Kľúčové pojmy: **dýchanie, dýchacie cesty, pľúca**

Výkonový štandard:

- Používať latinské názvoslovie pri opise dýchacích ciest.
- Vymenovať a na modely ukázať jednotlivé časti horných a dolných dýchacích ciest.
- Popísať stavbu steny dýchacej trubice.
- Vysvetliť funkciu jednotlivých častí dýchacej sústavy.
- Popísať základné princípy mechaniky dýchania.
- Pomenovať jednotlivé objemy pľúc a vysvetliť ich význam.
- Vysvetliť reguláciu dýchania.
- Vysvetliť princíp prenosu dýchacích plynov medzi krvou a alveolárnym vzduchom.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Tráviaca sústava**

Témy: **Hlavová a hrudná časť tráviacej sústavy. Brušná časť tráviacej sústavy. Žľazy pripojené k tráviacej sústave. Uloženie orgánov v brušnej dutine. Fyziológia výživy. Biochémia živín.**

Kľúčové pojmy: živiny, výživa, trávenie, vstrebávanie, vylučovanie, žalúdok, črevá, pečeň, podžalúdková žľaza, žľčník, pobrušnica

Výkonový štandard:

- Používať latinské názvoslovie pri opise tráviacej sústavy.
- Popísať stavbu steny tráviacej trubice.
- Vymenovať a ukázať na modely jednotlivé časti tráviacej sústavy.
- Vysvetliť funkciu jednotlivých častí tráviacej sústavy.
- Popísať zloženie tráviacich štiav a vysvetliť ich funkciu.
- Schematicky nakresliť uloženie orgánov v brušnej dutine.
- Charakterizovať základné zložky potravy a vysvetliť ich funkciu.
- Vysvetliť základné princípy metabolizmu bielkovín, tukov a cukrov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Termoregulácia

Témy: Telesná teplota. Termoregulačné mechanizmy.

Kľúčové pojmy: telesná teplota, tvorba tepla, výdaj tepla

Výkonový štandard:

- Používať latinské názvoslovie pri opise a regulácii telesnej teploty.
- Charakterizovať fyziologické rozpätie telesnej teploty a jej zmeny.
- Vymenovať termoregulačné mechanizmy a vysvetliť ich význam pri udržiavaní stálej telesnej teploty.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Močová sústava

Témy: Obličky. Odvodné močové cesty. Riadenie činnosti močového systému.

Kľúčové pojmy: obličky, močový mechúr, moč, regulácia činnosti obličiek

Výkonový štandard:

- Používať latinské názvoslovie pri opise močovej sústavy.
- Popísať stavbu steny močovej sústavy.
- Vymenovať jednotlivé časti močovej sústavy.
- Vysvetliť funkciu jednotlivých častí močovej sústavy.
- Popísať zloženie nefrónu.
- Vysvetliť reguláciu činnosti obličiek a močenia.
- Vysvetliť význam obličiek pri udržiavaní homeostázy
- Definovať moč a jeho zloženie a patologické odchýlky.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Kožný systém

Témy: Zloženie a funkcia kože. Prídavné orgány kože.

Kľúčové pojmy: pokožka, zamša, podkožie, necht, vlasy, chlpy, mazové a potné žľazy

Výkonový štandard:

- Používať latinské názvoslovie pri opise kože.
- Vymenovať jednotlivé vrstvy kože.
- Pomenovať štruktúry, ktoré sa nachádzajú v koži a vysvetliť ich funkciu.
- Vymenovať, opísať a uviesť funkcie prídavných orgánov kože.

Obsahový štandard

Tematický celok : **Zmyslové ústroje**

Témy : **Zrakové ústroje. Dioptrické pomery oka. Polohovosluchové ústroje.**

Chuťové a čuchové ústroje.

Kľúčové pojmy : **zmysly, zmyslové bunky, receptory**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať a rozdeliť zmyslové ústroje
- Popísať jednotlivé časti zmyslových ústrojov
- Vysvetliť základné pojmy : zmysel, receptor, zmyslový reflex, kontrola receptorov
- Preukázať topografickú orientáciu v jednotlivých zmyslových orgánoch

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Hormonálne riadenie organizmu**

Témy: **Rozdelenie žliaz s vnútornou sekréciou. Hormóny jednotlivých žliaz s vnútornou sekréciou.**

Kľúčové pojmy: **hormón, žľazy s vnútornou sekréciou**

Výkonový štandard:

- Používať latinské názvoslovie pri charakteristike žliaz s vnútornou sekréciou a jednotlivých hormónov.
- Vymenovať žľazy s vnútornou sekréciou a ukázať na modely ich rozmiestnenie.
- Vymenovať hormóny, ktoré tieto žľazy produkujú
- Vysvetliť funkciu jednotlivých hormónov a ich účinky na organizmus.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pohlavná sústava**

Témy: **Ženská pohlavná sústava. Mužská pohlavná sústava. Fyziológia tehotnosti.**

Kľúčové pojmy: **pohlavné žľazy, vývodné pohlavné cesty, pohlavný vývin muža a ženy, tehotenstvo**

Výkonový štandard:

- Používať latinské názvoslovie pri charakteristike ženských a mužských pohlavných orgánov.
- Vymenovať časti ženského a mužského pohlavného systému a vysvetliť ich funkciu.
- Ukázať na modely časti ženského a mužského pohlavného systému.
- Popísať tvorbu spermií

- Vysvetliť menštruačný cyklus
- Ilustrovať na príkladoch vplyv pohlavných hormónov na pohlavný vývin muža a ženy.
- Definovať tehotenstvo.
- Popísať vývin plodu počas vnútromaternicového vývinu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Nervová sústava**

Témy: **Periférna nervová sústava. Centrálna nervová sústava. Autonómna nervová sústava. Receptory.**

Kľúčové pojmy: **nervová bunka, nerv, mozog, miecha, receptor**

Výkonový štandard:

- Používať latinské názvoslovie pri opise častí nervovej sústavy.
- Definovať neurón a popísať časti a vysvetliť funkciu.
- Charakterizovať periférne nervy a rozdeliť ich podľa funkcie.
- Vysvetliť princíp vzniku vzruchu a jeho šírenie po nervovom vlákne.
- Vymenovať, popísať a uviesť funkcie receptorov.
- Pomenovať a ukázať na modely časti centrálného nervového systému.
- Vymenovať funkcie jednotlivých častí centrálného a autonómneho nervového systému.
- Schematicky nakresliť a popísať reflexný oblúk.

UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU

PREVENTÍVNE LEKÁRSTVO

Študijný odbor	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia	denné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet preventívne lekárstvo na SZŠ v rámci štátneho programu / ISCED 4 / ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, vhodne vybranými poznatkami z mikrobiológie, alergológie, epidemio-lógie, sociálnej hygieny, prevencie sociálnych a civilizačných chorôb, hygieny životného prostredia, preventívneho pracovného lekárstva, hygieny výživy, hygieny detí a mládeže a ochrany pred ionizujúcim žiarením poskytuje študentom ucelený systém prevencie. Poznanie významu prevencie umožňuje študentom tvorivým myslením a konaním správne aplikovať poznatky v praxi. Predmet poskytuje základy pre ďalšie odborné predmety.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania preventívneho lekárstva je osvojenie si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva predmetu. Pochopiť a naučiť sa logicky vysvetliť jednotu organizmu v zdraví a chorobe. Uvedomiť si potrebu svojej aktívnej účasti na tvorbe a ochrane životného prostredia, svojho zdravia a zdravia spoločnosti. Spájať poznatky získané štúdiom predmetu s poznatkami nadobudnutými v iných odborných predmetoch a využiť ich vo svojom ďalšom štúdiu a v zamestnaní.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 1 hodina týždenne v prvom polroku , spolu 16 hodín.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard :

Tematický celok : **Preventívne lekárstvo – úvod**

Témy : **Charakteristika preventívneho lekárstva.**

Kľúčové pojmy : **prevencia, faktory ovplyvňujúce zdravie**

Výkonový štandard :

- Opísať odbory Úradov verejného zdravotníctva, Úradov práce a úlohy štátnej správy.
- Vysvetliť ciele preventívneho lekárstva.
- Charakterizovať zdravie, ochranu zdravia, životné, pracovné podmienky, spôsob života.
- Vysvetliť pojem –prevencia a popísať jej ciele a úlohy.

Obsahový štandard :

Tematický celok: **Mikrobiológia**

Témy: **Mikrobiológia -náplň, rozdelenie. Mikroorganizmus -druhy, vlastnosti. Fyziológia mikro-organizmov. Patogenita, virulencia a mikrobiálne osídlenie človeka.**

Mikrobiologická diagnostika.

Kľúčové pojmy: **baktéria-bacil, baktériové spóry, riketsie, vírusy, prvoky, huby.**

Výkonový štandard :

- Charakterizovať odbor – mikrobiológia.

- Popísať druhy a vlastnosti mikroorganizmov.
- Charakterizovať životné prejavy, rast a rozmnožovanie mikroorganizmov.
- Vysvetliť pojmy patogenita, virulencia a mikrobiálne osídlenie človeka.
- Popísať spôsoby a význam mikrobiologickej diagnostiky.

Obsahový štandard :

Tematický celok : **Epidemiológia**

Témy : **Charakteristika epidemiológie. Infekcia - formy, štádiá. Proces šírenia a prenos nákazy. Vnímavosť a odolnosť. Protiepidemické opatrenia. Infekčné choroby. Imunizácia- aktívna, pasívna. Očkovanie - účinnosť, kontraindikácie.**

Kľúčové pojmy : **infekcia, vnímavosť, odolnosť, imunizácia**

Výkonový štandard :

- Charakterizovať odbor, jeho históriu, predmet skúmania a metódy práce
- Popísať proces nákazy ,jej formy, štádiá a následky
- Vysvetliť spôsoby, podmienky, pôvodcov, rezervoáre šírenia nákazy a jej prenosu
- Charakterizovať vnímavosť, odolnosť, popísať formy šírenia nákazy
- Popísať preventívne, profylaktické a represívne protiepidemické opatrenia
- Vysvetliť pojem infekčná choroba a rozdelenie podľa spôsobu a miesta vniknutia mikroorganizmov do tela
- Charakterizovať imunizáciu a spôsoby realizácie imunizačného programu
- Opísať účinnosť očkovania- trvalú alebo dočasnú imunitu a určiť kontraindikácie imunizácie

Obsahový štandard :

Tematický celok: **Dekontaminácia**

Témy: **Charakteristika dekontaminácie. Dezinfekcia. Sterilizácia. Dezinsekcia, deratizácia. Mechanická očista. Nozokomiálne infekcie.**

Kľúčové pojmy : **nozokomiálny, asepsa, antisepsa**

Výkonový štandard:

- Popísať metódy dekontaminácie.
- Vysvetliť spôsoby rozdelenia, triedenia, recyklácie a odstraňovanie odpadu
- Charakterizovať spôsoby, postupy a stupne dezinfekcie
- Charakterizovať spôsoby, postupy a kontrolu účinnosti sterilizácie
- Vysvetliť pojmy dezinsekcia a deratizácia s opisom spôsobov ich vykonávania.
- Vysvetliť preventívny význam mechanickej očisty v domácnosti, sanitárneho upratovania, dekontaminácie nástrojov a materiálov v zdravotníckych zariadeniach.
- Charakterizovať nozokomiálne infekcie.
- Vymenovať faktory vzniku rezistencie baktérií na ATB.

Obsahový štandard :

Tematický celok : **Sociálna hygiena**

Témy : **Sociálna hygiena a sociálne lekárstvo. Základy psychickej hygieny - prevencia úrazov a toxikománií.**

Kľúčové pojmy : **alkoholizmus, fajčenie, drogy, gamblérstvo, elektronické mánie**

Výkonový štandard:

- Vysvetliť vplyv chudoby a bohatstva na zdravie a chorobnosť - úlohy štátu a zdravotníctva
- Popísať vnútorné a vonkajšie faktory ovplyvňujúce psychické zdravie

Obsahový štandard :

Tematický celok : **Hygiena životného prostredia**

Témy: **Životné prostredie a zdravie. Hygiena ovzdušia, pôdy a vody.**

Kľúčové pojmy : **ekológia, rovnováha v prírode, smog, kyslé dažde**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať vytváranie krajiny s vyváženými prírodnými a civilizačnými podmienkami života
- Vysvetliť pojem ekológia
- Opísať príčiny a následky znečisťovania ovzdušia, pôdy a vody - vznik smogu, kyslých dažďov a ich škodlivé účinky.

Obsahový štandard :

Tematický celok : **Preventívne pracovné lekárstvo**

Témy : **Charakteristika a metódy práce. Škodlivé faktory v pracovnom lekárstve.**

Kľúčové pojmy : **riziková práca, hluk, vibrácie, jedy, mutagény, stres**

Výkonový štandard:

- Popísať metódy práce a kontrolu dodržiavania predpisov na ochranu zdravia pracovníkov
- Vysvetliť faktory a následky pôsobenia škodlivých faktorov - profesionálne poškodenia zdravia.

Obsahový štandard :

Tematický celok : **Hygiena výživy**

Témy : **Hygiena výživy. Nákazy a otravy z požívatin.**

Kľúčové pojmy : **nadmerná výživa - obezita, hlad, racionálna výživa**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať hygienu výživy, racionálnu výživu a následky nesprávnej výživy
- Vysvetliť pojem alimentárne ochorenia, prvotné a druhotné infikovanie požívatin.
- Vysvetliť vznik toxínov požívatinách, zamorenie jedmi a otravy.
- Popísať najčastejšie alimentárne ochorenia a ich príznaky.

Obsahový štandard :

Tematický celok : **Hygiena detí a mládeže**

Témy : **Hygiena detí a mládeže. Hygiena prevádzky zariadení pre deti a mládež.**

Kľúčové pojmy: **negatívne podnety, pozitívne podnety, faktory rastu a vývoja, puberta**

Výkonový štandard:

- Popísať vývoj a zdravie detí a mládeže vo vzťahu k životným a pracovným podmienkam.
- Charakterizovať osobitosti prevádzky, predškolských zariadení a škôl, vplyv učiteľov a rodičov

Obsahový štandard :

Tematický celok : **Prevenia sociálnych, civilizačných ochorení a poškodení ionizujúcim žiarením**

Témy : **Sociálne a civilizačné ochorenia. Ionizujúce žiarenie, účinky a ochrana.**

Kľúčové pojmy: **hypertenzia, ateroskleróza, obezita, infarkt myokardu, choroba z ožiarenia**

Výkonový štandard:

- Vysvetliť príčiny vzniku civilizačných ochorení a zásady prevencie
- Popísať druhy ionizujúceho žiarenia, účinky, spôsoby ochrany a zásady prevádzky pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia

Obsahový štandard :

Tematický celok : **Národný program podpory zdravia**

Témy : **Podpora zdravia ľudí celého sveta.**

Kľúčové pojmy: **SZO, zdravie pre všetkých, národný program**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať SZO, jej činnosť, ciele a výzvu pre vlády všetkých krajín sveta.
- Popísať národný program podpory zdravia a stále nové problémy naplnenia cieľov SZO na celom svete.

UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU

KLINICKÁ PROPEDEUTIKA

Študijný odbor	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia	denné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet klinická propedeutika na SZŠ v rámci štátneho programu / ISCED 4 / ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, vhodne vybranými poznatkami ...poskytuje študentom ucelený systém prevencie. Poznanie významu umožňuje študentom tvorivým myslením a konaním správne aplikovať poznatky v praxi. Predmet poskytuje základy pre ďalšie odborné predmety. V klinickej propedeutike sa žiaci oboznamujú aj s liečebnými postupmi, ktoré sa všeobecne používajú vo všetkých odboroch klinickej medicíny, a so základmi klinickej farmakológie. Dôraz sa kladie na poznanie nežiadúcich účinkov jednotlivých skupín liekov a ovládnutie postupov pri vyšetrovaníach v klinickej praxi.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania klinická propedeutika je osvojenie si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva predmetu. Pochopiť a naučiť sa logicky vysvetliť ... Uvedomiť si potrebu svojej aktívnej účasti na tvorbe a ochrane životného prostredia, svojho zdravia a zdravia spoločnosti. Spájať poznatky získané štúdiom predmetu s poznatkami nadobudnutými v iných odborných predmetoch a využiť ich vo svojom ďalšom štúdiu a v zamestnaní.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 2 hodiny týždenne v prvom polroku , spolu 33 hodín.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Úvod, náplň odboru klinická propedeutika**

Témy: Pojem odboru klinická propedeutika a charakteristika. História a vývoj lekárstva od staroveku po súčasnosť. Obsah klinickej propedeutiky-základné poznatky o symptomatológii chorôb, farmakoterapii, vyšetrovacích metódach a liečebných postupoch. Funkcia predmetu klinická propedeutika. Posudzovanie zdravia, pojmy zdravie, pohoda, choroba, zdravotný stav, zdravie a zdravý spôsob života

Kľúčové pojmy: klinická propedeutika, vývoj medicíny, symptómy, farmakoterapia, vyšetrovacie postupy, liečebné metódy, zdravie, pohoda, choroba, zdravotný stav, zdravý spôsob života,

Výkonový štandard:

- Zostaviť historický prehľad vývoja lekárstva a popísať jeho diferencovanie.

- Charakterizovať klinickú propedeutiku.
- Charakterizovať špecializované odbory.
- Vymenovať a vysvetliť obsah klinickej propedeutiky a jej funkciu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Všeobecná symptomatológia a základy fyzikálneho vyšetrenia**

Témy Posudzovanie zdravotného stavu. Anamnéza a jej význam-lekárska, ošetrovateľská. Priebeh choroby všeobecne, príčina, príznaky, diagnóza, liečba, prognóza. Subjektívne a objektívne príznaky choroby. Základy fyzikálneho vyšetrenia.

Kľúčové pojmy: anamnéza, priebeh choroby, subjektívne príznaky choroby, objektívne príznaky choroby, fyzikálne vyšetrenie.

Výkonový štandard:

- Definovať zdravie a chorobu, pohodu a zdravotný stav, zdravie a zdravý spôsob života.
- Vysvetliť pojmy anamnéza lekárska a ošetrovateľská.
- Charakterizovať priebeh choroby.
- Vymenovať a charakterizovať subjektívne a objektívne príznaky chorôb.
- Popísať základný vyšetrovací postup a charakterizovať princípy a metódy fyzikálneho vyšetrenia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pozorovanie a meranie fyziologických funkcií**

Témy: Vedomie a jeho poruchy. Vedomie a správanie. Riziká mylného hodnotenia porúch vedomia alebo správania. Telesná teplota, poruchy termoregulácie. Horúčka, typy a význam pre určenie diagnózy. Chyby pri meraní teploty. Moderné spôsoby registrácie telesnej teploty. Tlak krvi a význam pre klinickú medicínu (hypertenzia, hypotenzia). Tlak krvi ako ukazovateľ stavu obehu a náplne krvného riečiska. Správna metóda merania. Kritické hodnoty tlaku krvi. Pulz, význam v klinike, metódy merania, frekvencované patologické nálezy, kritické hodnoty. Dýchanie, význam pre klinickú prax, metódy merania a najčastejšie chyby, patologické nálezy, kritické hodnoty.

Kľúčové pojmy: vedomie, správanie, teplota, horúčka, tlak krvi, pulz, dýchanie.

Výkonový štandard:

- Definovať vedomie a správanie a ich poruchy.

- Vysvetliť pojmy telesná teplota, horúčka (typy, význam pre diagnózu).
- Vymenovať a popísať metódy registrácie telesnej teploty.
- Charakterizovať TK, definovať normálne hodnoty a odchylky, spôsoby merania.
- Charakterizovať pulz, popísať jeho význam pre klinickú prax, najčastejšie patologické nálezy a kritické hodnoty.
- Charakterizovať a popísať dych, metódy merania a patologické nálezy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Terapia**

Témy: Pojem a účel liečby. Farmakoterapia všeobecná, liekopis, predpisovanie liekov, dávkovanie a formy, podávanie, transport lieku v organizme, účinky liekov. Špeciálna farmakoterapia, antimikrobiálne látky, cytostatiká, lieky ovplyvňujúce kardiovaskulárny systém, lieky ovplyvňujúce zrážanie krvi, vegetatívny a centrálny nervový systém, lieky ovplyvňujúce gastrointestinálny trakt a respiračný systém, hormonálne prípravky, antidiabetiká, vitamíny, dôležité ióny. Infúzoterapia. Ostatné liečebné postupy, liečba krvou a krvnými derivátmi, kyslíková inhalačná liečba, diétoterapia, parenterálna výživa, aplikácia chladu a tepla, fyzikálna liečba, balneoterapia, liečebná rehabilitácia.

Kľúčové pojmy: liečba, farmakoterapia všeobecná, farmakoterapia špeciálna, infúzoterapia, ostatné liečebné postupy.

Výkonový štandard:

- Definovať všeobecnú farmakoterapiu s dôrazom na predpisovanie, dávkovanie, formy, uchovávanie, podávanie a účinky liekov.
- Charakterizovať špeciálnu farmakoterapiu a vysvetliť účinok liekových skupín, indikácie.
- Vysvetliť princíp infúzoterapie, pomenovať hlavné infúzne roztoky, ich indikácie a špecifické riziká.
- Definovať transfúziu krvi, krvnú skupinu, krížnu skúšku a biologickú skúšku, uviesť bežne používané transfúzne prípravky, vymenovať posttransfúzne komplikácie a charakterizovať hemolytickú reakciu.
- Popísať princípy kyslíkovej liečby, dietetických postupov a význam parenterálnej výživy.
- Uviesť princípy fyzikálnej liečby, balneoterapie a liečebnej rehabilitácie a ich základné indikácie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základné vyšetrovacie postupy**

Témy: **Základné hematologické a biochemické vyšetrenia, základy práce v laboratóriu, najdôležitejšie metódy vyšetrení, nároky na správnosť odberu krvi a moču. Normálne a patologické hodnoty rozhodujúcich hematologických, biochemických nálezov a nálezov v moči. Základné, mikrobiologické, bioptické vyšetrenie, kontrola teoretických poznatkov o stanovovaní a význam pre klinickú prax.**

Kľúčové pojmy: hematologické, **biochemické vyšetrenie, mikrobiologické vyšetrenie, bioptické vyšetrenie.**

Výkonový štandard:

- Vymenovať a popísať základné hematologické vyšetrenia, ich klinický význam.
- Charakterizovať normálne a patologické hematologické, biochemické nálezy laboratórnych vyšetrení, výsledky chemického a mikroskopického vyšetrenia moču.
- Uviesť a popísať základné mikrobiologické vyšetrenia, dôležitosť pre klinickú prax.
- Vysvetliť význam bioptického vyšetrenia pre diagnózu zhubných nádorových zmien.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Špeciálne vyšetrovacie metódy**

Témy : **Röntgenologické vyšetrenie, vyšetrenie CT a nukleárna magnetická rezonancia, rádioizotopové vyšetrenie, elektrokardiografické vyšetrenie, ultrazvuk, endoskopické vyšetrovacie metódy. Funkčné vyšetrenie kardiopulmonálneho systému, gastrointestinálneho traktu, močového systému, endokrinného systému.**

Kľúčové pojmy: **röntgenologické vyšetrenie, rádioizotopy, elektrokardiografia, ultrazvuk, endoskopia, vyšetrenie funkčné.**

- Popísať charakteristiku röntgenologického vyšetrenia.
- Vysvetliť pojem CT vyšetrenia, NMR a rádioizotopového vyšetrenia a ich indikácie.
- Popísať princíp a indikácie, význam elektrokardiografického vyšetrenia.
- Charakterizovať ultrasonografické a echokardiografické vyšetrenie a determinovať ich postavenie.
- Vysvetliť pojem endoskópie, charakterizovať jednotlivé metodiky, ich význam pre diagnostiku a liečbu.
- Vysvetliť princípy metód funkčných vyšetrení v kardiológii, gastroenterológii, nefrológii, endokrinológii-dôležitosť, možné komplikácie.

UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU

VNÚTORNÉ LEKÁRSTVO

Študijný odbor	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia	denné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet vnútorné lekárstvo na SZŠ v rámci štátneho programu (ISCED 4), ako súčasť odbornej zložky vzdelávania poskytuje študentom vstupné vedomosti do klinickej medicíny. Vedomosti a obsah predmetu nadväzujú na poznatky získané z anatómie, fyziológie a patológie. Vedomosti z predmetu majú prípravnú funkciu pre profilujúce predmety urgentnú medicínu, anesteziológiu a záchrannú službu. Predmet vnútorné lekárstvo poskytuje základy nevyhnutné pre ďalšie odborné predmety a pre ďalšie vzdelávanie. Tvorivé myslenie umožňuje študentom správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu sú vo vzťahu k hlavnému cieľu vzdelávania, ktorý spočíva v splnení požiadaviek na odbornosť a morálku zdravotníckeho záchranára. Cieľom vyučovacieho predmetu vnútorné lekárstvo je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojenie si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva vnútorného lekárstva. Študenti sa majú naučiť všeobecnú symptomatológiu, terapeutické a diagnostické postupy. Majú pochopiť a rozpoznávať princípy, prejavy, liečbu vnútorných chorôb. Dôraz sa kladie na rozpoznávanie a liečbu náhlych stavov u jednotlivých systémových ochoreniach.

ROZPIS UČIVA

- 1. ročník 1 hodina týždenne v prvom polroku , 2 hodiny týždenne v druhom polroku, spolu 50 hodín**
- 2. ročník 2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín**

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard

Tematický celok : **Všeobecná symptomatológia**

Témy : **Charakteristika predmetu vnútorné lekárstvo. Historický pohľad na odbory vnútorného lekárstva.**

Kľúčové pojmy: **vnútorné lekárstvo, symptomatológia, zdravie, choroba, anamnéza**

Výkonový štandard

- Vysvetliť pojmy vnútorného lekárstva, symptomatológie

- Vymenovať odbory príbuzné vnútornému lekárstvu
- Vysvetliť pojmy zdravie, choroba, anamnéza, prejavy chorôb
- Definovať subjektívne a objektívne príznaky
- Vedieť popísať prejavy chorôb
- V spolupráci s lekárom získať anamnézu od pacientov

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základné fyzikálne vyšetrenia**

Témy: **Všeobecne o fyzikálnom vyšetrení. Vyšetrenie jednotlivých častí tela.**

Kľúčové pojmy: **fyzikálne vyšetrenie, hlava, krk, hrudník, brucho, vyšetrenie pohľadom, poklepom, posluhom, pohmatom**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať pojem fyzikálne vyšetrenie
- Popísať vyšetrenie jednotlivých častí tela
- Definovať vyšetrenie hlavy, dutiny ústnej, krku, hrudníka
- Opísať vyšetrenie pľúc poklepom, posluhom
- Vyšetriť srdce auskultáciou
- Definovať vyšetrenie per rectum, končatín, chrbtice
- Preukázať praktickú zručnosť správneho fyzikálneho vyšetrenia

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Meranie fyziologických funkcií**

Témy: **Vedomie. Telesná teplota – hodnotenie telesnej teploty. Tlak krvi – meranie tlaku krvi. Pulz. Dýchanie.**

Kľúčové pojmy: **telesná teplota, pulz, dych, krvný tlak**

Výkonový štandard:

- Popísať fyziologické hodnoty telesnej teploty, krvného tlaku, pulzu a dychu
- Definovať odchýlky pri meraní fyziologických funkcií
- Viesť podrobnú dokumentáciu o fyziologických funkciách
- Prakticky preukázať zručnosť správneho merania fyziologických funkcií

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základné terapeutické postupy.**

Témy: **Farmakoterapia. Infúzna terapia. Liečba krvou a krvnými derivátmi. Kyslíková terapia. Diétoterapia. Liečebná rehabilitácia.**

Kľúčové pojmy: **liečba, krv, transfúzia, infúzia, kyslíková terapia, rehabilitácia**

Výkonový štandard:

- Definovať liečbu, účinky liekov, spôsoby aplikácie liekov
- Rozpoznať účinky liekov

- Vedieť zaradiť lieky do jednotlivých skupín
- Ovládať lieky pôsobiace na centrálny nervový systém, na vegetatívne nervstvo, na kardiovaskulárny systém, na tráviace ústroje, na dýchacie ústroje, na zrážanie krvi a antibiotiká
- Definovať pojem infúzia, infúzne roztoky
- Opísať liečbu krvou a ovládať všetky transfúzne prípravky
- Ovládať zásady na zaistenie krvného prevodu a postup pri aplikácii transfúzie
- Charakterizovať potransfúzne komplikácie
- Ovládať postupy kyslíkovej a inhalačnej terapie, spôsoby podávania kyslíka
- Vysvetliť pojem diétoterapia, výživa v detstve, v gravidite, pri dojčení a v starobe
- Naučiť sa jednotný diétny systém
- Definovať fyzikálnu liečbu, elektroliečbu, liečbu ultrazvukom, žiarením, balneoterapiu a mechanoterapiu
- Charakterizovať jednotlivé rehabilitačné postupy

Obsahový štandard:

Tematický celok : **Základné vyšetrovacie postupy**

Témy : Biochemické, hematologické, mikrobiologické a bioptické vyšetrenia. Röntgenologické, rádioizotopové, elektrografické, endoskopické vyšetrenia. Funkčné vyšetrenie kardiopulmonálneho, gastrointestinálneho, močového a endokrinného systému. Preťaženie pri fyzickej záťaži.

Kľúčové pojmy : vyšetrenie, vyšetrovacie metódy, endoskopia, preťaženie

Výkonový štandard:

- Definovať a ovládať základné biochemické a hematologické vyšetrenia, mikrobiologické a bioptické vyšetrenia
- Opísať podstatu röntgenologického vyšetrenia
- Ovládať rádiodiagnostické metódy
- Charakterizovať rádionuklidové vyšetrovacie metódy
- Teoreticky a prakticky ovládať elektrokardiografické vyšetrenie a ostatné vyšetrovacie metódy (EEG, EMG)
- Pomenovať endoskopické vyšetrovacie metódy
- Rozlíšiť funkčné vyšetrenia pľúc, srdca, funkčné vyšetrenie tráviacich ústrojov, tenkého čreva, obličiek, žliaz s vnútornou sekréciou

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Choroby dýchacích ústrojov**

Témy: Charakteristické príznaky. Prehľad vyšetrovacích metód. Choroby priedušiek. Choroby pľúc. Choroby pohrudnice.

Kľúčové pojmy: dýchanie, príznaky, vyšetrovacie metódy, liečba

Výkonový štandard:

- Vymenovať charakteristické príznaky u ochorení dýchacích ústrojov
- Definovať vyšetrovacie metódy pri ochoreniach dýchacích ústrojov

- Charakterizovať choroby priedušiek – akútne a chronické zápal priedušiek, priedušková astma a rozšírenie priedušiek
- Opísať choroby pľúc – pneumónie, embóliu do pľúc, tuberkulózu pľúc, nádory pľúc a zaprášenie pľúc
- Popísať choroby pohrudnice – zápal a iné patologické zmeny pohrudnicovej dutiny

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Choroby krvného obehu**

Témy: **Charakteristické príznaky chorôb obehových ústrojov. Prehľad vyšetrovacích metód. Choroby srdca. Poruchy krvného tlaku. Choroby ciev.**

Kľúčové pojmy: **obehový systém, vyšetrovacie metódy, choroby srdca, ciev**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať príznaky pri chorobách obehového ústrojenstva
- Definovať vyšetrovacie metódy – invazívne a neinvazívne
- Rozlíšiť choroby srdca – poruchy srdcového rytmu, ischemickú chorobu srdca, zlyhanie srdca a srdcovú nedostatočnosť, zápalové ochorenia srdca, chlopňové chyby, kardiomyopatie, neurocirkulačné asténie
- Opísať poruchy krvného tlaku – hypotenzia a hypertenzia
- Rozpoznať choroby ciev – kôrnatenie tepien, zúženia a uzávery tepien, choroby žíl

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Choroby tráviaceho ústrojenstva**

Témy: **Charakteristické príznaky. Prehľad vyšetrovacích metód. Choroby žalúdka. Choroby čriev. Choroby pečene. Choroby žlčníka a žlčových ciest. Choroby podžalúdkovej žľazy.**

Kľúčové pojmy: **vyšetrovacie metódy, príznaky, liečba, zápaly, nádory**

Výkonový štandard:

- Vymenovať charakteristické príznaky u ochorení tráviaceho ústrojenstva
- Definovať vyšetrovacie metódy pri ochoreniach tráviaceho ústrojenstva
- Charakterizovať choroby žalúdka
- Popísať choroby čriev, klinický obraz, liečbu
- Opísať choroby pečene, žlčníka a žlčových ciest
- Popísať choroby podžalúdkovej žľazy – klinický obraz, liečba

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Choroby krvotvorby**

Témy: **Charakteristické príznaky. Prehľad vyšetrovacích metód. Krvný obraz. Najdôležitejšie choroby krvi a krvotvorných ústrojov.**

Kľúčové pojmy: krv, krvný obraz, krvné skupiny, choroby krvi

Výkonový štandard:

- Charakterizovať príznaky pri chorobách krvi a krvotvorby
- Definovať vyšetrovacie metódy
- Rozlíšiť choroby krvi a krvotvorných ústrojov
- Opísať anémie, hemoblastózy a krvácavé stavy – klinický obraz, liečba

Obsahový štandard:

Tematický celok: Choroby obličiek a močových ciest

Témy: Charakteristické príznaky. Prehľad vyšetrovacích metód. Zápalové ochorenia obličiek a odvodných močových ciest. Močové kamene. Nádory obličiek a močových ciest.

Kľúčové pojmy: obličky, príznaky, vyšetrovacie metódy, liečba, zápaly, nádory

Výkonový štandard:

- Vymenovať charakteristické príznaky u ochorení obličiek
- Definovať vyšetrovacie metódy pri ochoreniach obličiek a odvodných močových ciest
- Charakterizovať zápalové ochorenia obličiek a odvodných močových ciest – glomerulonefritídy, pyelonefritídy a infekcie odvodných močových ciest
- Opísať nádory obličiek a močových ciest, prítomnosť močových kameňov – urolitiáza

Obsahový štandard:

Tematický celok: Choroby žliaz s vnútornou sekréciou

Témy: Charakteristické príznaky. Prehľad vyšetrovacích metód. Choroby štítnej žľazy. Choroby prištítnej žľazy. Choroby nadobličiek. Choroby gonád.

Kľúčové pojmy: vyšetrovacie metódy, hypothyreóza, hypertyreóza, struma, nádory, zápaly, príznaky, liečba

Výkonový štandard:

- Charakterizovať príznaky pri chorobách žliaz s vnútornou sekréciou
- Definovať vyšetrovacie metódy
- Rozlíšiť choroby štítnej žľazy – hypertyreóza, hypothyreóza, struma, zápaly štítnej žľazy, rakovina štítnej žľazy
- Opísať choroby prištítnej žľazy – hypoparathyreóza, hyperparathyreóza
- Rozpoznať choroby nadobličiek – zníženú a zvýšenú funkciu kôry a drene nadobličiek
- Charakterizovať choroby gonád u muža a u ženy

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy vnútorného prostredia**

Témy: **Základné pojmy. Charakteristické príznaky. Prehľad vyšetrovacích metód. Poruchy objemu a zloženia telových tekutín. Poruchy elektrolytového hospodárstva. Poruchy acidobázickej rovnováhy.**

Kľúčové pojmy: **bilancia tekutín, dehydratácia, metabolizmus, acidobázická rovnováha, vyšetrovacie metódy, príznaky, liečba,**

Výkonový štandard:

- Vymenovať charakteristické príznaky pri poruche vnútorného prostredia
- Definovať vyšetrovacie metódy pri poruchách vnútorného prostredia
- Charakterizovať poruchy objemu a zloženia telových tekutín – dehydratácia, hyperhydratácia
- Popísať poruchy elektrolytového hospodárstva – poruchy metabolizmu draslíka a sodíka
- Opísať poruchy acidobázickej rovnováhy – metabolické a respiračné poruchy acidobázickej rovnováhy

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy látkovej premeny**

Témy: **Cukrovka. Obezita. Poruchy metabolizmu lipidov. Dna.**

Kľúčové pojmy: **glykémia, obezita, lipidy**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať príznaky pri cukrovke
- Rozlíšiť hyperglykemickú a hypoglykemickú kómu
- Definovať vyšetrovacie metódy pri cukrovke
- Charakterizovať pojem obezita, príznaky, liečba
- Opísať poruchy metabolizmu lipidov, všeobecná charakteristika, hyperlipoproteinémia, hypolipoproteinémia – klinický obraz, liečba, prevencia
- Ovládať definíciu a charakteristiku ochorenia dna

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Choroby z ožiarenia**

Témy: **Definícia a charakteristika. Akútna choroba z ožiarenia. Chronická choroba z ožiarenia. Neskoré následky ožiarenia. Vnútorná kontaminácia rádioaktívnymi látkami. Diagnostika. Komplexná liečba.**

Kľúčové pojmy: **ožiarenie, následky ožiarenia, kontaminácia, liečba**

Výkonový štandard:

- Definovať chorobu z ožiarenia, jej klinický obraz
- Charakterizovať akútnu chorobu z ožiarenia
- Charakterizovať chronickú chorobu z ožiarenia
- Popísať neskoré následky ožiarenia
- Opísať vnútornú kontamináciu rádioaktívnymi látkami
- Rozlíšiť diagnostiku a komplexnú liečbu pri chorobách z ožiarenia

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Akútne stavy vo vnútornom lekárstve**

Témy: **Prehľad akútnych stavov ohrozujúcich život. Zastavenie srdcovej činnosti a krvného obehu. Zastavenie dýchania. Šok. Ostatné akútne stavy ohrozujúce život. Výkony zachraňujúce život. Reanimácia.**

Kľúčové pojmy: **akútne stavy, ohrozenie života, zástava srdcovej činnosti, obehu, dýchania, šok**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať príčiny zastavenia krvného obehu, klinické príznaky zastavenia krvného obehu, prvá pomoc
- Rozlíšiť príčiny zastavenia dýchania, klinické príznaky, prvá pomoc
- Definovať príčiny šoku, klinické príznaky šoku, vyšetrowanie a sledovanie chorého v šoku
- Poskytnúť prvú pomoc pri šoku, protišokové opatrenia
- Opísať ostatné akútne stavy ohrozujúce život – kóma, anafylaktická reakcia, kŕče
- Ovládať definíciu reanimácie – výkony zachraňujúce život
- Preukázať praktické zručnosti a schopnosti pri poskytovaní prvej pomoci u akútnych náhlých stavoch

UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU

CHIRURGIA

Študijný odbor	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia	denné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet chirurgia na SZŠ v rámci štátneho programu (ISCED 4), ako súčasť odbornej zložky vzdelávania poskytuje študentom vstupné vedomosti do klinickej medicíny. Vedomosti a obsah predmetu nadväzujú na poznatky získané z anatómie, fyziológie a patológie. Vedomosti z predmetu majú prípravnú funkciu pre profilujúce predmety urgentnú medicínu, anesteziológiu a záchrannú službu. Predmet chirurgia poskytuje základy nevyhnutné pre ďalšie odborné predmety a pre ďalšie vzdelávanie. Tvorivé myslenie umožňuje študentom správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu sú vo vzťahu k hlavnému cieľu vzdelávania, ktorý spočíva v splnení požiadaviek na odbornosť a morálku zdravotníckeho záchranára. Cieľom vyučovacieho predmetu chirurgia je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojenie si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva chirurgia. Študenti sa majú naučiť všeobecnú symptomatológiu, terapeutické a diagnostické postupy. Majú pochopiť a rozpoznávať princípy, prejavy, liečbu ochorení a stavov vyžadujúcich chirurgické riešenie. Dôraz sa kladie na rozpoznávanie a liečbu náhlych stavov u jednotlivých systémových ochoreniach.

ROZPIS UČIVA

- 1. ročník 2 hodiny týždenne v druhom polroku , spolu 33 hodín**
- 2. ročník 2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín**

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard

Tematický celok : **Náplň chirurgie a špeciálnych odborov**

Témy : **Charakteristika predmetu chirurgia. História chirurgie. Rozvoj špecializovaných odborov. Základné chirurgické výkony**

Kľúčové pojmy: **chirurgia, Hippokrates, konzervatívna liečba, operačná liečba**

Výkonový štandard

- Charakterizovať pojem chirurgia
- Vymenovať špecializované odbory chirurgie
- Vysvetliť pojmy konzervatívna a operačná liečba
- Definovať základné chirurgické výkony

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Asepsa a antisepsa**

Témy: **Pojem asepsy a antisepsy so zameraním na historický vývoj a prevenciu ochorenia. Zdroje kontaminácie operačnej rany. Zásady aseptickkej chirurgie. Spôsoby sterilizácie a dezinfekcie. Sterilizácia a dezinfekcia nástrojov, gumeného, šiciego, obväzového materiálu a operačnej bielizne. Nozokomialne infekcie.**

Kľúčové pojmy: **asepsa, antisepsa, dezinfekcia, sterilizácia, kontaminácia, nozokomiálna infekcia.**

Výkonový štandard:

- Definovať asepsu a antisepsu.
- Vysvetliť pojmy dezinfekcia a sterilizácia.
- Vysvetliť pojem nozokomiálna infekcia.
- Vymenovať zdroje kontaminácie operačnej rany.
- Vysvetliť pojmy operácia čistá, kontaminovaná a infikovaná.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Krvná tranfúzia, parenterálna výživa**

Témy: **Definícia transfúzie. Darcovstvo krvi. Krvné skupiny. Transfúzne prípravky – zaobchádzanie, skladovanie, transport, sterilizácia, dokumentácia. Vyšetrenie krvnej príslušnosti. Krvné skúšky. Biologický test. Technika transfúzie. Potransfúzne komplikácie. Infúzne roztoky. Technika infúzie, Indikácia infúznej liečby. Komplikácie infúznej liečby. Možnosti dlhodobej parenterálnej výživy.**

Kľúčové pojmy: transfúzia, transfúzne prípravky a krvné deriváty, krvná skupina, krížna skúška, biologická skúška, infúzne roztoky, parenterálna výživa.

Výkonový štandard:

- Definovať transfúziu krvi.
- Vysvetliť pojmy krvná skupina, krížna skúška, biologická skúška.
- Vymenovať potransfúzne reakcie.
- Charakterizovať hemolytickú reakciu.
- Charakterizovať a popísať význam parenterálnej výživy.
- Vymenovať hlavné infúzne roztoky.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Znecitlivenie.**

Témy: **Miestne znecitlivenie. Celková anestézia. Príprava chorého na anestéziu. Anestetický prístroj. Druhy anestézie.**

Kľúčové pojmy: znecitlivenie, anestetiká, relaxanciá

Výkonový štandard:

- Definovať pojem anestézia - znecitlivenie
- Vysvetliť pojem lokálna anestézia a celková anestézia
- Charakterizovať spôsoby lokálnej anestézie
- Charakterizovať jednotlivé štádiá celkovej anestézie
- Opísať prípravu chorého na anestéziu
- Opísať anestetický prístroj
- Ovládať a charakterizovať druhy anestézie

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Zápaly**

Témy: **Definícia zápalu. Zápal špecifický a nešpecifický, akútne a chronický. Zápaly lymfatického systému. Sepsa. Miestne a celkové príznaky zápalu. Zásady miestneho liečenia zápalu Liečenie zápalu. Príklady zápalových ochorení, pyogénne infekcie..**

Kľúčové pojmy: zápal, inkubačná doba, virulencia, flegmóna, absces, lymfangoitída, flebitída, bakteriémia, toxémia, antibiotiká.

Výkonový štandard:

- Definovať pojmy zápal, inkubačná doba, virulencia,

- Porovnať odlišnosti nešpecifického a špecifického zápalu.
- Popísať mieste a celkové príznaky zápalu.
- Popísať spôsoby šírenia zápalu.
- Uviesť príklady miestneho a celkového liečenia zápalu.
- Definovať anaeróbnú infekciu.
- Popísať prevenciu a liečenie tetanu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Predoperačná a pooperačná starostlivosť**

Témy: **Celkové predoperačné vyšetrenie. Predoperačná príprava pacienta. Miestne a celkové reakcie na operáciu. Pooperačná starostlivosť. Chirurgická diabetika. Predoperačná a pooperačná starostlivosť o novorodenca a dojča**

Kľúčové pojmy: **operácia –urgentná, plánovaná, premedikácia**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať celkové predoperačné vyšetrenie
- Opísať vlastnú predoperačnú prípravu
- Vedieť opísať osobitosti prípravy diabetika pred operáciou
- Definovať miestne a celkové reakcie na operáciu
- Opísať pooperačnú starostlivosť
- Charakterizovať chirurgickú diabetiku
- Opísať osobitosti predoperačnej a pooperačnej starostlivosti u novorodencov a dojčiat

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Traumatológia**

Témy: **Všeobecná traumatológia. Klasifikácia úrazov. Poranenie mäkkých štruktúr-kože a podkožia, svalov, šliach, väzov, ciev, nervov a vnútorných orgánov. Zlomeniny. Poranenie kĺbov. Konzervatívna a operačná liečba zlomenín. Crush syndróm – syndróm pomliaždenia. Polytraumatizmus.**

Kľúčové pojmy: **úrazy, poranenia, zlomenina, repozícia, sadrový obväz, osteosyntéza, polytrauma, luxácia**

Výkonový štandard:

- Definovať význam traumatológie
- Charakterizovať klasifikáciu úrazov
- Opísať jednotlivé druhy poranení mäkkých štruktúr
- Popísať druhy zlomenín
- Popísať príznaky zlomenín a komplikácie zlomenín
- Charakterizovať konzervatívnu a operačnú liečbu zlomenín
- Definovať pojem luxácia, jej príčiny, liečbu a komplikácie
- Charakterizovať Crush syndróm – príznaky, liečbu a komplikácie
- Definovať pojem polytrauma a jej diagnostiku
- Teoreticky a prakticky ovládať prvú pomoc pri polytraume a následný transport

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Nádory**

Témy : **Definícia nádoru, biologická charakteristika. Etiopatogenéza a vývojové štádia nádoru. Benígne a malígne nádory a ich vlastnosti. Epidemiológia zhubných nádorov. Diagnostika nádorov. Zásady liečby zhubných nádorov. Postavenie chirurga v boji proti nádorom, depistáž, možnosti chirurgickej liečby. Nevyhnutnosť spolupráce chirurga, onkológa a ďalších špecialistov pri terapii nádorov. Prekancerózy.**

Kľúčové pojmy: **nádor, prekanceróza, karcinogén, metastáza, recidíva, depistáž, radikalita.**

- Popísať charakteristiku malígneho a benígneho nádoru.
- Vysvetliť pojem prekanceróza, karcinogén.
- Popísať etiopatogenézu a vývojové štádia nádoru.
- Determinovať postavenie chirurgie v liečbe nádorov.
- Vysvetliť pojem komplexná liečba nádorov.
- Vysvetliť klasifikačný systém TNM.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Chirurgia hlavy a chrbtice**

Témy: **Hnisavé ochorenia. Vrodené chyby tváre. Nádory tváre. Úlohy a vyšetrovacie metódy v neurochirurgii. Mozgová hypertenzia a hypotenzia. Vrodené chyby lebky a chrbtice. Hnisavé ochorenia mozgových plien a mozgu. Poranenia tváre. Kraniocerebrálne poranenia. Poranenia chrbtice a miechy.**

Kľúčové pojmy: **osteomyelitída, EEG, hydrocefalus, komócia, epidurálne krvácanie, subdurálne krvácanie, mozgový edém, zlomenina stavcov, kompresia miechy, paraplégia, kvadruplégia**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať hnisavé ochorenia a vrodené chyby tváre
- Definovať úlohy a vyšetrovacie metódy v neurochirurgii
- Rozlíšiť a opísať rozdiel medzi mozgovou hypertenziou a hypotenziou
- Charakterizovať pojem hydrocefalus, kraniostenóza, kraniálna meningokéla
- Opísať hnisavé ochorenia mozgových plien a mozgu
- Teoreticky opísať a prakticky preukázať prvú pomoc pri poraneniach tváre
- Charakterizovať kraniocerebrálne poranenia, príznaky a liečbu
- Definovať druhy poranení chrbtice a miechy
- Teoreticky opísať prvú pomoc pri poranení miechy
- Opísať rozdiel medzi paraplégiou a kvadruplégiou

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Chirurgia krku**

Témy: **Vývojové chyby. Zápal. Štítna žľaza. Prištítna žľaza. Tracheostómia**

Kľúčové pojmy: **tortikolis, struma, tracheostómia**

Výkonový štandard:

- Definovať vývojové chyby a zápal krku
- Charakterizovať choroby štítnej žľazy a prištítných žliaz
- Definovať pojem tracheostómia
- Opísať ošetrovanie tracheostómie

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Chirurgia hrudníka**

Témy: Vyšetrovacie metódy v hrudnej chirurgii. Následky vnútrohrudníkových poranení. Pľúcne chirurgické choroby. Liečebné výkony pri ochoreniach hrudníka. Poranenia hrudníka. Chirurgické choroby prsníka.

Kľúčové pojmy: biopsia pľúc, pneumotorax, hydrotorax, hemotorax, drenáž hrudníka, hemoptýza, mastitída.

Výkonový štandard:

- Opísať vyšetrovacie metódy v hrudnej chirurgii
- Rozpoznať jednotlivé následky vnútrohrudníkových ochorení
- Definovať pľúcne chirurgické choroby
- Charakterizovať liečebné výkony pri ochoreniach hrudníka
- Vymenovať a opísať zatvorené poranenia hrudníka
- Vymenovať a opísať otvorené poranenia hrudníka
- Opísať príznaky a liečbu pri chirurgických chorobách prsníka

Obsahový štandard:

Tematický celok: Chirurgia brucha a tráviacej rúry

Témy: Prietrže. Chirurgické choroby pažeráka, žalúdka, čreva a konečníka.

Chirurgické ochorenia žlčníka, žlčových ciest. Chirurgické choroby podžalúdkovej žľazy. Chirurgia sleziny.

Kľúčové pojmy: hernia, divertikuly, pažerákové varixy, vredová choroba, Crohnova choroba, apendicitída, hemoroidy, ERCP, PTC, pankreatitída, splenektómia

Výkonový štandard:

- Definovať pojem prietrž a charakterizovať vnútorné a vonkajšie prietrže
- Vymenovať a opísať choroby pažeráka- achalázia, poranenie pažeráka, krvácanie z pažerákových varixov
- Charakterizovať pojmy dojčenecká pylorostenóza, vredová choroba žalúdka a jej následky
- Popísať zápalové črevné ochorenia – Crohnova choroba, Ulcerózna kolitída, apendicitída, divertikulóza
- Charakterizovať ochorenia análneho otvoru a konečníka – hemoroidy, prolaps, absces
- Opísať vyšetrovacie metódy hrubého čreva a konečníka
- Charakterizovať ochorenie – žlčové kamene, hydrops žlčníka
- Definovať akútnu a chronickú pankreatitídu
- Opísať chirurgiu sleziny a definovať pojem splenektómia

Obsahový štandard:

Tematický celok: Náhle príhody brušné

Témy: Náhle príhody brušné vyvolané zápalmi. Ileus. Krvácanie do tráviacej rúry. Poranenia brucha.

Kľúčové pojmy: apendicitída, cholecystitída, peritonitída, ileus, liečba, hemateméza, meléna,

Výkonový štandard:

- Vymenovať a opísať náhle príhody brušné vyvolané zápalmi
- Rozlíšiť peritonizmus od peritonitídy
- Vymenovať a definovať príčiny vzniku ilea
- Popísať liečbu náhlych príhod brušných
- Definovať pojmy meléna, hemateméza
- Vymenovať hlavné zdroje krvácania do tráviaceho traktu
- Opísať poranenia brucha a ovládať prvú pomoc pri poranení brucha

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Chirurgia končatín**

Témy: Choroby končatinových tepien a žíl. Chirurgické choroby končatinových lymfatických ciest

Kľúčové pojmy: ateroskleróza, gangréna, embólia, trombóza, aneurizmy, varixy, tromboflebitídy, lymfedém,

Výkonový štandard:

- Definovať choroby končatinových tepien, príznaky, diagnostika, liečba
- Charakterizovať pojem embólia a akútna trombózy
- Definovať a opísať pojem aneurizma
- Popísať choroby žíl dolných končatín
- Opísať liečbu ochorení končatinových tepien a žíl
- Definovať akútne a chronické zápal končatinových lymfatických ciest
- Charakterizovať pojem lymfedém

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ortopédia**

Témy: Vrodené chyby skeletu. Získané chyby a deformácie. Špecifické a nešpecifické zápaly kostí a kĺbov. Systémové choroby kostí a kĺbov. Amputácia končatín.

Kľúčové pojmy: deformity, luxácie, skolióza, kyfóza, osteomyelitída, osteoporóza, replantačná chirurgia, kýpet'

Výkonový štandard:

- Vymenovať a opísať vrodené a získané chyby skeletu
- Definovať pojmy skolióza a kyfóza
- Opísať špecifické a nešpecifické zápaly kostí
- Definovať pojem osteoporóza
- Vymenovať príčiny amputácie končatín
- Charakterizovať pojem replantačná chirurgia

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Urológia**

Témy: Obličková nedostatočnosť. Urosepsa. Príznaky urologických ochorení. Urologické vyšetrovacie metódy. Vrodené chyby močových ústrojov. Poranenia močových ústrojov a mužského genitálu. Infekcie močových ústrojov. Urolitiáza. Urologické nádory. Urologické operácie.

Kľúčové pojmy: oblička, infekcia, poruchy močenia, hematúria, agenézia, hypospádia, fimóza, parafimóza, uretritída, močové kamene, nefrektómia, nefrostómia.

Výkonový štandard:

- Opísať obličkovú nedostatočnosť
- Definovať príznaky a liečbu urosepsy
- Vymenovať príznaky urologických ochorení
- Charakterizovať jednotlivé urologické vyšetrovacie metódy
- Vymenovať a opísať vrodené chyby močových ústrojov
- Definovať poranenia močových ústrojov a mužského genitálu
- Opísať liečbu infekcie močových ústrojov
- Charakterizovať pojem urolitiáza
- Vymenovať urologické nádory
- Popísať druhy urologických operácií

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Transplantácia**

Témy: Transplantácia obličiek, pečene, srdca, podžalúdkovej žľazy, kostnej drene. Zásady ošetrovania. Umelé orgány.

Kľúčové pojmy: transplantát, imunosupresia, autotransplantácia

Výkonový štandard:

- Opísať transplantáciu obličiek
- Opísať transplantáciu pečene
- Opísať transplantáciu srdca
- Opísať transplantáciu podžalúdkovej žľazy
- Opísať transplantáciu kostnej drene
- Vymenovať zásady ošetrovania
- Poznať druhy umelých orgánov

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Kardiochirurgia**

Témy: **Poranenia srdca. Liečba poranení srdca. Zápalý osrdcovníka. Diagnostika srdcových chýb. Vrodené a získané srdcové chyby.**

Kľúčové pojmy: **srdce, EKG, ECHOKG, ICHS, stenóza**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať poranenia srdca a liečbu srdcových poranení
- Definovať zápalý osrdcovníka – príčiny, príznaky
- Opísať diagnostiku srdcových chýb
- Vymenovať a charakterizovať vrodené srdcové chyby
- Definovať pojem ischemická choroba srdca
- Poznať chlopňové chyby

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Špecifiká gerontochirurgie**

Témy: **Multimorbidita. Zmeny v starobe orgánov a systémov. Starecké traumy. Starecké nádory.**

Kľúčové pojmy: **choroby, zmeny, komplikácie, traumy**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať pojem multimorbidita
- Definovať zmeny v starobe orgánov a systémov
- Opísať poruchy a komplikácie v starobe
- Vymenovať príčiny stareckých poranení
- Poznať starecké nádory

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Akútne stavy v chirurgii**

Témy: **Druhy a príčiny šoku. Dôsledky šoku. Liečba šoku. Orgánové zlyhanie. Poruchy dýchania. Poruchy obehu**

Kľúčové pojmy: **hypovolemický šok, hypoxia, dychová nedostatočnosť, krvný obeh, zlyhanie**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať pojem šok
- Vymenovať a opísať druhy šoku
- Opísať príčiny šoku
- Popísať poruchy dýchania
- Opísať akútnu dychovú nedostatočnosť

- Opísať zastavenie dýchania – príčiny, prvú pomoc
- Popísať poruchy obehu
- Popísať zastavenie obehu – príčiny, prvú pomoc
- Opísať vonkajšie krvácanie – príčiny, prvú pomoc
- Definovať zlyhanie viacerých orgánov – príčiny, prevencia, liečba, prvá pomoc

**UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU**

PEDIATRIA

Študijný odbor:	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pediatria na SZŠ v rámci štátneho programu /ISCED 4/, ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, poskytuje študentom didaktický systém poznatkov o úlohách odboru pediatria, ako špeciálny odborný predmet, ktorý poskytuje vedomosti z oblasti zdravia a choroby v detskom veku. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania študentov. Tvorivé myslenie umožňuje študentom správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu pediatria je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania. Študenti sa majú naučiť pracovať so základnou odbornou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, vhodne prezentovať odborné poznatky, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh rôznej zložitosti. Mali by chápať a vysvetliť základné poznatky z fyziológie a patológie jednotlivých vekových období dieťaťa, z diagnostiky a terapie ochorení, náhlych stavov v detskom veku, ich včasné rozpoznanie a zahájenie účinnej liečby.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín
2. ročník 1 hodina týždenne, spolu 30 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard

Tematický celok : **Detské lekárstvo – pediatria**

Témy : **Organizácia liečebno – preventívnej starostlivosti**

Predpoklady pre zdravý vývin dieťaťa

Rodina a jej význam pre vývin dieťaťa

Sociálna starostlivosť o rodinu a dieťa

Náhradná rodinná starostlivosť

Kľúčové pojmy: **pediatria, prevencia, ústavná starostlivosť, zdravý vývin dieťaťa, rodina, práva dieťaťa, náhradná rodinná starostlivosť**

Výkonový štandard

- Vysvetliť pojem pediatria
- Vymenovať úlohy prevencie
- Charakterizovať predpoklady pre zdravý vývin dieťaťa
- Vysvetliť význam rodiny pre vývin dieťaťa

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vývin zdravého dieťaťa**

Témy: **Rozdelenie detského veku**

Rast dieťaťa

Psychomotorický a zmyslový vývin dieťaťa

Výživa dieťaťa

Denný poriadok dieťaťa

Kľúčové pojmy: **detský vek, rast dieťaťa, vývin dieťaťa, výživa, denný poriadok dieťaťa**

Výkonový štandard:

- Vymenovať jednotlivé obdobia detského veku
- Vysvetliť rast a vývin dieťaťa
- Charakterizovať vývin imunity a systém očkovania v detskom veku
- Vysvetliť význam výživy
- Popísať denný poriadok dieťaťa v jednotlivých vekových obdobiach

Obsahový štandard

Tematický celok : **Základy klinickej genetiky v pediatrii**

Témy : **Genetika, zmeny génov a chromozómov**

Vývin imunity a systém očkovania

Úrazovosť v detskom veku

Kľúčové pojmy : **genetika, gény, chromozómy, imunita, očkovanie, úrazy v detskom veku**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať genetiku
- Popísať vývin imunity a vymenovať systém očkovania
- Uviesť najčastejšie úrazy v detskom veku

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ochorenia dýchacieho systému**

Témy: **Anatomické a funkčné osobitosti dýchacích ústrojov u malých detí**

Príčiny a príznaky respiračných chorôb

Akútne choroby dýchacích ciest

Chronické choroby dýchacích ciest

Kľúčové pojmy: **príznak, príčina, akútne ochorenia, chronické ochorenia dýchacích ciest**

Výkonový štandard:

- Popísať anatomické a funkčné osobitosti dýchacích ciest
- Charakterizovať príčiny a príznaky respiračných chorôb
- Uviesť možnosti a spôsoby liečby ochorení dýchacieho systému
- Určiť akútne a chronické ochorenia dýchacieho systému

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ochorenia tráviaceho systému**

Témy: **Príznaky ochorení tráviaceho systému**

Choroby dutiny ústnej

Bolesti brucha u detí

Hnačkové choroby dojčiat

Chronické poruchy výživy

Kľúčové pojmy: **príznak, choroby dutiny ústnej, bolesti brucha, hnačky u detí, chronické poruchy výživy**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať príčiny a príznaky ochorení tráviaceho systému
- Poznať choroby dutiny ústnej u detí
- Uviesť možnosti a spôsoby liečby ochorení dýchacieho systému
- Uviesť možnosti a spôsoby liečby ochorení tráviaceho systému u detí
- Poznať chronické ochorenia u detí

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ochorenia krvi a krvotvorby**

Témy: **Zloženie krvi u detí**

Príznaky chorôb krvi a krvotvorných ústrojov

Málokrvnosť – anémia

Choroby bielych krviniek

Krvácavé choroby

Kľúčové pojmy: **zloženie krvi, príznaky chorôb krvi, anémia, leukémia, hemofília**

Výkonový štandard:

- Popísať zloženie krvi u detí
- Charakterizovať príčiny a príznaky chorôb krvi a krvotvorných orgánov
- Poznať ochorenia krvi u detí
- Uviesť možnosti a spôsoby liečby chorôb krvi u detí

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ochorenia obehového systému**

Témy: **Príznaky chorôb srdca**
Vrodené chyby srdca u detí
Zápalové choroby srdca
Osobitosti ošetrovania detí s chorobami srdca

Kľúčové pojmy: **príznaky chorôb srdca, vrodené chyby srdca s cyanózou, vrodené chyby srdca bez cyanózy, zápalové choroby srdca u detí, ošetrovanie detí s chorobami srdca**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať príznaky ochrení obehového systému
- Poznať vrodené chyby srdca u detí
- Poznať zápalové choroby srdca u detí
- Uviesť možnosti ošetrovania detí chorobami srdca

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Imunoalteračné ochorenia**

Témy: **Alergia**
Peľová nádcha
Astma bronchiale
Lieková alergia
Juvenilná reumatická artritída
Reumatická horúčka

Kľúčové pojmy: **alergia, peľová nádcha, astma, juvenilná reumatická artritída, reumatická horúčka**

Výkonový štandard:

- Poznať imunologickú precitlivosť
- Popísať príznaky imunoalteračných ochorení
- Uviesť možnosti a spôsoby liečby chorôb imunoalteračných ochorení u detí

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy vnútornej sekrécie a látkovej výmeny**

Témy: **Ochorenia štítnej žľazy**
Choroby nadobličiek
Poruchy pohlavných žliaz
Obezita
Fenylketonúria

Kľúčové pojmy: **štítna žľaza, hypofýza, hypotyreóza, hypertyreóza, choroby nadobličiek, poruchy pohlavných žliaz, obezita, fenylketonúria**

Výkonový štandard:

- Poznať jednotlivé ochorenia vnútornej sekrécie a látkovej výmeny
- Popísať príznaky ochorení
- Poznať spôsoby liečby porúch vnútornej sekrécie a látkovej výmeny

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ochorenia obličiek a močových ciest**

Témy: **Funkčné osobitosti uropoetickej sústavy u detí**
Glomerulonefritídy
Nefrotický syndróm
Bakteriálne zápaly
Nádory obličiek u detí

Kľúčové pojmy: **osobitosti uropoetickej sústavy u detí, glomerulonefritídy, nefrotický syndróm, bakteriálne zápaly uropoetickej sústavy u detí, nádory obličiek u detí**

Výkonový štandard:

- Poznať osobitosti uropoetickej sústavy u detí
- Poznať príznaky jednotlivých ochorení obličiek a močových ciest
- Popísať jednotlivé ochorenia uropoetickej sústavy u detí
- Popísať liečbu ochorení obličiek a močových ciest

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Fyziológia a patológia novorodeneckého obdobia**

Témy: **Vrodené vývojové chyby**
Prenatálna diagnostika
Rizikový novorodenec
Popôrodné poranenia

Asfyktický novorodenec

Žltáčka novorodenca

Infekcie získané počas vnútromaternicového vývoja, pri pôrode, po narodení

Kľúčové pojmy: vrodené vývojové chyby, prenatálna diagnostika, rizikový novorodenec, popôrodné poranenia, asfyktický novorodenec, novoodenecká žltáčka, infekcie plodu a novorodenca

Výkonový štandard:

- Poznať vrodené vývojové chyby u detí
- Poznať prenatálnu diagnostiku
- Charakterizovať rizikového novorodenca
- Poznať získané infekcie počas vnútromaternicového vývinu, pri pôrode, po narodení

Obsahový štandard:

Tematický celok: Novorodenec s nízkou pôrodnou hmotnosťou

Témy: Nedonosený novorodenec

Anatomické a funkčné známky nezrelosti

Hypotrofický novorodenec

Ošetrovanie nedonosených detí

Kľúčové pojmy: nedonosený novorodenec, hypotrofický novorodenec, ošetrovanie nedonosených detí

Výkonový štandard:

- Charakterizovať anatomické a funkčné známky nezrelosti
- Poznať ošetrovanie nedonosených detí
- Opísať hypotrofického novorodenca

Obsahový štandard

Tematický celok : Ochorenia kože u dojčiat

Témy : Intertigo – sparenina

Seboroická dermatitída

Dojčenský ekzém

Hnisavé ochorenia kože

Osobitosti starostlivosti o kožu novorodenca a dojčat'a

Kľúčové pojmy : intertrigo, seboroická dermatitída, dojčenský ekzém, hnisavé ochorenia kože, starostlivosť o kožu

Výkonový štandard:

- Popísať ochorenia kože
- Poznať osobitosti starostlivosti o kožu novorodenca a dojčat'a

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Infekčné ochorenia v detskom veku**

Témy: **Infekcie vyvolané vírusmi**
Infekcie vyvolané baktériami
Infekcie vyvolané kvasinkami
Infekcie vyvolané parazitmi

Kľúčové pojmy: **osýpky, rubeola, varicella, herpes zoster, herpes simplex, parotitis epidemica, detská obrna, streptokokové nákazy, záškrt, pertussis, mykózy, pneumocystová pneumónia, črevné parazity**

Výkonový štandard:

- Poznať infekčné ochorenia v detskom veku
- Popísať spôsoby liečby infekčných ochorení

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náhle príhody v detskom veku**

Témy: **Hyperpyretický syndróm**
Nervové záchvaty – kŕče
Aspirácia
Črevná nepriechodnosť
Stavy bezvedomia

Kľúčové pojmy: **hyperpyrexia, afektívne záchvaty u detí, febrilné kŕče, tetanické záchvaty, aspirácia, ileus, bezvedomie u detí**

Výkonový štandard:

- Poznať náhle príhody v detskom veku
- Charakterizovať príznaky náhlych príhod v detskom veku
- Načrtnúť spôsoby prvej pomoci pri náhlych príhodách

**UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU**

GYNEKOLÓGIA A PÔRODNÍCTVO

Študijný odbor:	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov SŠ

Charakteristika predmetu

Predmet gynekológia a pôrodnictvo patrí medzi prioritné predmety odbornej zložky vzdelávania v študijnom odbore zdravotnícky záchranár. Profilujúca problematika, ktorou sa zaoberá je zameraná na neodkladnú starostlivosť o ženu, gravidnú ženu a novorodenca.

Predmet je koncipovaný v intenciách profilu absolventa zdravotnícky záchranár a rešpektuje potreby záchranárskej praxe. Poskytuje informácie o histórii a vývoji gynekológie a pôrodnictva, vrátane legislatívy a právnej zodpovednosti. Sprostredkováva informácie o akútnych stavoch v gynekológii a pôrodnictve, rieši problematiku pôrodu a jeho foriem, vymedzuje starostlivosť o fyziologického a patologického novorodenca, sprístupňuje nové poznatky v kardiopulmonálnej resuscitácii, legislatíve a právnej zodpovednosti, prezentuje problematiku prevencie, BOZPaPO v aplikačnej rovine.

V špecifickom vzdelávacom procese využíva klasické a alternatívne vyučovacie metódy, ktoré vytvárajú kompaktné prepojenie teórie s praxou, zacielenou na výkon práce zdravotníckeho záchranára.

Ciele predmetu

Partikulárne ciele predmetu sú formulované v zmysle hlavného cieľa obsahu vzdelávania. Sú zamerané na získavanie odborných vedomostí a praktických zručností žiakov s konkretizáciou na výkon práce zdravotníckeho záchranára, na kreovanie jeho osobnosti, upevňovanie pracovnej a sociálnej pozície v povolání, vrátane stavovskej cti.

ROZPIS UČIVA

2. ročník 1 hodina týždenne, spolu 30 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU

Obsahový štandard:

Tematický celok: **História, predmet, ciele gynekológie a pôrodnictva**

Témy: **Vývoj gynekológie a pôrodnictva. Vymedzenie základných pojmov.**

Kľúčové slová: **vedný odbor, koncepcia odboru, všeobecná symptomatológia.**

Výkonový štandard:

- sprostredkovať základné informácie o histórii gynekológie a pôrodnictva, vrátane koncepcie odboru,
- vyšpecifikovať predmet,
- konkretizovať ciele gynekológie a pôrodnictva,
- vymedziť základné pojmy používané v gynekológii a pôrodnictve,
- poukázať na všeobecnú a špecifickú symptomatológiu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pôrod a jeho formy**

Témy: **Fyziologický pôrod (príprava, pôrodné doby, vedenie pôrodu, starostlivosť o rodičku, prvé ošetrovanie novorodenca). Patologický pôrod (riziká, špecifiká - prípravy, vedenia pôrodu, starostlivosti o rodičku, prvého ošetrovania novorodenca). Pôrod v podmienkach mimo zdravotníckeho zariadenia.**

Kľúčové slová: **pôrod, fyziologický pôrod, patologický pôrod, pôrod mimo zdravotníckeho zariadenia, prvé ošetrovanie novorodenca, transport, smerovanie.**

Výkonový štandard:

- definovať pôrod,
- popísať jednotlivé formy pôrodu,
- poukázať na praktické činnosti počas pôrodu,
- konkretizovať postupy starostlivosti o rodičku a novorodenca,
- špecifikovať podmienky transportu do zdravotníckeho zariadenia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náhle príhody v gynekológii a pôrodníctve**

Témy: **Náhle príhody v gynekológii (krvácenie, úrazy, náhle príhody brušné, obeť násilia). Náhle príhody v pôrodníctve (predčasný pôrod, samovolný – spontánny potrat, mimomaternicová gravidita, vcestná placenta, predčasné odlučovanie placenty, ruptúra maternice, syndróm dolnej dutej žily, preklampsia, eklampsia, pôrodný šok, embólia plodovou vodou, krvácenie, embólia do artérie pulmonalis).**

Kľúčové slová: **náhle príhody brušné, krvácenie, úrazy, obeť násilia, gravidita, pôrod, potrat, embolizácia, šok, transport, smerovanie.**

Výkonový štandard:

- špecifikovať symptomatológiu pri náhlych príhodách v gynekológii a pôrodníctve,
- popísať diferenciálnu diagnostiku,
- definovať základné liečebné postupy a urgentné opatrenia,
- určiť polohovanie, smerovanie, transport.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Starostlivosť o fyziologického a patologického novorodenca**

Témy: **Hodnotenie zdravotného stavu novorodenca. Ošetrovanie fyziologického novorodenca. Ošetrovanie patologického novorodenca.**

Kľúčové slová: **Apgarovej skóre, prvé ošetrovanie novorodenca, kredeizácia, kalmetizácia, screeningové vyšetrenie, fyziologický novorodenec, patologický novorodenec, transport, smerovanie.**

Výkonový štandard:

- definovať metódu hodnotenia zdravotného stavu novorodenca podľa Apgarovej skóre

- popísať prvé ošetrenie novorodenca,
- poukázať na špecifiká a rozdiely v starostlivosti o fyziologického a patologického novorodenca,
- určiť transport a transportnú techniku v smerovaní patologického novorodenca.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Kardiopulmonálna resuscitácia**

Témy: **Kardiopulmonálna resuscitácia gravidnej ženy, rodičky, novorodenca.**

Kľúčové slová: kardiopulmonálna resuscitácia – algoritmus, ERC Guidelines 2005, defibrilácia, asfyktický syndróm, inkubátor, transport, smerovanie.

Výkonový štandard:

- popísať kardiopulmonálnu resuscitáciu u gravidnej ženy, rodičky, novorodenca,
- poukázať na špecifiká v kardiopulmonálnej resuscitácii podľa ERC Guidelines 2005,
- charakterizovať prácu s resuscitačnými pomôckami a prístrojmi,
- vymedziť priority transportu a smerovanie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Legislatíva a právna zodpovednosť pri náhlych stavoch v gynekológii a pôrodníctve**

Témy: **Špecifiká v legislatíve a právna zodpovednosť v gynekológii a pôrodníctve (legálne a nelegálne UPT, hniezdo záchranu, postnatálna mortalita, odber pupočníkovej krvi - databáza).**

Kľúčové slová: legislatíva, špecifiká, právna zodpovednosť, pozitívny a negatívny reverz, pracovno-právne vzťahy.

Výkonový štandard:

- špecifikovať legislatívu aplikovateľnú v práci zdravotníckeho záchranára,
- konkretizovať právnu zodpovednosť vo vzťahu zdravotnícky záchranár, rodička, novorodenec,
- definovať podmienky spolupráce a asistencie jednotlivých zložiek IZS v práci zdravotníckeho záchranára.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prevenencia v gynekológii a pôrodníctve**

Témy: **Prevenencia primárna, sekundárna, terciárna.**

Kľúčové slová: prevenencia, profylaxia, protiepidemiologické opatrenia, psychohygiena, kvalita života, životné prostredie.

Výkonový štandard:

- definovať primárnu, sekundárnu, terciárnu prevenciu,
- špecifikovať prevenciu u žien v jednotlivých etapách života,
- aplikovať prevenciu v gynekologicko-pôrodníckej praxi,
- minimalizovať rizikové faktory smerujúce k vytvoreniu podmienok pre upevňovanie kvality zdravia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **BOZPaPO v práci zdravotníckeho záchranára s ohľadom na vlastnú bezpečnosť, bezpečnosť rodičky a novorodenca**

Témy: **Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci. Požiarna ochrana. Aplikácia v praxi.**

Kľúčové: **bezpečnosť pri práci, ochrana zdravia, požiarna ochrana, aplikácia.**

Výkonový štandard:

- špecifikovať jednotlivé zložky BOZPaPO s ohľadom na bezpečnosť pacientky, rodičky a novorodenca vrátane vlastnej bezpečnosti zdravotníckeho záchranára,
- poukázať na aplikačnú rovinu v konkrétnych podmienkach zdravotnej záchranej služby.

UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU

NEUROLOGIA

Študijný odbor :	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet neurológia na SZŠ v rámci štátneho programu ako súčasť odbornej zložky vzdelávania oboznamuje študentov s podstatou chorobných procesov v nervovej ústave. Obsah predmetu nadväzuje na poznatky z anatómie a fyziológie. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania študentov. Predmet poskytuje základy nevyhnutné pre ďalšie vzdelávanie.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu neurológie je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojeniu si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva neurológie. Študenti sa majú naučiť pracovať so základnou odbornou terminológiou, poznať najčastejšie akútne neurologické ochorenia, úrazy, cievne mozgové príhody, rozpoznať príznaky neurologických ochorení, základné vyšetrenia a liečbu. Zvládnuť odbornú pomoc v rámci neodkladnej prednemocničnej starostlivosti v rozsahu kompetencií zdravotníckeho záchranára.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 1 hodina týždenne v 2.polroku, spolu 16 hodín

2. ročník 1 hodina týždenne v 1.polroku, spolu 15 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard

Tematický celok: **Úvod do predmetu neurológia**

Témy: Charakteristika predmetu, jeho význam pre povolanie. Príznaky, prejavy a príčiny porúch nervového systému. prevencia neurologických ochorení.

Kľúčové pojmy: neurológia, príznaky, prejavy, príčiny, prevencia

Výkonový štandard:

☞ Charakterizovať pojem neurológia

- ☞ Vymenovať najčastejšie príčiny porúch nervového systému
- ☞ Opísať prejavy ochorení a porúch nervového systému
- ☞ Vysvetliť pojem prevencia, druhy preventívnych opatrení

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vyšetrovacie a liečebné postupy**

Témy: Subjektívne, objektívne príznaky neurologických ochorení. Základné vyšetrenia.

Vyšetrovacie metódy v neurológii. Liečebné postupy v neurológii.

Kľúčové slová: neurologické vyšetrenie, vyšetrovacie metódy, liečebné postupy

Výkonový štandard:

- ☞ Vymenovať subjektívne a objektívne príznaky neurológií
- ☞ Popísať základné vyšetrovacie metódy v neurológii
- ☞ Osvojiť si postupy vyšetrovacích metód
- ☞ Uviesť základné liečebné postupy v neurológii

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy vedomia**

Témy: Bezvedomie. Kvalitatívne, kvantitatívne poruchy vedomia. Kolaps. Epilepsia, Status epilepticus. Kŕče. Febrilné kŕče u detí.

Kľúčové slová: somnolencia, sopor, kóma, kolaps, epilepsia , kŕče

Výkonový štandard:

- ☞ Charakterizovať bezvedomie
- ☞ Hodnotiť poruchy vedomia a ich prejavy
- ☞ Poznať príčiny jednotlivých druhov kŕčov, kŕčových stavov
- ☞ Opísať príznaky pri bezvedomí, kŕčoch, kŕčových stavoch, epilepsii

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náhla cievna mozgová príhoda**

Témy: Príčiny, príznaky náhlej cievnej mozgovej príhody, Druhy NCMP, TIA(Tranzistorný ischemický atak)

Kľúčové slová: NCMP - príčiny, príznaky, TIA

Výkonový štandard:

- ☞ Vymenovať príčiny NCMP
- ☞ Opísať druhy NCMP
- ☞ Charakterizovať TIA
- ☞ Popísať postup odbornej pomoci pri NCMP

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Úrazy mozgu, miechy, nádory mozgu**

Témy: Primárne poškodenie mozgu, sekundárne poškodenie mozgu. Hematómy. Opuch mozgu. Úrazy miechy. Nádory mozgu.

Kľúčové slová: otras mozgu, zmliaždenie mozgu, epidurálne krvácanie, subdurálne krvácanie, subarachnoidálne krvácanie, opuch mozgu, interkraniálna hypertenzia, úraz miechy, nádory mozgu

Výkonový štandard:

- ☞ Vymedziť základné pojmy v tematickom celku
- ☞ Popísať príznaky pri úrazoch mozgu, miechy, nádoroch mozgu
- ☞ Vysvetliť následky úrazov mozgu na činnosť nervového systému

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Iné neurologické ochorenia**

Témy: Bolesti hlavy. Infekcie – meningitída, encefalitída. Poruchy rovnováhy. Seknutie v krížoch. Demencie. Alzheimerova choroba. Skleróza multiplex.

Klíčové slová: bolesti hlavy, migréna, tenzné bolesti, meningitída, encefalitída, vertigo,

lumbago, demencia, alzheimerova choroba, skleroza multiplex

Výkonový štandard:

- ☞ Vymenovať príčiny infekcií mozgu a jednotlivých neurologických ochorení
- ☞ Popísať príznaky jednotlivých neurologických ochorení
- ☞ Vysvetliť diagnostické a liečebné postupy jednotlivých neurologických ochorení

UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU

PSYCHIATRIA

Študijný odbor :	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov SŠ

Charakteristika predmetu

Predmet psychiatria patrí medzi prioritné predmety odbornej zložky vzdelávania v študijnom odbore zdravotnícky záchranár. Profilujúca problematika, ktorou sa zaoberá je v súčasných podmienkach našej spoločnosti vysokoaktuálna, nakoľko počet pacientov so psychiatrickými chorobami čoraz viac narastá.

Predmet je koncipovaný v intenciách profilu absolventa zdravotnícky záchranár a rešpektuje potreby záchranárskej praxe. Poskytuje informácie o histórii a vývoji psychiatrie vrátane súdovej legislatívy a právnej zodpovednosti v psychiatrii. Sprostredkováva informácie o akútnych stavoch, poruchách a chorobách v psychiatrii, špecifikuje psychiatrickú starostlivosť po hromadných nešťastiach, charakterizuje posttraumatický syndróm, poukazuje na špecifiká komunikácie s psychiatrickým pacientom, prezentuje fragmenty primárnej, sekundárnej, terciárnej prevencie v psychiatrii a konkretizuje predpísané prvky zachovávanía BOZPaPO v práci zdravotníckeho záchranára.

V špecifickom vzdelávacom procese využíva klasické a alternatívne vyučovacie metódy, ktoré vytvárajú kompaktné prepojenie teórie s praxou, zacielenou na výkon práce zdravotníckeho záchranára.

Ciele predmetu

Partikulárne ciele predmetu sú formulované v zmysle hlavného cieľa obsahu vzdelávania. Sú zamerané na získavanie odborných vedomostí a praktických zručností žiakov s konkretizáciou na výkon práce zdravotníckeho záchranára, na kreovanie jeho osobnosti, upevňovanie pracovnej a sociálnej pozície v povolání vrátane stavovskej cti.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 1 hodina týždenne v druhom polroku, spolu 16 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU

Obsahový štandard:

Tematický celok: **História, predmet, ciele psychiatrie**

Témy: **Vývoj psychiatrie. Spoločenský status. Vymedzenie základných pojmov.**

Kľúčové slová: **vedný odbor, koncepcia odboru, duševné zdravie, akútne stavy, poruchy,**

psychiatrické choroby, všeobecná symptomatológia, objektívne

**a subjektívne príznaky psychiatrických stavov a chorôb, poruchy
osobnosti a správania (výskyt)**

Výkonový štandard:

- sprostredkovať základné informácie o histórii psychiatrie vrátane koncepcie odboru,
- špecifikovať predmet psychiatrie,
- konkretizovať ciele psychiatrie,
- vymedziť základné pojmy v psychiatrii,
- oddiferencovať všeobecnú a špecifickú symptomatológiu,
- poukázať na výskyt porúch osobnosti a správania,
- definovať liečebné metódy používané v psychiatrii.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Legislatíva a právna zodpovednosť pri akútnych stavoch, poruchách a chorobách v psychiatrii**

Témy: **Špecifiká v legislatíve a právna zodpovednosť (psychiatrický pacient v akútnom stave a pacient s recidivujúcou chorobou). Spolupráca a asistencia jednotlivých zložiek Integrovaného záchranného systému (IZS).**

Kľúčové slová: **legislatíva, špecifiká, právna zodpovednosť, psychiatrický pacient, IZS.**

Výkonový štandard:

- špecifikovať legislatívu aplikovateľnú v práci zdravotníckeho záchranára,
- konkretizovať právnu zodpovednosť vo vzťahu psychiatrický pacient - zdravotnícky záchranár,
- definovať podmienky spolupráce a asistencie jednotlivých zložiek IZS v práci zdravotníckeho záchranára.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Akútne stavy, poruchy a choroby v psychiatrii**

Témy: **Psychózy a reakcie postihnutých jedincov (úrazové, neurazové stavy, osobitosti u detí, dospievajúcich, dospelých, starých ľudí). Toxikománie (alkohol, psychotropné látky - halucinogény, psychomimetiká, sedatíva, analgetiká a iné). Suicidiálne prejavy a tendencie. Násilie. Týrane osoby.**

Kľúčové slová: **psychózy, toxikománie, liečba, antidotá, suicidiá, týrané osoby.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať reakcie jedincov pri akútnych stavoch, poruchách a chorobách v psychiatrii,
- identifikovať a definovať toxikománie, vrátenie liečby využitia antidot,
- poukázať na príčiny a prejavy suicidií a pozorovaného násillia, možnosti prevencie (komunikácia, vyjednávanie),
- odprezentovať problematiku sociálnej patológie s aplikáciou na týrané osoby.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Špecifiká psychiatickej starostlivosti pri hromadných nešťastiach**

Témy: **Včasné a neskoré prejavy v prežívaní postihnutých jedincov**

vrátane zdravotníckych záchranárov.

Kľúčové slová: **hromadné nešťastie, prežívanie, psychiatická starostlivosť, psychická podpora jedincov.**

Výkonový štandard:

- definovať psychiatickú starostlivosť, psychickú podporu u jedincov vrátane zdravotníckych záchranárov pri hromadných nešťastiach,
- poukázať na včasné a neskoré prejavy v prežívaní,
- identifikovať problémy postihnutých jedincov,
- konkretizovať psychickú podporu,
- aplikovať prvky psychiatickej starostlivosti a psychickej podpory v práci zdravotníckeho záchranára.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Posttraumatický syndróm**

Témy: **Faktory, reakcie na udalosti, intenzita reakcií. Psychiatická a psychologická intervencia.**

Kľúčové slová: **posttraumatický syndróm, intervencia.**

Výkonový štandard:

- definovať posttraumatický syndróm,
- identifikovať faktory vzniku posttraumatického syndrómu,
- špecifikovať reakcie na vzniknuté udalosti (miera intenzity),
- vymedziť psychiatické intervencie a psychickú podporu v aplikačnej rovine.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Špecifiká komunikácie so psychiatrickým pacientom**

Témy: **Stratégie komunikácie so psychiatrickým pacientom.**

Kľúčové slová: **zásady, diagnostika, edukácia, empatia, nedirektívny rozhovor, verbálna, neverbálna komunikácia**

Výkonový štandard:

- definovať špecifické prvky komunikácie so psychiatrickým pacientom,
- identifikovať a eliminovať problémové komunikačné zóny,
- selektovať komunikačné metódy v aplikácii na stavy, poruchy a choroby v psychiatrii (vyjednávania),
- strategizovať edukáciu psychiatrického pacienta,
- vytvoriť podmienky k navodeniu bezbariérovej komunikácie s následným empatickým, nenátlakovým usmerňovaním pacienta smerujúcim k zmene jeho myslenia, správania a konania.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prevenia v psychiatrii**

Témy: **Prevenia primárna, sekundárna, terciárna.**

Kľúčové slová: **prevencia, profylaxia, psychohygiena, kvalita života, životné prostredie.**

Výkonový štandard:

- definovať primárnu, sekundárnu, terciárnu prevenciu,
- konkretizovať prevenciu u zdravých jedincov a v práci zdravotníckeho záchranára,
- aplikovať prevenciu v praxi,
- minimalizovať progresiu rozvoja stavov a chorôb v psychiatrii.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **BOZPaPO v práci zdravotníckeho záchranára s ohľadom na vlastnú bezpečnosť a bezpečnosť pacienta (2 hod.)**

Témy: **Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci. Požiarna ochrana. Aplikácia v praxi.**

Kľúčové: **bezpečnosť pri práci, ochrana zdravia, požiarna ochrana, aplikácia .**

Výkonový štandard:

- špecifikovať jednotlivé zložky BOZPaPO s ohľadom na vlastnú bezpečnosť v práci zdravotníckeho záchranára a bezpečnosť pacienta,
- poukázať na aplikačnú rovinu v konkrétnych podmienkach zdravotnej záchranej služby.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU

ANESTEZIOLÓGIA

Študijný odbor:	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet anestéziológia na SZŠ v rámci štátneho programu, ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, poskytuje študentom didaktický systém poznatkov o úlohách odboru anestéziológia, a to o zabezpečení bezbolestnosti akéhokoľvek výkonu a zbavenie pacienta bolesti v chorobe. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania študentov. Tvorivé myslenie umožňuje študentom správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu anestéziológia je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania. Študenti sa majú naučiť pracovať so základnou odbornou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, vhodne prezentovať odborné poznatky, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh rôznej zložitosti. Mali by chápať a vysvetliť základné poznatky z farmakológie, fyziológie a anatómie, pochopiť deje prebiehajúce pri príprave, priebehu a nasledujúcej starostlivosti počas celkovej a zvodovej anestézie, a oboznámiť sa so špeciálnymi anestéziologickými postupmi u jednotlivých vekových kategórií.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard

Tematický celok : **Úvod do predmetu anestéziológie**

Témy : **Charakteristika predmetu, jeho význam pre povolanie.
Historický pohľad na odbory anesteziológie.**

Kľúčové pojmy . **anesteziológia, história, úlohy anesteziológie**

Výkonový štandard

- Vysvetliť pojem anesteziológia
- Vymenovať úlohy anesteziológie
- Vymenovať osobnosti z histórie, ktoré posunuli významne dejiny tejto vedy

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Dýchací systém, srdcovocievny systém**

Témy: **Fyziológia, patofyziológia dýchacieho a srdcovocievneho systému**

Kľúčové pojmy: **dýchacie orgány, srdce**

Výkonový štandard:

- Vymenovať jednotlivé súčasti dýchacích ciest a popísať ich funkciu.
- Vymenovať jednotlivé súčasti srdcovocievneho systému a popísať ich funkcie.

Obsahový štandard

Tematický celok : **Centrálny nervový systém**

Témy : **Anatómia, fyziológia a patofyziológia CNS.**

Kľúčové pojmy : **nervová sústava, nervová bunka, somatický nervový systém, vegetatívny nervový systém.**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať CNS
- Vymenovať a popísať jednotlivé zložky CNS
- Popísať funkciu jednotlivých zložiek CNS

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Farmakológia anestetík**

Témy: **Anestetiká. Myorelaxanciá. Analgetiká.**

Kľúčové pojmy: **intravenózne a prchavé anestetiká, analgetiká, myorelaxanciá.**

Výkonový štandard:

- Opísať farmakológiu intravenózných a prchavých anestetík.
- Opísať farmakológiu myorelaxancií.
- Opísať farmakológiu jednotlivých druhov analgetík.
- Uviesť možnosti a spôsoby aplikácie u jednotlivých druhov anestetík.
- Určiť indikácie a kontraindikácie pre jednotlivé skupiny anestetík.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Anesteziologický prístroj**

Témy: **Zloženie, funkcie a spôsoby ovládania anesteziologického prístroja.**

Kľúčové pojmy: **anesteziologický prístroj, dýchací okruh, prvky a uzly dýchacieho prístroja, typy ventilácie.**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať anesteziologický prístroj, opísať zloženie prístroja, vysvetliť funkcie jednotlivých zložiek.
- Charakterizovať spôsob používania anesteziologického prístroja.
- Poznať hlavné typy anesteziologických prístrojov.
- Vysvetliť mechanizmus práce anesteziologických prístrojov.
- Ovládať základné spôsoby ventilácie pomocou anesteziologického prístroja.
- Demonštrovať zásady bezpečnosti pri práci s anesteziologickým prístrojom.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Typy anestéz**

Témy: **Rozdelenie anestézie podľa jednotlivých spôsobov.**

Kľúčové pojmy: **celková anestézia, regionálna anestézia.**

Výkonový štandard:

- Popísať jednotlivé spôsoby anestéz.
- Rozoznať indikácie a kontraindikácie pre jednotlivé typy anestéz.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Celková anestézia**

Témy: **Spôsoby celkovej anestézie. Jednotlivé štádiá celkovej anestézie.**

Kľúčové pojmy: **celková anestézia, štádiá celkovej anestézie, fázy celkovej anestézie. Komplikácie celkovej anestézie.**

Výkonový štandard:

- Popísať postup pri celkovej anestézii.
- Poznať a vedieť používať jednotlivé pomôcky potrebné pri celkovej anestézii.
- Poznať a vedieť používať jednotlivé skupiny liekov potrebných pre celkovú anestéziu.
- Popísať jednotlivé štádiá celkovej anestézie.
- Určiť spôsoby ukončenia celkovej anestézie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Regionálna anestézia.**

Témy: **Miestne anestetiká. Techniky a spôsoby regionálnej anestézie. Druhy miestnej anestézie. Komplikácie miestnej anestézie.**

Kľúčové pojmy: **spinálna anestézia, epidurálna anestézia, lokálne anestetiká, komplikácie regionálnej anestézie.**

Výkonový štandard:

- Pomenovať druhy lokálnych anestetík
- Popísať spôsoby regionálnej anestézie – spinálna anestézia, epidurálna anestézia.
- Vymenovať a rozpoznať možné komplikácie pri regionálnej anestézii.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Príprava pacienta pred anestéziou**

Témy: **Predanestetické vyšetrenie. Spôsob prípravy pacienta pred anestéziou.**

Kľúčové pojmy: **predanestetické vyšetrenie, príprava pred anestéziou.**

Výkonový štandard:

- Poznať jednotlivé metódy predanestetického vyšetrenia.
- Popísať spôsoby predanestetického vyšetrenia.
- Poznať spôsoby prípravy pacienta na anestéziu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Monitorovanie počas anestézie**

Témy: **Spôsoby monitorovania počas celkovej anestézie. Typy jednotlivých monitorov. Zloženie a spôsob fungovania u monitora.**

Kľúčové pojmy: **monitorovanie počas celkovej anestézie, jednotlivé ukazovateľe na monitore, typy kriviek.**

Výkonový štandard:

- Poznať spôsoby monitorovania počas celkovej anestézie.
- Poznať spôsoby monitorovania počas regionálnej anestézie.
- Popísať jednotlivé ukazovatele, sledované počas anestézie.

. Obsahový štandard:

Tematický celok: **Komplikácie počas anestézie**

Témy: **Komplikácie počas anestézie zo strany srdcovocievneho systému, respiračného systému, nervového systému.**

Kľúčové pojmy: **kardiálne komplikácie, komplikácie obehového systému, respiračné komplikácie, komplikácie zo strany CNS**

Výkonový štandard:

- Rozoznať a vedieť riešiť obehové komplikácie.
- Rozoznať a vedieť riešiť respiračné komplikácie.
- Rozoznať a vedieť riešiť komplikácie zo strany CNS.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Anestézia u ambulantných pacientov.**

Témy: **Spôsoby a lieky používané pri ambulantnej anestézii.**

Kľúčové pojmy: **ambulantná anestézia, jednodňová chirurgia.**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať spôsoby, indikácie a kontraindikácie pre ambulantnú anestéziu.
- Vymenovať lieky, ktoré možno používať pri ambulantnej anestézii.

Obsahový štandard

Tematický celok : **Anestézia u detí.**

Témy : **Spôsoby anestézie pre jednotlivé vekové skupiny detí. Odlišnosť spôsobu anestézie detí od anestézie dospelých.**

Kľúčové pojmy : **anestézia u detí, anestézia novorodenca**

Výkonový štandard:

- Vymenovať lieky a ich dávky pri anestézii u detí
- Popísať spôsoby anestézie u detí
- Popísať pomôcky potrebné pri anestézii detí
- Vysvetliť možné komplikácie pri anestézii detí

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Anestézia u starých pacientov**

Témy: Reakcie starého človeka na anestéziu. Spôsoby anestézie u starého človeka. Komplikácie pri anestézii starého človeka.

Kľúčové pojmy: anestézia u starého človeka

Výkonový štandard:

- Vymenovať lieky a ich dávky pri anestézii u starých ľudí
- Popísať spôsoby anestézie u starých ľudí
- Popísať pomôcky potrebné pri anestézii starých ľudí
- Vysvetliť možné komplikácie pri anestézii starých ľudí

Obsahový štandard:

Tematický celok: Pooperačná analgézia

Témy: Spôsoby a lieky na pooperačnú analgéziu.

Kľúčové pojmy: pooperačná analgézia, analgetiká, bolesť

Výkonový štandard:

- Vymenovať lieky a ich dávky pri riešení pooperačnej analgézie
- Načrtnúť spôsoby pooperačnej analgézie

Obsahový štandard:

Tematický celok: Bezpečnosť práce a ochrana zdravia pri práci

Témy: Bezpečnosť počas práce na operačnom sále. Zásady bezpečnosti pri práci s plynmi. Zásady bezpečnosti pri práci s anestetickým prístrojom.

Kľúčové pojmy: bezpečnosť práce, ochrana zdravia pri práci na operačnom sále.

Výkonový štandard:

- Dodržiavať bezpečnosť a ochranu pri práci s plynmi
- Dodržiavať bezpečnosť a ochranu pri práci s anestetickým prístrojom

UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU

URGENTNÁ MEDICÍNA

Študijný odbor :	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet urgentná medicína na SOŠZ v rámci štátneho programu, ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, poskytuje študentom vhodne vybrané poznatky z oblasti neodkladnej zdravotnej starostlivosti. Jej multidisciplinárny charakter predstavuje zvýšené nároky na didaktický systém poznatkov a ich možnú aplikáciu na ľudský organizmus vhodnú pre kriticky chorého pacienta. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania študentov. Tvorivé myslenie umožňuje študentom správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru zohľadňujúc náročné kritériá medicínsky správnej praxe. Predmet poskytuje základy nevyhnutné pre ďalšie odborné predmety a pre ďalšie vzdelávanie.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu urgentná medicína je v maximálne možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojeniu si kľúčových kompetencií pri výkonoch neodkladnej zdravotnej starostlivosti prostredníctvom obsahu učiva urgentná medicína. Študenti sa majú naučiť pracovať so základnou odbornou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, vhodne prezentovať odborné poznatky, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh rôznej zložitosti. Mali by chápať a vysvetliť vybrané javy a procesy prebiehajúce v ľudskom organizme kriticky chorého pacienta pri aplikácii prostriedkov a terapeutických úkonov urgentnej medicíny komplexne ako celku v rámci jej multidisciplinárneho pokrytia, vedieť používať základné myšlienkové operácie na získavanie nových poznatkov, logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom aj iných vedných odborov a využiť ich pri riešení problémových úloh. Cieľom je predovšetkým využitie teoretických poznatkov vo svojej praktickej činnosti v pozícii zdravotníckeho záchranára.

ROZPIS UČIVA

- 1. ročník 3 hodiny týždenne, spolu 99 hodín**
- 2. ročník 3 hodiny týždenne, spolu 90 hodín**

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Úvod do urgentnej medicíny**

Témy: **Charakteristika a vývoj urgentnej medicíny na Slovensku a v Európe. Koncepcia urgentnej medicíny. Etika a právne normy v urgentnej medicíne.**

Kľúčové pojmy: **urgentná medicína, medicína katastrof, prednemocničná a nemocničná časť urgentnej medicíny, práva a povinnosti pacienta, práva a povinnosti záchranára, kompetencie**

Výkonový štandard:

- Zostaviť historický prehľad vývoja a diferencovania urgentnej medicíny
- Charakterizovať urgentnú medicínu, jej časti
- Diferencovať špecifiká medicíny katastrof
- Vysvetliť etické princípy a základné právne normy práce zdravotníka záchranej zdravotnej služby
- Objasniť práva a povinnosti oboch zainteresovaných strán vo vzťahu zdravotník ZZS – pacient
- Zdôrazniť vymedzenie kompetencií prislúchajúcich zdravotníckemu záchranárovi

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Organizácia a riadenie činnosti pracovísk urgentnej medicíny**

Témy: **Pozícia a úlohy Operačného strediska Záchranných zdravotných služieb SR, poskytovateľov neodkladnej zdravotnej starostlivosti . Republikový a krajský model riadenia. Integrovaný záchranný systém. Medzinárodná úroveň spolupráce záchranných systémov.**

Kľúčové pojmy: **neodkladná zdravotná starostlivosť poskytovaná na pracoviskách urgentnej medicíny, prednemocničná – ambulancie RZP, RLP, LZSS, nemocničná – oddelenia urgentných príjmov, Operačné stredisko záchranej zdravotnej služby Slovenskej republiky (OS ZZS SR), Koordinačné stredisko integrovaného záchranného systému (KS IZS), linka tiesňového volania 155 a linka 112, komunikačné technologické systémy**

Výkonový štandard:

- Definovať úlohu OS ZZS SR v systéme neodkladnej zdravotnej starostlivosti
- Vysvetliť činnosť operátora linky tiesňového volania 155
- Vysvetliť princípy poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti – prednemocničná úroveň, nemocničná úroveň
- Vymedziť charakter činnosti ambulancie RZP, RLP, LZSS
- Definovať úlohu KS IZS na úrovni krajov SR
- Popísať možnosti využitia linky 112 pre potreby občana
- Vysvetliť princípy kooperácie a súčinnosti zložiek integrovaného záchranného systému na národnej a medzinárodnej úrovni

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Diferenciálna diagnostika v urgentnej medicíne**

Témy: **Pojmy a základné zásady diferenciálnej diagnostiky. Skórovacie systémy.**

Kľúčové pojmy: **diagnostický komplex, diferenciálno-diagnostický komplex, vzťah diagnóza – prognóza, anamnéza, subjektívne a objektívne vyšetrovacie metódy dostupné v urgentnej medicíne – prednemocničnej a nemocničnej časti, najpoužívanejšie skórovacie systémy v urgentnej medicíne – GCS, Apgarovej skóre, PTS, TS, revidované TS, NYHA, KILLIP, CPSS, LAPSS, DRISS, triedenie systémom START**

Výkonový štandard:

- Definovať diagnostický proces
- Vysvetliť pojmy kauzálna diagnóza, symptomatická diagnóza a pravdepodobná diagnóza
- Popísať spôsoby a metódy získavania medicínskych informácií nevyhnutných pri hodnotení anamnézy, klinických prejavov a tvorbe pracovnej diagnózy s ohľadom na včasnú a správnu liečbu a smerovanie neodkladného stavu
- Občerstviť škálu skórovacích systémov najčastejšie používaných v diagnostickej praxi zohľadňujúcich možné komplikácie aj perspektívu úspešnosti liečby
- Charakterizovať triediaci systém START a jeho využitie v oblasti urgentnej medicíny a medicíny katastrof

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náhle poškodenie zdravia dominujúce v prednemocničnej úrovni urgentnej medicíny**

Témy: **Reakcia organizmu na záťaž, typy adaptačných reakcií. Patofyziológia, klasifikácia a liečba šoku. Neodkladné resuscitačné postupy.**

Kľúčové pojmy: **postagresívny syndróm, záťaž, šok a jeho vplyv na orgánové systémy v jednotlivých fázach, základná a rozšírená neodkladná resuscitácia.**

Výkonový štandard:

- Definovať pojmy záťaž, postagresívny syndróm, šok, centralizácia obehu, multiorgánové zlyhávanie, mozgová smrť, darca orgánov
- Objasniť vlastné adaptačné možnosti organizmu a možnosti externej intervencie do životných procesov organizmu ako základnej úlohy urgentnej medicíny s cieľom zvýšenia úrovne kvality života pacienta
- Vysvetliť nevyhnutnosť rozpoznania včasných príznakov zlyhávania životných funkcií v prednemocničnej fáze urgentnej medicíny s ohľadom na úspešnosť liečby
- Charakterizovať princípy neodkladnej resuscitácie – BLS, ALS v príslušných vekových kategóriách
- Vysvetliť používanie medicínskych a resuscitačných pomôcok pri monitorovaní vitálnych funkcií, elektroimpulzoterapii, oxygenoterapii, zabezpečení priechodnosti dýchacích ciest, umelej pľúcnej ventilácii, externej masáži hrudníka, punkcii perikardu, punkcii hrudníka, zástave krvácania, výplachu žalúdka, zabezpečení venózneho prístupu, katetrizácii močového mechúra, polohovaní a fixácii pacienta
- Zdôvodniť možnosti liekovej intervencie pri riešení neodkladných medicínskych stavov, indikácie, spôsoby aplikácie, zdôrazniť kompetencie zdravotníckeho záchranára v súvislosti s ich podaním
- Vysvetliť riziká a možnosti transportu kriticky chorého pacienta ako najnebezpečnejšej fázy neodkladnej zdravotnej starostlivosti pre život pacienta

Obsahový štandard

Tematický celok: **Neodkladné stavy spojené s hromadným výskytom postihnutých osôb**

Témy: Bezpečnosť a spolupráca záchraných zložiek zasahujúcich pri hromadných nehodách akéhokoľvek druhu. Krízové situácie – prírodné, technologické, občianske, ekonomické, ekologické. Krízový manažment zdravotníctva.

Kľúčové pojmy: hromadné nehody, mimoriadne udalosti, katastrofy a ich cyklus, terorizmus

Výkonový štandard:

- Definovať pojmy hromadná nehoda, mimoriadna udalosť, katastrofa
- Diferencovať jednotlivé druhy krízových situácií a zdôrazniť ich špecifiká s ohľadom na spôsoby riešenia
- Objasniť úlohu zdravotníkov a zdravotníckych inštitúcií zapojených do riešenia udalosti, resp. nehody s hromadným výskytom postihnutých osôb (NHPO)
- Porovnať odlišnosti zásahu a medicínskych postupov pri riešení NHPO oproti bežným zásahom
- Vymenovať zásady triedenia ranených a priority odsunu do nemocničných zariadení

Obsahový štandard:

Tematický celok: Neodkladné stavy spojené s úrazovým mechanizmom vzniku 1.

Témy: Polytraumy a jednoduché úrazy. Poranenia hlavy, tváre a vnútrolebečných štruktúr. Poranenia krku, hrudníka a vnútrohrudných orgánov. Poranenia brucha, panvy a vnútrobrušných orgánov. Poranenia chrbtice, miechy, končatín a kostrového svalstva. Poranenia oka. Poranenia ucha a vnútroušného aparátu.

Kľúčové pojmy: úraz ako dôsledok silového pôsobenia na orgánové štruktúry, bolesť, krvácanie, bezvedomie, poruchy dýchania, tamponáda perikardu, poruchy hybnosti, stratové poranenia, pneumothorax, poruchy zraku, sluchu, rovnováhy

Výkonový štandard

- Vysvetliť úrazový mechanizmus vzniku poranenia
- Popísať anatomicko-fyziologické pomery telesných orgánov a orgánových systémov
- Vysvetliť patofyziologický mechanizmus zlyhávania poškodených orgánových systémov
- Interpretovať možnosti ochrany a liečebnej intervencie v rámci odboru UM z pohľadu zdravotníckeho záchranára
- Analyzovať aspekty psychologicko – etického charakteru pri ošetrovaní pacienta s devastačným poranením

Obsahový štandard:

Tematický celok: Neodkladné stavy spojené s úrazovým mechanizmom vzniku 2.

Témy: Špecifiká a komplikácie poranení detského veku. Špecifiká a komplikácie poranení žien v tehotenstve. Chemické poranenia – lokálne a systémové. Fyzikálne poranenia – lokálne a systémové. Strelné poranenia. Suicídne poranenia. Špecifiká poranení pri nehodách v dopravných prostriedkoch. Poranenia spôsobené pohryzením. Cudzie telesá v telesných dutinách, orgánoch a otvoroch. Masívne krvácanie. Intoxikácie - vonkajšie.

Kľúčové pojmy: pády, topenie, aspirácia, asfyxia plodu, abrupcia placenty, predčasný pôrod, prekotný pôrod v teréne, poleptanie, popáleniny, omrzliny, prehriatie, úpal,

podchladenie, úraz elektrickým prúdom, pôsobenie elektromagnetického vlnenia, pôsobenie tlakovej vlny, zakliesnenie, účinky air-bagu a bezpečnostných pásov v dopravných prostriedkoch cestnej dopravy, účinky dlhého letu v dopravných prostriedkoch leteckej dopravy, účinky zmeny tlaku vo veľkých hĺbkach pod vodnou hladinou a vo veľkých nadmorských výškach, otravy – vonkajšie, ich vstupné cesty do organizmu, účinky, možnosti liečby z pohľadu zdravotníckeho záchranára

Výkonový štandard

- Vysvetliť úrazový mechanizmus vzniku poranenia
- Popísať anatomicko-fyziologické pomery telesných orgánov a orgánových systémov
- Vysvetliť patofyziologický mechanizmus zlyhávania poškodených orgánových systémov
- Interpretovať možnosti ochrany a liečebnej intervencie v rámci odboru UM z pohľadu zdravotníckeho záchranára
- Analyzovať aspekty psychologicko – etického charakteru pri ošetrovaní pacienta s poraním nezlúčiteľným so životom

Obsahový štandard

Tematický celok: Neodkladné stavy spojené s neúrazovým mechanizmom vzniku 1.

Témy: Akútne postihnutie centrálného nervového systému. Akútne postihnutie obehového systému. Akútne postihnutie dýchacieho systému.

Kľúčové pojmy: klasifikácia závažných porúch vedomia, hybnosti, reči, klasifikácia závažných porúch rytmu, zlyhania krvného obehu, hypertenzná kríza, klasifikácia závažných respiračných dysfunkcií, možnosti ovplyvnenia časovej krivky s následnosťou dejov asfyxia - bezvedomie - zástava obehu

Výkonový štandard

- Popísať možnosti neúrazového mechanizmu vzniku poškodenia orgánov
- Popísať anatomicko-fyziologické pomery telesných orgánov a orgánových systémov
- Vysvetliť patofyziologický mechanizmus zlyhávania poškodených orgánových systémov
- Interpretovať možnosti monitoringu vitálnych funkcií a liečebnej intervencie v rámci odboru UM z pohľadu zdravotníckeho záchranára pri výkone neodkladnej zdravotnej starostlivosti
- Analyzovať aspekty psychologicko – etického charakteru pri ošetrovaní kriticky chorého pacienta
- Zdôrazniť komunikačné zručnosti zdravotníka pri spolupráci s kriticky chorým pacientom a emotívne zainteresovanými účastníkmi osobami

Obsahový štandard:

Tematický celok: Neodkladné stavy spojené s neúrazovým mechanizmom vzniku 2.

Témy: Náhle psychické poruchy. Akútne psychózy, agresivita nebezpečná voči okoliu. Suicidálne prejavy. Náhle brušné príhody – chirurgické, gynekologické. Ileus, renálna, biliárna a pankreatická kolika, mezaraická trombóza. Vredy a krvácanie z GIT - u. Pôrod, potrat, menštruačné krvácanie.

Kľúčové pojmy: neuróza, psychóza, suicidálny pokus, suicidium, ileus, sepsa, septický šok, okultné krvácanie, hemoperitoneum, gravidita, pôrod, potrat, menopauza

Výkonový štandard

- Popísať možnosti neúrazového mechanizmu vzniku poškodenia orgánov
- Popísať anatomicko-fyziologické pomery telesných orgánov a orgánových systémov
- Vysvetliť patofyziologický mechanizmus zlyhávania poškodených orgánových systémov
- Interpretovať možnosti monitoringu vitálnych funkcií a liečebnej intervencie v rámci odboru UM z pohľadu zdravotníckeho záchranára pri výkone neodkladnej zdravotnej starostlivosti
- Analyzovať aspekty psychologicko – etického charakteru pri ošetrovaní kriticky chorého pacienta
- Zdôrazniť komunikačné zručnosti zdravotníka pri spolupráci s kriticky chorým pacientom a emotívne zainteresovanými účastníkmi osobami

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Neodkladné stavy spojené s neúrazovým mechanizmom vzniku 3.**

Témy: **Akútne metabolické poruchy. Diabetes mellitus. Thyreotoxikóza. Intoxikácie – vnútorné. Metabolická a respiračná acidóza, alkalóza. Dehydratácia. Rozvrat vnútorného prostredia. Akútne zlyhanie obličiek. Dialýza. Akútne zlyhanie pečene. Jadrový ikterus, esofageálne varixy, ascites, poruchy hemostázy. Hypoproteinémia. Dekubity. Trombóza venózneho systému.**

Kľúčové pojmy: poruchy metabolizmu vody a elektrolytov a ich vplyv na vitálne prejavy a funkcie organizmu, homeostáza, hemostáza, endokrinný systém, humorálna regulácia organizmu, peritoneálna dialýza, antikoagulačná a fibrinolytická liečba v urgentnej medicíne

Výkonový štandard

- Popísať možnosti neúrazového mechanizmu vzniku poškodenia orgánov
- Popísať anatomicko-fyziologické pomery telesných orgánov a orgánových systémov
- Vysvetliť patofyziologický mechanizmus zlyhávania poškodených orgánových systémov
- Interpretovať možnosti monitoringu vitálnych funkcií a liečebnej intervencie v rámci odboru UM z pohľadu zdravotníckeho záchranára pri výkone neodkladnej zdravotnej starostlivosti
- Analyzovať aspekty psychologicko – etického charakteru pri ošetrovaní kriticky chorého pacienta
- Zdôrazniť komunikačné zručnosti zdravotníka pri spolupráci s kriticky chorým pacientom a emotívne zainteresovanými účastníkmi osobami

UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU

ZDRAVOTNÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA

Študijný odbor :	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov SŠ

Charakteristika predmetu

Predmet zdravotná záchranná služba patrí medzi profilujúce predmety odbornej zložky vzdelávania v študijnom odbore zdravotnícky záchranár. Problematika, ktorou sa zaoberá je v súčasných podmienkach našej spoločnosti vysoko aktuálna, nakoľko priemerný vek populácie sa zvyšuje a stúpa nehodovosť a úrazovosť.

Predmet je koncipovaný v intenciách profilu absolventa zdravotnícky záchranár a rešpektuje potreby záchranárskej praxe. Sprostredkováva informácie o histórii a vývoji zdravotnej záchrannej služby, jej organizačnej infraštruktúre, legislatíve a právnej zodpovednosti, etických princípoch, využívaných v práci zdravotníckeho záchranára, materiálno-technických a administratívnych činností, základoch klimatológie a BOZPaPO.

V špecifickom vzdelávacom procese využíva klasické a alternatívne vyučovacie metódy, ktoré vytvárajú kompaktné prepojenie teórie s praxou, zacielenou na výkon práce zdravotníckeho záchranára.

Ciele predmetu

Partikulárne ciele predmetu sú formulované v zmysle hlavného cieľa obsahu vzdelávania. Sú zamerané na získavanie odborných vedomostí a praktických zručností žiakov s konkretizáciou na výkon práce zdravotníckeho záchranára, na kreovanie jeho osobnosti, upevňovanie pracovnej a sociálnej pozície v povolání, vrátane stavovskej cti.

ROZPIS UČIVA:

1. ročník - 6 hodín týždenne, spolu 198 hodín, z toho 66 hodín cvičení
2. ročník - 5 hodín týždenne, spolu 150 hodín, z toho 60 hodín cvičení

Obsahový štandard:

Tematický celok: **História, predmet, ciele zdravotnej záchrannej služby**

Témy: **Vývoj zdravotnej záchrannej služby. Vymedzenie základných pojmov.**

Kľúčové slová: **konceptia odboru, symboly zdravotnej záchrannej služby, prvá pomoc, záchranná reťaz.**

Výkonový štandard:

- sprostredkovať základné informácie o histórii zdravotnej záchrannej služby, vrátane koncepcie odboru,
- vyšpecifikovať predmet zdravotnej záchrannej služby,
- konkretizovať ciele zdravotnej záchrannej služby,
- vymedziť základné pojmy používané v zdravotnej záchrannej službe.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Organizácia a druhy zdravotnej záchranej služby**

Témy: **Systém poskytovania neodkladnej starostlivosti RZP, RLP, LZSS, vodná, horská, banská záchranná služba.**

Kľúčové slová: **systém, neodkladná starostlivosť, poskytovatelia, druhy zdravotnej záchranej služby.**

Výkonový štandard:

- definovať systém a druhy poskytovania neodkladnej prednemocničnej zdravotnej starostlivosti,
- špecifikovať podmienky prednemocničnej starostlivosti poskytovanej zdravotnou záchrannou službou,
- poukázať na štruktúru poskytovateľov zdravotnej záchranej služby v SR,
- sprostredkovať informácie o organizácii zdravotnej záchranej služby v zahraničí.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Legislatíva a právna zodpovednosť v zdravotnej záchranej službe**

Témy: **Špecifiká v legislatíve a právna zodpovednosť v zdravotnej záchranej službe. Zákon o zdravotnej záchranej službe. Spolupráca a asistencia jednotlivých zložiek Integrovaného záchranného systému (IZS). Kompetencie zdravotníckych záchranárov.**

Kľúčové slová: **legislatíva, špecifiká, právna zodpovednosť, IZS, kompetencie.**

Výkonový štandard:

- špecifikovať legislatívu aplikovateľnú v práci zdravotníckeho záchranára,
- konkretizovať právnu zodpovednosť v zdravotnej záchranej službe,
- informovať o podmienkach získania normy kvality ISO 9001,
- definovať podmienky spolupráce a asistencie jednotlivých zložiek IZS v práci zdravotníckeho záchranára.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Etické princípy v práci zdravotníckeho záchranára**

Témy: **Etika – vedná disciplína. Ľudské práva. Zdravotnícka etika. Etika v práci zdravotníckeho záchranára. Biomedicínska etika.**

Kľúčové slová: **základné pojmy, etika morálka, charta práv, etická komunikácia, vybrané etické problémy, biomedicínsky výskum, etické komisie.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať etiku ako vednú disciplínu,
- poukázať na využiteľnosť ľudských práv v praxi,

- definovať zdravotnícku etiku v kontexte historického vývinu a aplikačnej roviny,
- poukázať na využiteľnosť etických princípov v práci zdravotníckeho záchranára.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Osobnosť zdravotníckeho záchranára**

Témy: **Charakteristika osobnosti zdravotníckeho záchranára. Odbornosť a vzdelanostná úroveň. Seberealizácia. Sebavzdelávanie v kontexte celoživotného kontinuálneho vzdelávania. Profesionálna adaptácia a deformácia. Burnout syndróm.**

Kľúčové slová: **osobnosť, vzdelávanie, self-konceptárne úrovne.**

Výkonový štandard:

- definovať osobnosť jedinca v aplikácii na osobnosť zdravotníckeho záchranára,
- poukázať na jeho odbornosť a vzdelanostnú úroveň,
- charakterizovať self-konceptárne úrovne,
- identifikovať prvky citovej disharmónie smerujúce k vzniku profesionálnej deformácie v práci zdravotníckeho záchranára a rozvinutiu Burnout syndrómu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Materiálno-technické vybavenie pracovísk zdravotnej záchranej služby**

Témy: **Legislatíva. Vozový park a vybavenie vozidiel zdravotnej záchranej služby. Prístroje a pomôcky. Lieky a liečivá. Pracovný odev a obuv.**

Kľúčové slová: **vyhláška, vybavenie vozidla zdravotnej záchranej služby, pomôcky, prístroje, lieky, odev, obuv.**

Výkonový štandard:

- oboznámiť sa s predpísanou legislatívou,
- popísať vybavenie vozidiel zdravotnej záchranej služby,
- poukázať na využitie prístrojov, pomôcok a liekov v praxi zdravotníckeho záchranára,
- zdôrazniť význam používania pracovného odevu, obuvi a špecifických ochranných pracovných prostriedkov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Technicko-informačné systémy**

Témy: **Informačná a spojovacia technika. Operačné stredisko – systém práce. Oznamovanie udalosti na operačné stredisko zdravotnej záchranej služby. Indikácie k transportu. Doprava a preprava postihnutých osôb. Monitorovanie a sledovanie vozidiel zdravotnej záchranej služby (využitie geografického informačného systému – GIS).**

Kľúčové slová: technika, operačné stredisko, konkrétne prvky oznamovania udalosti, dopravné a prepravné prostriedky a pomôcky.

Výkonový štandard:

- diferencovať informačnú a spojovaciu techniku,
- charakterizovať systém práce operačného strediska,
- poukázať na konkrétne prvky nahlasovania vzniknutej udalosti,
- definovať indikácie k transportu,
- špecifikovať podmienky a prostriedky dopravy a prepravy postihnutých osôb,
- vysvetliť GIS monitorovania vozidiel záchranej zdravotnej služby.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Administratíva a dokumentácia v zdravotnej záchranej službe**

Témy: Evidencia vozidiel. Záznam o technickom stave vozidiel, prístrojov a pomôcok. Evidencia liekov, opiátov. Objednávania liekov, opiátov. Záznam o zhodnotení zdravotného stavu osoby. Hlásenie o odovzdávaní služieb. Evidencia dochádzky. Inventarizácia. Zvukový záznam tiesňových volaní. Záznam dialógu medzi operátorom a posádkou vozidla.

Kľúčové slová: archivácia, skartácia, písomnosti, inventarizácia, audit.

Výkonový štandard:

- špecifikovať administratívu v zdravotnej záchranej službe,
- poukázať na odlišnosti vedenia dokumentácie a validitu obsahu,
- definovať význam kontrolnej činnosti v jednotlivých úsekoch práce,
- realizovať objednávky pre zásobovanie materiálno-technickej základne,
- archivovať písomnosti a mediálne nosiče záznamov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základy klimatológie**

Témy: Definícia a charakteristika podnebného pásma. Poveternostné podmienky, podnebné a klimatické zmeny. Odlišnosti podnebných pásiem. Aplikačné modely – štandardizácia.

Kľúčové: klimatológia, podnebné pásmo, poveternostné podmienky, štandardy.

Výkonový štandard:

- charakterizovať podnebné pásmo,
- definovať poveternostné podmienky,
- poukázať na špecifiká a riziká výjazdov a letov v zmenených poveternostných podmienkach,
- konkrétnoizovať prácu zdravotníckych záchranárov v extrémnych klimatických podmienkach.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **BOZPaPO v zdravotnej záchrannej službe**

Témy: **Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci. Požiarna ochrana. Aplikácia v praxi.**

Kľúčové: **bezpečnosť pri práci, ochrana zdravia, požiarna ochrana, aplikácia, ochranné pracovné prostriedky, svetelná, výstražná signalizácia.**

Výkonový štandard:

- špecifikovať jednotlivé zložky BOZPaPO s ohľadom na vlastnú bezpečnosť zdravotníckeho záchranára a bezpečnosť pacienta,
- sprostredkovať aplikačnú rovinu na konkrétne podmienky v zdravotnej záchrannej službe.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Postupy a manipulácia s pomôckami a prostriedkami transportnej a vyprost'ovacej techniky**

Témy: Vyprost'ovanie. Prenášanie. Polohovanie. Transport. Pravidlá polohovania a prenášania. Spôsoby prenášania. Podmienky a požiadavky na transport. Sekundárny transport. Pomôcky a prostriedky.

Kľúčové slová: **protišoková poloha, stabilizovaná poloha, poloha v polosede, primárny, sekundárny transport - indikácie, prenášanie postihnutého, normatívy.**

Výkonový štandard:

- sprostredkovať základné informácie o spôsoboch vyprost'ovania, prenášania, polohovania a transportu,
- demonštrovať jednotlivé postupy praktickým nácvikom,
- definovať indikácie k transportu,
- precvičovať vyprost'ovanie, polohovanie, prenášanie, transport v modelových situáciách.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Manažment nešťastí s hromadným postihnutím osôb**

Témy: **Definícia, klasifikácia, príčiny. Mimoriadne situácie a udalosti. Taktika zvládnutia nešťastí s hromadným postihnutím osôb. Oddelenie krízového manažmentu MZ SR (OKN MZ SR).**

Kľúčové slová: **manažment, hromadné postihnutie osôb, hromadné nešťastie, mimoriadna situácia, živelné pohromy, katastrofy, havárie, škodlivé látky, stav núdze, záchranne práce.**

Výkonový štandard:

- definovať jednotlivé prvky manažmentu nešťastí s hromadným postihnutím osôb,
- špecifikovať mimoriadne situácie a udalosti,
- konkretizovať taktiku zvládnutia nešťastí s hromadným postihnutím osôb,
- poukázať na náročnosť vzniknutej situácie a jej riešenia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Traumatologický plán**

Témy: Definícia a obsahová zložka. Podmienky aktivácie traumatologického plánu. Plán záchranných prác. Funkcie IZS pri mimoriadnych situáciách a udalostiach. Triedenie. Smerovanie a transport.

Kľúčové slová: traumatologický plán, plán záchranných prác, úlohy zdravotníkov, laikov, triediace indexy.

Výkonový štandard:

- definovať obsahovú a formálnu zložku traumatologického plánu,
- poukázať na konkrétnu legislatívu riešenia hromadného nešťastia,
- špecifikovať úlohy zdravotníkov a zložiek zodpovedných za riešenie hromadných nešťastí,
- konkretizovať príkladovaním triediace indexy - značenie pacientov podľa závažnosti stavu,
- indikovať individuálne smerovanie a transport.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Akútne stavy v orgánových systémoch**

Témy: Srdcovo-cievny systém. Dýchací systém. Tráviaci systém. Močovo-pohlavný systém. Nervový systém. Zmyslový systém. Kostrovo-svalový systém. Endokrinný systém. Metabolický systém.

Kľúčové slová: anatómia, fyziológia, etiopatogenéza, symptomatológia, diferenciálna diagnostika, prvé, druhé vyšetrenie, liečebné postupy, prevencia.

Výkonový štandard:

- charakterizovať jednotlivé systémy,
- poukázať na etiológiu akútnych stavov a chorôb,
- popísať symptomatológiu,
- definovať diferenciálnu diagnostiku,
- precvičovať praktické zručnosti k realizácii prvého a druhého vyšetrenia,
- konzultovať liečebné postupy s lekárom/operačným strediskom,
- zabrániť preventívnymi opatreniami následnému poškodeniu zdravotného stavu jedinca.

UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU

OŠETROVATEĽSKÉ TECHNIKY

Študijný odbor :	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia :	denné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet ošetrovateľské techniky na SZŠ v rámci štátneho programu, ako súčasť odbornej zložky vzdelávania poskytuje teoretické poznatky o ošetrovaní chorých pri neodkladnej zdravotnej starostlivosti. Poskytuje zároveň možnosť osvojiť si praktické zručnosti v ošetrovateľských technikách v rámci cvičení v laboratórnych podmienkach školy.

CIELE PREDMETU:

Cieľom vyučovania ošetrovateľských techník je vytvoriť u žiaka teoretickú bázu vedomostí a praktických zručností nevyhnutných pre realizáciu ošetrovateľských techník. Získané vedomosti a zručnosti si ďalej žiak upevňuje počas odbornej klinickej praxe a v ďalšom štúdiu.

ROZPIS UČIVA:

1. ročník 6 hodín týždenne v prvom polroku a 2 hodiny týždenne v druhom polroku, spolu 132 hodín, z toho 99 cvičení
2. ročník 1 hodina týždenne v prvom polroku a 2 hodiny týždenne v druhom polroku, spolu 45 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Organizácia práce, systémy a riadenie starostlivosti v neodkladnej zdravotnej starostlivosti a záchranej zdravotnej službe**

Témy: **Organizácia práca v prednemocničnej etape zdravotnej starostlivosti.**
Organizácia práce vo vybraných odboroch. Systémy a riadenie ošetrovateľskej starostlivosti.

Kľúčové pojmy: **organizácia práce, systémy, riadenie**

Výkonový štandard:

- ⇒ Definovať spôsoby s organizáciu práce prednemocničnej etape zdravotnej starostlivosti
- ⇒ Opísať spôsoby a organizáciu práce vo vybraných odboroch
- ⇒ Definovať aktuálne platné systémy a spôsoby riadenia ošetrovateľskej starostlivosti.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Dezinfekcia a sterilizácia, zásady asepsy**

Témy: **vymedzenie pojmov: dezinfekcia, sterilizácia, asepsa. Dezinfekčné prostriedky. Spôsoby dezinfekcie a sterilizácie. Aseptické postupy pri vybraných činnostiach ZZ. Zdravotnícky materiál určený na dezinfekciu a sterilizáciu. Novinky v oblasti dezinfekcie, sterilizácie. Komplikácie v súvislosti s nedodržiavaním zásad asepsy.**

Kľúčové pojmy: dezinfekcia, sterilizácia, zásady asepsy

Výkonový štandard:

- ⇒ Definovať pojem dezinfekcia, sterilizácia, asepsa
- ⇒ Klasifikovať vybrané dezinfekčné prostriedky používané v záchranej zdravotnej službe
- ⇒ Popísať jednotlivé spôsoby dezinfekcie, sterilizácie
- ⇒ Popísať pracovné postupy a dodržiavanie zásad aseptických postupov
- ⇒ Klasifikovať zdravotnícky materiál určený na sterilizáciu, dezinfekciu

Obsahový štandard:

Tematický celok: Ošetrovacia jednotka, liečebný a ošetrovateľský režim na jednotlivých oddeleniach

Témy: Popísať liečebný a ošetrovateľský režim na vybraných oddeleniach: Chirurgické oddelenie, Interné oddelenie, OAIM (pre dospelých a pediatriu) , OAIM úsek anestéziológie, Neurologické oddelenie, Gynekologicko-pôrodnické oddelenie, Detské oddelenie, Novorodenecké oddelenie, Urgentný príjem. Indikácie pre hospitalizáciu. Správnosť smerovania pacienta

Kľúčové pojmy: liečebný a ošetrovateľský režim

Výkonový štandard:

- ⇒ Definovať ošetrovaciu jednotku
- ⇒ Popísať liečebný a ošetrovateľský režim na jednotlivých (hore uvedených) oddeleniach, úsekoch zdravotníckeho zariadenia

Obsahový štandard:

Tematický celok: Ľudské potreby

Témy: Biologické, psychologické, sociálne, kultúrne a duchovné potreby. Bolesť, strach, mobilita, komunikácia, príjem tekutín, vyprázdňovanie, vylučovanie. Uspokojovanie potrieb s pohľadu zdravotníckeho záchranára. Vymedzenie základných pojmov, odborná terminológia v práci zdravotníckeho záchranára. Fyziologické funkcie. Terminológia v klasifikácii fyziologických a patologických stavov pri poruchách vedomia, obehu, dýchania.

Kľúčové pojmy: Ľudské potreby, klasifikácia, terminológia, uspokojovanie potrieb

Výkonový štandard:

- ⇒ Opísať základné rozdelenie ľudských potrieb – klasifikácia
- ⇒ Bolesť, strach, mobilita, komunikácia, príjem tekutín, vyprázdňovanie, vylučovanie - hodnotenie z pohľadu zdravotníckeho záchranára, odborná terminológia,
- ⇒ Vysvetliť odbornú terminológiu v oblasti hodnotenia fyziologických funkcií a patologických stavov pri poruchách vedomia, obehu, dýchania.
- ⇒ Uspokojovanie potrieb z pohľadu zdravotníckeho záchranára

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Medicínska a ošetrovateľská terminológia**

Témy: **Fyziologické funkcie (tlak krvi, pulz, dych, telesná teplota, ...), saturácia kyslíka, pCO₂. Hodnotenie stupňa vedomie, obehu, dýchania. Medicínska terminológia v klasifikácii fyziologických a patologických stavov.**

Kľúčové pojmy: **Fyziologické funkcie, hodnotenie, klasifikácia, terminológia**

Výkonový štandard:

- ⇒ Defínovať fyziologické funkcie
- ⇒ Opísať spôsoby merania fyziologických funkcií
- ⇒ Charakterizovať oblasti hodnotenia vedomia, obehu, dýchanie (terminológia fyziologických a patologických stavov)
- ⇒ Uplatňovať latinskú terminológiu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Zdravotnícky materiál v podmienkach ZZS**

Témy: **Základné delenie, druhy zdravotníckeho materiálu, využitie v podmienkach ZZS**

Kľúčové pojmy: **zdravotnícky materiál**

Výkonový štandard:

- ⇒ Opísať základné rozdelenie a druhy zdravotníckeho materiálu
- ⇒ Vysvetlenie spôsoby používania a účel využitia v ZZS
- ⇒ Spôsoby dezinfekcia a sterilizácie zdravotníckeho materiálu
- ⇒ Uplatňovať odbornú terminológiu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Lieky, liekové formy**

Témy: **Formy liekov, druhy, účinky liekov, označenie liekov, spôsoby podávania liečiv, asistencia pri aplikáciách liečiv (per os, sublingválne, rektálne, parenterálne, do telových dutín, intraoseálne) dospelým a deťom. Uskladnenie liekov, manipulácia s omamnými a psychotropnými látkami. Dokumentovanie. Kompetencie pri podávaní liekov zdravotníckym záchranárom.**

Kľúčové pojmy: **liek, lieková forma, kompetencie ZZ**

Výkonový štandard:

- ⇒ Defínovať formy liekov
- ⇒ Popísať spôsoby podávania liečiv
- ⇒ Popísať spôsoby uskladnenia liečiv
- ⇒ Popísať liekové skupiny, indikácie používania
- ⇒ Defínovať kompetencie zdravotníckeho záchranára v súvislosti s podávaním liekov

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Špecifiká starostlivosti u transportovaného a hospitalizovaného pacienta**

Témy: **Úlohy zdravotníckeho záchranára v starostlivosti o pacienta v prednemocničnej etape zdravotnej starostlivosti. Špecifiká ošetrovateľskej starostlivosti o transportovaného a hospitalizovaného pacienta.**

Kľúčové pojmy: **špecifiká ošetrovateľskej starostlivosti**

Výkonový štandard:

- ⇒ Definovať špecifiká ošetrovateľskej starostlivosti
- ⇒ Popísať úlohy zdravotníckeho záchranára pre jednotlivé kategórie pacientov vzhľadom na aktuálnosť zdravotného stavu, kompetencie s prihliadnutím pre jednotlivé druhy medicínskych odborov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Meranie fyziologických funkcií**

Témy: **Meranie, hodnotenie, dokumentovanie fyziologických funkcií (tlak krvi, telesná teplota, pulz, dych, dychový objem, saturácia kyslíka, pCO₂).**

Kľúčové pojmy: **fyziologické funkcie**

Výkonový štandard:

- ⇒ Merať a dokumentovať fyziologické funkcie v simultánných podmienkach

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Obväzový materiál, obväzová technika, chirurgické výkony v ZZS**

Témy: **Druhy obväzového materiálu. Prikladanie obväzov na jednotlivé časti tela – obväzová technika. Využitie jednorázových setov v ZZS. Preväzovanie a ošetrovanie rán. Príprava pomôcok na menšie chirurgické výkony. Starostlivosť o pomôcky.**

Kľúčové pojmy: **obväzový materiál, obväzová technika**

Výkonový štandard:

- ⇒ Popísať obväzový materiál, jednorázových setov používaných v ZZS
- ⇒ Realizovať obväzovú techniku
- ⇒ Realizovať preväzovanie a ošetrovanie rán (poranení)
- ⇒ Zvládnuť inštrumentovanie pri menších chirurgických výkonoch, starostlivosť o pomôcky

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prikladanie imobilizačných obvazov**

Témy: **Druhy a spôsoby imobilizácie jednotlivých častí tela.**

Kľúčové pojmy: **imobilizácia**

Výkonový štandard:

⇒ Predviesť spôsoby imobilizácie v podmienkach ZZS

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ošetrovanie rán a poranení**

Témy: **Druhy rán a poranení. Vonkajšie krvácanie. Druhy krvácania. Zastavenie krvácania z rán a jednotlivých telových dutín. Amputácia. Mechanizmy narušenia vrstiev kože. Tepelné poranenia.**

Kľúčové pojmy: **rana, ošetrovanie**

Výkonový štandard:

- ⇒ Vysvetliť delenie rán a poranení
- ⇒ Vysvetliť mechanizmy narušenia vrstiev kože
- ⇒ Vysvetliť podstatu tepelných poranení
- ⇒ Klasifikovať hodnotenie prejavov krvácania
- ⇒ Zastaviť krvácania, ošetrenia rán a poranení v simultánnych podmienkach
- ⇒ Ošetriť ranu a poranenie z hľadiska rozsahu a druhu poranenia

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Príprava pomôcok na menšie chirurgické výkony, starostlivosť o pomôcky**

Témy: **Koniotómia, koniopunkcia, tracheostómia, fibroskopia, zavedenie centrálného venózneho katétra, drenáž hrudníka, zastavenie arteriálneho krvácania**

Kľúčové pojmy: **chirurgické výkony, pomôcky,**

Výkonový štandard:

- ⇒ Vysvetliť indikácie, pracovné postupy pri hore uvedených výkonoch
- ⇒ Popísať spoluprácu v indikovaných výkonoch, spôsoby ošetrovania

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Odbery biologického materiálu**

Témy: **Odber krvi so zameraním na stanovenie hladiny glykémie v krvi, odber moču, žalúdočného obsahu, odber výlučkov z telových dutín. Dokumentovanie.**

Kľúčové pojmy: **odbery biologického materiálu**

Výkonový štandard:

- ⇒ Realizovať odber krvi, stanovenie hladiny glykémie, moču, žalúdočného obsahu, výlučkov z telových dutín

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Invazívne vstupy**

Témy: **Zavedenie nazogastrickej sondy. Zavedenie permanentného katétra (PK) u ženy, spolupráca pri zavedení PK u detí a mužov. Zavedenie / spolupráca pri zavedení drenáže hrudníka, spolupráca pri zavádzaní pažerákovej kompresívnej sondy. Spolupráca pri zabezpečení centrálného venózneho prístupu, intraoseálneho prístupu. Starostlivosť o invazívne vstupy, dokumentovanie.**

Kľúčové pojmy: **invazívne vstupy**

Výkonový štandard:

- ⇒ Spolupracovať pri zavedení nazogastrickej sondy
- ⇒ Zaviest' permanentný katéter u ženy
- ⇒ Spolupracovať pri zavedení permanentného katétra u muža a dieťaťa
- ⇒ Spolupracovať pri zavedení drenáže hrudníka
- ⇒ Spolupracovať pri zavedení pažerákovej kompresívnej sondy
- ⇒ Spolupracovať pri zavedení centrálného venózneho katétra
- ⇒ Spolupracovať pri zabezpečení intraoseálneho prístupu
- ⇒ Spolupracovať pri zabezpečení starostlivosti o invazívne vstupy

Obsahový štandard:

Tematický celok: **EKG záznam**

Témy: **Umiestnenie EKG elektród, naloženie a záznam 3,4,12 zvodového EKG, umiestnenie elektród pri KPR, vyhotovenie záznamu, dokumentovanie.**

Kľúčové pojmy: **EKG - záznam**

Výkonový štandard:

- ⇒ Naložiť elektródy a defibrilačné elektródy pre vyhotovenie záznamu EKG -
- ⇒ Vyhotoviť EKG záznam, dokumentovať

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Zabezpečenie venózneho prístupu**

Témy: **Výber kanyly / venózneho katétra. Výber miesta vstupu. Zabezpečenie venózneho prístupu zdravotníckym záchranárom. Fixácia venózneho katétra. Ošetrovanie a udržanie priechodnosti venózneho katétra. Dokumentovanie.**

Kľúčové pojmy: **venózny prístup**

Výkonový štandard:

- ⇒ Spolupracovať pri katétrach na zabezpečenie venózneho prístupu.
- ⇒ Poukázať na správnosť výberu miesta vstupu.
- ⇒ Realizovať fixáciu katétra.

⇒ Ošetrovať a udržiavať priechodnosť venózneho katétra.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Manažment podávania infúzií**

Témy: **Druhy, výber infúznej terapie. Príprava, manipulácia, spôsoby podávania (kontinuálne, predtlakom, dávkovacím zariadením), sledovanie podávanej infúzie, udržanie, výmena, dokumentovanie.**

Kľúčové pojmy: **Podávanie infúzií**

Výkonový štandard:

- ⇒ Vysvetliť postup, spôsob a druhy infúznej terapie používanej v ZZS
- ⇒ Poukázať na správnosť výberu infúznej terapie podľa indikácie zdravotného stavu pacienta a kompetencií zdravotníckeho záchranára
- ⇒ Pripraviť podávanie infúznej terapie
- ⇒ Sledovať, udržiavať priechodnosť a výmenu infúznej terapie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Lieky, liekové formy v ZZS**

Témy: **Manipulácia s liečivom. Riedenie a spôsoby podávania liečiv (per os, sublingválne, rektálne, do telových dutín, aplikácia injekcií, intraoseálne) dospelým a deťom. Spolupráca ZZ pri podávaní liekov v ZZS.**

Kľúčové pojmy: **lieky, liekové formy**

Výkonový štandard:

- ⇒ Zvládnuť manipuláciu s liečivom
- ⇒ Vysvetliť spôsoby riedenia a podávania liečiv dospelým a deťom (v súlade s kompetenciami zdravotníckeho záchranára)

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Manažment starostlivosti o dýchacie cesty**

Témy: **Spôsoby spriechodnenia DC (bez pomôcok a s pomôckami). Ústne , nosné vzduchovody – výber, spôsoby zavedenia. Endotracheálna intubácia – výber kanyly, pomôcky na intubáciu. Spolupráca pri zavedení ETK, kontrola umiestnenia, fixácia kanyly, udržanie priechodnosti DC. Odsávanie sekrétov z DC, laváž DC, nebulizácia DC, Aplikácia kyslíka u spontánne ventilovaného pacienta (maska, kyslíkové okuliare). Pripojenie kanyly ku kyslíkovému zdroju. Výpočet spotreby kyslíka z kyslíkovej fľaše. Pozorovanie pacienta počas transportu, dokumentovanie.**

Kľúčové pojmy: **dýchacie cesty, priechodnosť dýchacích ciest, ošetrovateľská starostlivosť o dýchacie cesty**

Výkonový štandard:

- ⇒ Vysvetliť spôsoby spriechodnenia dýchacích ciest bez pomôcok a s použitím pomôcok
- ⇒ Vysvetliť postup pri endotracheálnej intubácii – ukážka spolupráce. Fixácia ETK
- ⇒ Vysvetliť princíp odsávanie sekrétov z dýchacích ciest, laváže dýchacích ciest, nebulizácie dýchacích ciest
- ⇒ Vysvetliť spôsoby aplikácie kyslíkovej terapie
- ⇒ Spriechodniť dýchacie cesty bez pomôcok a s použitím pomôcok
- ⇒ Spolupracovať pri endotracheálnej intubácii
- ⇒ Odsávať sekréty z dýchacích ciest, laváž dýchacích ciest, nebulizácia dýchacích ciest
- ⇒ Aplikovať kyslíkovú terapiu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Príprava rodičky na pôrod, vedenie pôrodu, starostlivosť o rodičku a novorodenca**

Témy: **Pôrodné doby, spolupráca / vedenie pôrodu, Ošetrovateľská starostlivosť o rodičku. Starostlivosť o novorodenca. Obsah pôrodnického balíčka. Komplikácie počas pôrodu.**

Kľúčové pojmy: **pôrod, ošetrovateľská starostlivosť o rodičku a novorodenca**

Výkonový štandard:

- ⇒ Vysvetliť jednotlivé doby pôrodné
- ⇒ Vysvetliť postup spolupráce pri pôrode/ vedení pôrodu
- ⇒ Vysvetliť postup pri ošetrovateľskej starostlivosti o rodičku a novorodenca
- ⇒ Vymenovať obsah pôrodnického balíčka
- ⇒ Klasifikovať možné komplikácie počas pôrodu (v teréne a zdravotníckom zariadení)
- ⇒ Zvládnuť vedenie pôrodu a starostlivosť o rodičku a prvé ošetrenie novorodenca

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Príprava rodičky na pôrod, vedenie pôrodu, starostlivosť o rodičku a novorodenca**

Témy: **Pôrodné doby, spolupráca / vedenie pôrodu, Ošetrovateľská starostlivosť o rodičku. Starostlivosť o novorodenca. Obsah pôrodnického balíčka. Komplikácie počas pôrodu.**

Kľúčové pojmy: **pôrod, ošetrovateľská starostlivosť o rodičku a novorodenca**

Výkonový štandard:

- ⇒ Vysvetliť jednotlivé doby pôrodné
- ⇒ Vysvetliť postup spolupráce pri pôrode/ vedení pôrodu
- ⇒ Vysvetliť postup pri ošetrovateľskej starostlivosti o rodičku a novorodenca
- ⇒ Vymenovať obsah pôrodnického balíčka
- ⇒ Klasifikovať možné komplikácie počas pôrodu (v teréne a zdravotníckom zariadení)
- ⇒ Zvládnuť vedenie pôrodu a starostlivosť o rodičku a prvé ošetrenie novorodenca

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Práca s detským pacientom**

Témy: **Rozdelenie detského veku. Špecifiká ošetrovateľskej starostlivosti o dieťa podľa veku. Špecifiká merania a hodnotenia fyziologických funkcií. Špecifiká zabezpečenia venózneho prístupu. Špecifiká podávania infúznej terapie. Špecifiká podávania liekov. Špecifiká starostlivosti o dýchacie cesty. Manipulácia s detským pacientom. Komunikácia s detským pacientom. Etické aspekty starostlivosti o detského pacienta.**

Kľúčové pojmy: **detský pacient, špecifiká detského veku, ošetrovateľská starostlivosť**

Výkonový štandard:

- ⇒ Vysvetliť rozdelenie detského veku
- ⇒ Vysvetliť špecifiká ošetrovateľskej starostlivosti o dieťa podľa veku
- ⇒ zabezpečiť venózny prístup u detí v spolupráci s lekárom
- ⇒ Podat' infúziu terapiu, lieky
- ⇒ Realizovať starostlivosť o dýchacie cesty u detí
- ⇒ Vedieť komunikovať s detským pacientom
- ⇒ Opísať etické aspekty ošetrovateľskej starostlivosti o detského pacienta

UČEBNÉ OSNOVY

PREDMETU

PRÁVO A LEGISLATÍVA

Študijný odbor	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet právo a legislatíva má prispieť k objasneniu základných právnych pojmov používaných najmä pri právnej úprave ľudských práv a právnych odvetví bezprostredne spätých s právnou úpravou zdravotníctva a poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti.

Uplatnením moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód sa aj v predmete právo a legislatíva vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania študentov.

Predmet poskytuje základné informácie o právnej úprave, o právach a povinnostiach študentov SZŠ nevyhnutných v praxi zdravotníckeho záchranára a tiež pre ich prípadné ďalšie vzdelávanie.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovanie predmetu právo a legislatíva je v maximálne možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania študentov SZŠ a osvojenia si základných právnych informácií – poznatkov nevyhnutných pre prax zdravotníckych záchranárov.

Študenti sa majú naučiť - majú pochopiť význam práva a jeho funkcie v spoločnosti, zvládnuť základnú právnu terminológiu a naučiť sa ako pracovať so zákonmi. Mali by vedieť chápať a vysvetliť rozhodujúce právne vzťahy vyplývajúce zo zdravotníckych zákonov, pracovného práva a občianskeho práva. Mali by vedieť logicky spájať poznatky získané v odborných predmetoch /napr. etika v zdravotníctve/ s poznatkami z právnej úpravy vzťahov v zdravotníctve.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 1 hodina týždenne v prvom polroku, spolu 16 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard

Tematický celok : **Všeobecná teória práva**

Témy : Úloha práva v spoločnosti, pramene európskej právnej kultúry, funkcie práva, právne normy, ich charakteristika a hierarchia podľa práv. sily, právne udalosti, právne úkony, právne vzťahy. Pôsobnosť, platnosť a účinnosť právnej normy. Systém práva a odvetvia práva všeobecne a v SR.

Kľúčové pojmy : Právo, legislatíva, systém práva, právna norma, platnosť a účinnosť právnej normy, zákony, nariadenia vlády, vyhlášky, všeobecne záväzné nariadenia, právne úkony.

Výkonový štandard

° Vysvetliť úlohu práva v spoločnosti s dôrazom na myšlienkové zdroje európskej právnej kultúry

- Definovať kľúčové právne pojmy uplatňované pri úprave spoločenských vzťahov.
- Opísať právny systém SR.

Obsahový štandard

Tematický celok : **Štátne právo SR**

Témy : **Význam a postavenie štátneho práva v právnom systéme štátu. Význam ústavy SR a jej systematika, základné ustanovenia ústavy. Základné práva a slobody všeobecne a v ústave SR, základné ľudské práva, hospodárske, sociálne a kultúrne práva. Právny štát, rozdelenie moci – všeobecne a v SR, orgány štátnej moci, štátnej správy, samospráva, prenesená štátna moc.**

Kľúčové pojmy : **Ústava SR, základné ľudské práva, ústavná ochrana zdravia, právny štát, deľba moci, zákonodarná, výkonná a súdna moc, samospráva a kompetencie samosprávy.**

Výkonový štandard :

- Vysvetliť význam Ústavy SR a právnu úpravu základných ľudských práv v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.
- Popísať ústavnú úpravu delenia moci v podmienkach SR.
- Rozdeliť ústavné orgány SR a ich kompetencie.
- Popísať štruktúru a základné úlohy miestnej samosprávy.
- Charakterizovať význam stavovských organizácií v SR a ich miesto v štátnej správe.

Obsahový štandard

Tematický celok : **Občianske právo**

Témy : **Občianske právo (OP), jeho postavenie v systéme práva SR. Systematika občianskeho práva a občianskeho zákonníka (OZ). Všeobecné ustanovenia OZ – účastníci OP vzťahov, spôsobilosť mať práva a povinnosti, spôsobilosť na právne úkony, vecné práva. Ochrana osobnosti. Zodpovednosť za škodu v zmysle OP a jeho uplatnenie v zdravotníctve. Záväzkové právo – všeobecne a ilustračne niektoré typy zmlúv. Význam občianskeho práva procesného.**

Kľúčové pojmy : **Fyzická osoba a právnická osoba, ochrana osobnosti, zastúpenie, premlčanie práva. Veci a práva, vlastnícke právo, nadobúdanie vlastníctva. Dedičské právo, dedičstvo, nadobúdanie dedičstva. Zodpovednosť za škodu v zmysle OZ, náhrada škody. Záväzky, obsah záväzkov, zmena záväzku, zabezpečenie záväzkov, splnenie záväzkov. Poistenie - poisťna zmluva.**

Výkonový štandard :

- Charakterizovať postavenie OP v právnom systéme SR, jeho význam každodennom živote každého občana a aj v praxi zdravotníckeho pracovníka.
- Opísať základné pojmy OP uvedené vo všeobecnej časti občianskeho zákonníka.
- Vysvetliť základné možnosti a postupy zabezpečenia ochrany osobnosti poskytované občianskym zákonníkom v nadväznosti na poskytovanie zdravotnej starostlivosti.
- Vysvetliť význam a právnu úpravu občiansko-právnej zodpovednosti a jej význam pre zdravotníckych záchranárov.
- Opísať všeobecnú právnu konštrukciu záväzkových vzťahov.

- Charakterizovať význam občianskeho súdneho poriadku a jeho základné zásady.

Obsahový štandard

Tematický celok : **Pracovné právo**

Témy :**Pracovné právo všeobecne. Pramene pracovného práva. Zákonník práce (ZP), jeho štruktúra. Všeobecné ustanovenia ZP. Pracovný pomer jeho vznik, zmena a skončenie. Pracovný čas a doba odpočinku. Mzda. Prekážky v práci. Sociálne starostlivosť o zamestnancov. Zodpovednosť v pracovnom práve - zodpovednosť zamestnanca a zodpovednosť zamestnávateľa. Zodpovednosť žiaka strednej školy a zodpovednosť strednej školy. Ochrana práce, predpisy o bezpečnosti a ochrane zdravia /BOZP/. Kolektívne pracovnoprávne vzťahy. Politika zamestnanosti a zabezpečenie občanov v nezamestnanosti.**

Kľúčové pojmy : **Zamestnanec, zamestnávateľ, pracovná zmluva, skúšobná doba, pracovný pomer, pracovná cesta, výpovedná doba, pracovný poriadok, pracovný čas, nočná práca, práca nadčas, dovolenka, mzda. Sociálna starostlivosť o zamestnanca. Zodpovednosť zamestnávateľa a zamestnanca. Kolektívne pracovnoprávne vzťahy, kolektívna zmluva. BOZP, práva a povinnosti zamestnancov a zamestnávateľov v BOZP. Nezamestnanosť, úrad práce, poistenie v nezamestnanosti.**

Výkonový štandard :

- Charakterizovať základnú právnu úpravu pracovnoprávnych vzťahov a hlavné inštitúty pracovného práva nevyhnutné pre budúcu prax zdravotníckych záchranárov.
- Charakterizovať systém ochrany zdravia pri práci a systém zabezpečenia pri pracovnom úraze alebo chorobe z povolania.
- Vysvetliť podstatu právnej úpravy pracovnoprávnej zodpovednosti a jej špecifiká.
- Charakterizovať systém zabezpečenia občanov v prípade nezamestnanosti a vyplývajúce povinnosti.

Obsahový štandard

Tematický celok : **Sociálne zabezpečenie a nemocenské zabezpečenie**

Témy :**Systém sociálneho zabezpečenia - sociálne poistenie, rozsah sociálneho poistenia, právne vzťahy pri vykonávaní sociálneho poistenia, organizácia sociálneho poistenia, financovanie sociálneho poistenia, konanie vo veciach sociálneho poistenia.**

Kľúčové pojmy : **Sociálne poistenie, nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, starobné poistenie, invalidné poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie, nemocenské dávky, dôchodkové dávky, zdravotné poistenie, , platitelia poistného, sadzba poistného.**

Výkonový štandard :

- Pochopiť základné zásady a pravidlá uplatňované pri sociálnom a zdravotnom zabezpečení.
- Charakterizovať základné práva a povinnosti, vyplývajúce zo zákonov o sociálnom a zdravotnom poistení.

Obsahový štandard

Tematický celok : **Trestnoprávna a priestupková zodpovednosť**

Témy : **Základy trestnej zodpovednosti, trestný čin (TČ) - prečin a zločin. Zavinenie. Okolnosti vylučujúce trestnú zodpovednosť alebo protiprávnosť činu, druhy trestov, druhy ochranných opatrení, ich ukladanie a skutkové podstaty niektorých trestných činov súvisiacich s činnosťou poskytovateľa zdravotnej starostlivosti napr.**

Kľúčové pojmy : **Pôsobnosť trestného, resp. priestupkového zákona. Zavinenie – úmyselné a z nedbanlivosti. Skutková podstata. Trest, ochranné opatrenie, zásady ukladania trestov a ochranných opatrení, poľahčujúce okolnosti a priťažujúce okolnosti. Trestný čin, prečin a zločin. Páchateľ, spolupáchateľ, účastník, krajná núdza, nutná obrana. Priestupok, blokové konanie, obmedzujúce opatrenie, zhabanie veci.**

Výkonový štandard :

- ° Vysvetliť základy trestného a priestupkového práva – trestnej a priestupkovej zodpovednosti z hľadiska poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.
- ° Vysvetliť hlavné administratívno-právne a trestnoprávne inštitúty ochrany života a zdravia.

Obsahový štandard

Tematický celok : **Právna úprava poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti**

Témy : **Platné zákony, Nariadenia vlády SR a vyhlášky MZ SR ktoré upravujú poskytovanie zdravotnej starostlivosti s dôrazom na zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v platnom znení, zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve v platnom znení, zákon č. 579/2004 Z.z. o záchranej zdravotnej službe v platnom znení, zákon č. 129/2002 Z.z. o integrovanom záchrannom systéme a nadväzujúce nariadenia vlády SR a vyhlášky MZ SR.**

Kľúčové pojmy : **Charakterizované vo vyššie uvedenej právnej úprave poskytovania zdravotnej a nevyhnutnej zdravotnej starostlivosti napr. zdravotná starostlivosť, nevyhnutná zdravotná starostlivosť. Záchranná zdravotná služba /ZZS/, letecká záchranná zdravotná služba, poskytovateľ ZZS, organizácia ZZS, operačné stredisko záchranej zdravotnej služby, integrovaný záchranný systém.**

Výkonový štandard :

- ° Charakterizovať základnú právnu úpravu poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti.
- ° Vysvetliť základnú právnu úpravu záchranej zdravotnej služby.
- ° Popísať základnú právnu úpravu integrovaného záchranného systému.

Obsahový štandard

Tematický celok :

Právne aspekty poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti

Témy :Poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zmysle zákona NR SR č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v platnom znení, zdravotná starostlivosť (ZS), neodkladná ZS, služby súvisiace s poskytovaním ZS, formy poskytovania ZS. Práva a povinnosti osôb - pacientov v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Podmienky poskytovania zdravotnej starostlivosti, podmienky na výkon zdravotníckeho povolania ustanovené zákonom č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve, v platnom znení. Záchraná zdravotná služba, letecká záchraná zdravotná služba, neodkladná ZS realizovaná poskytovateľmi ZZS samostatne, resp. v rámci koordinovaných činností so záchranými zložkami integrovaného záchraného systému v súlade so zákonom NR SR č. 579/2004 Z.z. o záchranej zdravotnej službe v platnom znení a zákonom NR SR č. 129/2002 Z.z. o integrovanom záchranom systéme, v platnom znení. Právne vzťahy pri poskytovaní ZS a pri poskytovaní neodkladnej ZS záchranou ZS. Zodpovednosť zdravotníckych zariadení, resp. poskytovateľov ZZS pri poskytovaní neodkladnej ZS v rámci záchranej zdravotnej služby.

Kľúčové pojmy : Zdravotnícke zariadenie, povolenie na prevádzkovanie ZZ, a ZZS, licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Poskytovanie neodkladnej zdravotnej starostlivosti. Práva a povinnosti pacientov. Povinnosti poskytovateľov ZZS. Právne vzťahy pri poskytovaní ZZS. Poučenie pacienta, informovaný súhlas, zdravotná dokumentácia, rozhodovanie pri poskytovaní ZS.

Výkonový štandard :

- ° Vysvetliť podstatu právnej úpravy poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti a vyplývajúce práva, povinnosti a zodpovednosti jednotlivých subjektov tohto právneho vzťahu.
- ° Vysvetliť podstatu vzniku právnych vzťahov pri poskytovaní neodkladnej zdravotnej starostlivosti.
- ° Objasniť podstatu práv pacientov a nadväzujúcich povinností jednotlivých zložiek záchranej zdravotnej služby a zdravotníckych záchranárov.
- ° Vymenovať povinnosti poskytovateľov záchranej zdravotnej služby.

Obsahový štandard

Tematický celok :

Právne postavenie zdravotníckeho záchranára, jeho práva a povinnosti

Témy :Výkon zdravotníckeho povolania, podmienky na výkon zdravotníckeho povolania – zdravotnícky záchranár. Vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov a odborná príprava zdravotníckych záchranárov. Povinnosti poskytovateľov záchranej zdravotnej služby, povinnosti zdravotníckeho záchranára v kontexte povinností zdravotníckeho pracovníka, etický kódex zdravotníckeho pracovníka. Zodpovednosť zdravotníckeho pracovníka a zdravotníckeho záchranára pri poskytovaní ZS

a nevyhnutnej ZS v zmysle zákonníka práce ale aj trestného zákona a zákona o priestupkoch.

Kľúčové pojmy : Zdravotnícke povolanie, spôsobilosť na právne úkony, odborná spôsobilosť, zdravotná spôsobilosť, bezúhonnosť, sústavné vzdelávanie, zodpovednosť zdravotníckeho pracovníka. Etický kódex.

Výkonový štandard :

- ° Charakterizovať právne postavenie zdravotníckeho záchranára ako zamestnanca, jeho povinnosti a zodpovednosti vyplývajúce zo zákonníka práce, zdravotníckych a ďalších zákonov.
- ° Vysvetliť význam právnej úpravy etického kódexu zdravotníckeho pracovníka pre zdravotníckeho záchranára.
- ° Vysvetliť zodpovednosť zdravotníckeho záchranára.

UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU

PSYCHOLÓGIA A KOMUNIKÁCIA

Študijný odbor :	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Teoreticko-praktický predmet psychológia a komunikácia spolupôsobia na formovanie osobnosti zdravotníckeho záchranára. Je koncipovaný vo vzťahu k profilu absolventa a potrieb praxe. Poskytuje holistický pohľad na človeka ako biopsychosociálnu a spirituálnu bytosť v kontexte filozofie zdravia. Predmet je súčasťou odbornej zložky prípravy, tvorí systém poznatkov pre poznanie psychologických javov a medziľudských vzťahov. Profesionálna komunikácia poskytuje študentom poznatky pre nadviazovanie kontaktov a tímovú spoluprácu. Realizovaním širokej škály vyučovacích metód a foriem sa vytvárajú podmienky pre rozvíjanie vzťahovo-postojových a intelektuálnych spôsobilostí odborného vzdelania.

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu sú vo vzťahu k hlavnému cieľu vzdelávania, ktorý spočíva v splnení požiadaviek na odbornosť a morálku zdravotníckeho pracovníka. Cieľom vyučovania predmetu je získať odborné kompetencie v kognitívnej, psychomotorickej a afektívnej zložke vo vzťahu k profilu absolventa a potrieb praxe. Prostredníctvom obsahu učiva psychológie a profesijnej komunikácie sa študenti naučia porozumieť prejavom, potrebám a citovým stavom klientov. Osvoja si zásady prosociálneho a kooperatívneho správania. Dokážu využívať poznatky, vedomosti a zručnosti v osobnom a pracovnom prostredí. Získajú návyky vyhľadávať informácie, aktualizovať poznatky a skúsenosti z rôznych zdrojov a situácií. Naučia sa verejne vystupovať a upevňovať pozíciu profesie a stavovskej cti.

ROZPIS UČIVA

- 1. ročník 2 hodiny týždenne v prvom polroku a 1 hodina v druhom polroku, spolu 50 hodín, z toho 50 hodín cvičení**

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základy psychológie osobnosti**

Témy: **Osobnosť ako biopsychosociálna jednota – holistický prístup. Filozofia zdravia. Osobnosť ako celistvý a dynamický systém (vlastnosti osobnosti, zameranie, psychické procesy a stavy). Individuálne a typologické rozdiely. Utváranie osobnosti. Poznávanie osobnosti. Osobnosť zdravotníckeho pracovníka, základné predpoklady intelektové, psychomotorické a sociálne.**

Kľúčové slová: **osobnosť, holistický prístup**

Výkonový štandard:

- Vysvetliť holistický pohľad na človeka
- Rozlíšiť individuálne rozdiely medzi ľuďmi

- Analyzovať vnútorné a vonkajšie determinanty utvárania osobnosti
- Opísať metódy poznávania osobnosti
- Zdôvodniť význam psychológie a pedagogiky v živote človeka
- Charakterizovať požiadavky na osobnosť zdravotníckeho pracovníka po stránke výkonovej a vzťahovo-postojovej

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základy duševnej hygieny**

Témy: **Duševné zdravie a životospráva. Sebapoznanie a sebahodnotenie. Sebavýchova. Zvládanie záťažových situácií: konflikty a stres. Základy asertivity. Syndróm vyhorenia.**

Kľúčové slová: duševné zdravie, stres

Výkonový štandard:

- Definovať zdravie, životosprávu a životný štýl
- Opísať základné faktory duševného zdravia ako ekvivalentu zdravej osobnosti
- Monitorovať prejavy porúch správania
- Demonštrovať zásady profesionálneho správania
- Rozpoznať a eliminovať negatívne stránky záťažových situácií prameniacych z konfliktov a stresu
- Navrhnuť konkrétne aktivity na podporu duševného zdravia
- Charakterizovať relaxačné techniky a ich využitie

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základy vývinovej psychológie**

Témy: **Jednotlivé vývojové obdobia v životnom cykle človeka: prenatálne, novorodenecké a dojčenecké, obdobie batolaťa, obdobie predškolského veku, puberta, adolescencia, dospelosť, staroba.**

Kľúčové slová: **psychický vývin**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať jednotlivé vekové obdobia životného cyklu človeka
- Určiť rozdiely v psychomotorickom vývine novorodenca, dojčaťa, batolaťa a dieťaťa v predškolskom veku
- Opísať školský vek a rozlíšiť jednotlivé obdobia
- Načrtnúť špecifiká a výchovné problémy puberty a adolescencie
- Poukázať na spoločenskú problematiku dospelosti a staroby

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základy sociálnej psychológie**

Témy: **Základná odborná terminológia: socializácia, druhy sociálneho učenia, skupina a jej vplyv na jednotlivca, jedinec a sociálne prostredie, rodina. Sociálna interakcia, sociálna rola, problematika začlenenia do sociálnych skupín, sociálne normy a deviácie. Empatia.**

Kľúčové slová: **sociálna interakcia, sociálna rola, empatia**

Výkonový štandard:

- Definovať základné pojmy a používať pojmový aparát
- Integrovať poznatky zo všeobecnej a vývinovej psychológie do sociálnej psychológie
- Používať a verbalizovať pocit vlastnej hodnoty a empatie k druhým
- Vymedziť požiadavky na sociálnu interakciu a komunikáciu
- Zdôvodniť význam poznatkov pre porozumenie kultúram a etnickým skupinám

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Psychológia chorých**

Témy: **Zmeny v prežívaní, v správaní chorých.**

Subjektívne prežívanie choroby, faktory ovplyvňujúce prežívanie choroby.

Prístup zdravotníckeho záchranára k ťažko chorým, telesne a zmyslovo postihnutým.

Kľúčové pojmy: **choroba, zmena správania, adaptácia**

Výkonový štandard:

- Definovať chorobu
- Monitorovať zmenu správania sa chorých
- Popísať faktory ovplyvňujúce prežívanie choroby
- Demonštrovať prístup k agresívnym pacientom
- Opísať pomoc príbuzných pre získanie chorého k spolupráci
- Rozlíšiť individuálne rozdiely medzi chorými

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Komunikácia**

Témy: **Komunikácia – druhy informácií. Neverbálna komunikácia - pravidlá úspešnej reči tela, nácvik neverbálnej komunikácie v interpersonálnom styku. Pravidlá verbálnej a neverbálnej komunikácie pre úspešnú komunikáciu. Nácvik verbálnej komunikácie – rozhovor. Základy asertívneho správania. Komunikačné techniky. Komunikačné zlozvyky.**

Kľúčové slová: **verbálna a neverbálna komunikácia, asertívne správanie**

Výkonový štandard:

- Vysvetliť funkciu komunikácie v interpersonálnom styku
- Monitorovať a dešifrovať význam signálov reči tela
- Vypovedať o svojich zážitkoch

- Formulovať pravidlá úspešnej reči tela a verbálnej komunikácie
- Zvládnuť jednotlivé komunikačné techniky
- Určiť a odstrániť komunikačné zlozvyky

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Profesijná komunikácia**

Témy: Návnik komunikácii v modelových a reálnych situáciách. Spôsoby komunikácie pri zisťovaní biopsychosociálnych potrieb. Návnik diagnostického, nedirektívneho rozhovoru v rôznych oblastiach pôsobenia. Návnik terapeutického rozhovoru v rôznych vekových skupinách. Aktivizácia klientov k spolupráci k samostatnému uspokojovaniu biopsychosociálnych potrieb a zdravého spôsobu života.

Kľúčové slová: **diagnostický rozhovor, nedirektívny rozhovor**

Výkonový štandard:

- Aplikovať komunikačné techniky, verbálne a neverbálne prostriedky v modelových a reálnych situáciách
- Preukázať prvky prosociálneho a kooperatívneho správania v osobnom a profesijnom kontakte
- Opísať spôsoby komunikácie pri zisťovaní biopsychosociálnych potrieb
- Preukázať zručnosti vedenia diagnostického a terapeutického rozhovoru v rôznych oblastiach

UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU

ZDRAVOTNÍCKA ETIKA

Študijný odbor:	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet zdravotnícka etika na SZŠ v rámci štátneho programu ako súčasť odbornej zložky vzdelávania poskytuje študentom všeobecné poznatky o vývine morálky a etiky, základných princípoch zdravotníckej etiky. Predmet približuje študentom aktuálne témy súčasnej bioetiky s dôrazom na humanizáciu ošetrovateľskej starostlivosti. Využívaním moderných foriem a vyučovacích metód vo vyučovacom procese sa vytvárajú podmienky na formovanie úcty k ľudskému životu a zdraviu, etických názorov a postojov žiakov.

Predmet poskytuje nevyhnutné základy zdravotníckej morálky, etických princípov a prosociálneho správania, ktoré sú determinované praktickou potrebou absolventov vzhľadom na charakter ich práce. Zdravotnícka etika poskytuje základy aj pre ďalšie odborné predmety (ošetrovateľstvo, sociálna práca, zdravie a klinika chorôb a pod.) i pre ďalšie vzdelávanie v oblasti zdravotníctva.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania zdravotníckej etiky je v maximálne možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojeniu si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva zdravotníckej etiky. Žiaci sa majú naučiť pracovať so základnou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, prezentovať odborné poznatky, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh rôznej zložitosti. Mali by preukázať všeobecné poznatky o historickom vývine morálky a etiky, jej základných princípoch v nadväznosti na zdravotnícku a ošetrovateľskú etiku, chápať a vysvetliť vzťah medzi zdravotníckou etikou a právom. Preukázať schopnosť analyzovať a identifikovať špecifické problémy v práci zdravotníckeho asistenta, vedieť využiť získané vedomosti a aplikovať ich v praxi pri ošetrovateľskej starostlivosti v prospech zverených pacientov.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 2 hodiny týždenne v prvom polroku, spolu 33 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Etika ako vedná disciplína**

Témy: **Vymedzenie základných pojmov. Historický vývin morálky a etiky. Etické smery.**

Kľúčové pojmy: **etika, morálka, ethos, moralis, etiketa, moralizovanie**

Výkonový štandard:

- Definovať základné pojmy etiky
- Vysvetliť pojem etika a morálka
- Poukázať na podstatu vedného odboru
- Opísať vývoj etiky v staroveku
- Charakterizovať etiku stredoveku
- Objasniť etiku novoveku
- Vymenovať hlavných predstaviteľov v jednotlivých obdobiach vývinu etiky
- Charakterizovať smery a druhy etiky

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ľudské práva**

Témy: **Listina ľudských práv. Práva a povinnosti pacienta.**

Kľúčové slová: **Ľudské práva, Ľudská dôstojnosť, Charta ľudských práv, Charta práv hospitalizovaného dieťaťa, Ústava, právo a povinnosti**

Výkonový štandard:

- Vysvetliť pojem ľudská dôstojnosť
- Definovať ľudské práva
- Popísať Chartu ľudských práv a právo hospitalizovaného dieťaťa
- Uviesť dokumenty vzťahujúce sa na práva pacienta
- Vyvodit' dôsledky z nedodržiavania práv pacienta pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti

Obsahový štandard:

Tematický celok : **Zdravotnícka etika**

Témy: **Historický vývin zdravotníckej etiky. Základné pojmy. Deontologický kódex. Základné princípy zdravotníckej etiky. Vzťah zdravotníckej etiky a práva. Etické pravidlá a morálne problémy pri vykonávaní zdravotníckeho povolania. Eutanázia. Eschatológia.**

Kľúčové slová: **zdravotnícka etika, bioetika, ošetrovateľská etika, deontológia, medicínska etika, princíp beneficencie, princíp nonmalficiencie, princíp spravodlivosti, princíp autonómie, mravná norma, právo, eutanázia**

Výkonový štandard:

- Charakterizovať začiatky zdravotníckej etiky
- Definovať základné pojmy zdravotníckej etiky
- Vymenovať predstaviteľov medicínskej etiky v jednotlivých obdobiach vývinu
- Vysvetliť rozdiel medzi bioetikou, zdravotníckou, medicínskou a ošetrovateľskou etikou
- Charakterizovať mravnú normu
- Vysvetliť význam deontologických kódexov
- Vymenovať a popísať jednotlivé princípy zdravotníckej etiky
- Vysvetliť vzťah zdravotníckej etiky a práva
- Objasniť vzťah medzi eutanáziou a eschatológiou
- Popísať morálne problémy pri výkone povolania zdravotníckeho asistenta

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náboženská etika, dekalóg**

Témy: **Náboženská etika, dekalóg.**

Kľúčové slová: **kresťanské náboženstvo, náboženský pluralizmus, sekta, morálny relativizmus, dekalóg**

Výkonový štandard:

- Vysvetliť pojem náboženská etika
- Charakterizovať jednotlivé svetové náboženstvá
- Pomenovať špecifiká jednotlivých náboženstiev z pohľadu poskytovania zdravotnej starostlivosti
- Popísať dekalóg a princíp kresťanskej lásky
- Zdôvodniť hodnotu každého ľudského života

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Etické aspekty v záchranej zdravotnej službe**

Témy: **Etické aspekty v záchranej zdravotnej službe vo všeobecnosti. Požiadavky na osobnosť zdravotníckeho záchranára. Etická komunikácia – informovaný súhlas**

Kľúčové slová: **hodnota, osobnosť, étos povolania, komunikácia, informovaný súhlas, pozitívny a negatívny reverz, konflikt, kódex – zdravotníckeho záchranára**

Výkonový štandard:

- Definovať pojem hodnota, étos povolania
- Vymedziť a popísať hierarchiu hodnôt
- Vyvodiť a vysvetliť komplex požiadaviek na osobnosť zdravotníckeho záchranára
- Vymedziť konkrétne etické princípy správania zdravotníckeho záchranára
- Preukázať schopnosť interpersonálnych zručností v komunikácii
- Vysvetliť pojem informovaný súhlas

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vybrané etické problémy v niektorých medicínskych odboroch**

Témy: **Etika v chirurgii. Etika v geriatrickej a hospicovej starostlivosti. Etika v gynekológii a pôrodníctve. Etika v pediatrii a neonatológii. Etika vo vnútornom lekárstve. Etika zdravotnej výchovy.**

Kľúčové slová: **transplantácia, dialýza, potrat, eutanázia, eschatológia, transfúzia**

Výkonový štandard:

- Identifikovať najčastejšie etické problémy vyskytujúce sa v jednotlivých medicínskych odboroch
- Vysvetliť dodržiavanie etických noriem v základných medicínskych odboroch
- Charakterizovať odbor z pohľadu etiky a profesie zdravotníckeho pracovníka
- Analyzovať opísané etické normy a z nich vyplývajúce etické problémy

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Etické aspekty biomedicínskeho výskumu**

Témy: **Biomedicínsky výskum. Medzinárodné dokumenty.**

Kľúčové slová: **bioetika, biomedicínsky výskum, ľudské subjekty, pozorovanie, pokus**

Výkonový štandard:

- Definovať pojmy biomedicínsky výskum, klinický výskum, ľudské subjekty
- Vymenovať medzinárodné dokumenty pre oblasť etiky biomedicínskeho výskumu
- Uviesť vzťah medzi terapeutickým a neterapeutickým výskumom
- Vymenovať a opísať druhy a základné metódy biomedicínskeho výskumu
- Popísať etické zásady pri pokusoch na zvieratách

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vznik a poslanie etických komisií**

Témy: **Vznik a poslanie etických komisií.**

Kľúčové slová: **etická komisia, etický problém, etická analýza, biomedicínsky výskum, klinický experiment**

Výkonový štandard:

- Vysvetliť pojem etická komisia
- Vymenovať typy a popísať poslanie etických komisií
- Popísať zloženie etickej komisie
- Charakterizovať náplň etickej komisie

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Uplatňovanie princípov etiky v praxi zdravotníckeho záchranára**

Témy: **Kazuistiky z praxe, modelové situácie.**

Kľúčové slová: **práva a povinnosti pacienta, etické princípy, komunikácia, informovaný súhlas, biomedicínsky výskum**

Výkonový štandard:

- Identifikovať špecifický etický problém v kazuistike
- Rozlišovať etické a neetické správanie v kazuistike
- Diskutovať o probléme, aplikovať etické princípy v diskusii
- Navrhnuť spôsob riešenia etického problému

UČEBNÉ OSNOVY
PREDMETU

**ODBORNÁ KLINICKÁ PRAX -
ZDRAVOTNÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA**

Študijný odbor:	zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov SŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Odborná klinická prax - zdravotná záchranná služba na SZŠ v rámci štátneho programu je súčasťou odbornej zložky vzdelávania. Predmet, transformuje poznatky zo všetkých predmetov do starostlivosti o chorých v akútnej fáze. Je zameraný na praktické zručnosti, integruje vedomosti, zručnosti, postoje a návyky z klinickej, z podmienok IZS, ošetrovateľskej, psychologickéj, sociálnej, právnej a organizačnej oblasti do praxe zdravotníckych záchranárov. Okrem zvládnutia praktických zručností zdôrazňuje špecifickosť podmienok pri ošetrovaní pacientov v podmienkach prednemocničnej starostlivosti, individualitu pacienta, súčinnosť a koordinovanie v IZS, profesionálny a etický prístup, tímovú prácu, metódy zhromažďovania údajov, stanovovať diagnostický proces, určovať priority, následne ich realizovať, vyhodnocovať a interpretovať pozorované javy, improvizovať. Modelové situácie sú zamerané na podmienok záchranný v teréne. Tvorivé myslenie umožňuje študentom správne aplikovať teoretické vedomosti a praktické zručnosti pri riešení problémových úloh teoretického a praktického charakteru.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu odborná klinická prax - zdravotná záchranná služba je v maximálne možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojeniu si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva. Študenti si majú osvojiť základnú odbornú medicínsku a ošetrovateľskú terminológiu, ovládať teoretické poznatky podstaty starostlivosti o pacienta v podmienkach záchranej služby, vytvárať modelové situácie zamerané na rozvoj správneho postupu a spórie urgentnej medicíny, prednemocničnú ošetrovateľskú starostlivosť, špecifiká ústavnej starostlivosti, ovládať teoretické vedomosti a prakticky realizovať pracovné činnosti vymedzené aktuálne platnou legislatívou (rozsahom praxe zdravotníckeho záchranára v záchranej zdravotnej službe) v súvislosti s aktuálnym zdravotným stavom pacienta. Používať základné myšlienkové operácie na získavanie nových poznatkov, logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom aj iných vedných odborov a využiť ich pri riešení problémových úloh.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 10 hodín týždenne v druhom polroku, spolu 160 hodín klinickej odbornej praxe
2. ročník 16 hodín týždenne, spolu 480 hodín klinickej odbornej praxe

Rozpis pracovísk :

Zdravotnícke zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti	1. ročník		2. ročník	
	Počet týždňov	Počet hodín	Počet týždňov	Počet hodín
interné oddelenia	6	60	4	64
chirurgia oddelenia	5	50	4	64
pediatrické a novorodenecké oddelenie	5	50	2	32
gynekologicko-pôrodnické oddelenia	-	-	4	64
OAIM	-	-	2	32
Centrálny /Urgentný príjem	-	-	4	64

Zdravotná záchranná služba	-	-	10	160
Spolu	16	160	30	480

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PRE OŠETROVATEĽSKÉ TECHNIKY

Obsahový štandard ošetrovateľských techník, ktoré sa realizujú v zdravotnej záchrannej službe :

- Jednotlivé druhy obväzov
- Technika prikladania imobilizačných obväzov
- Preväz septickej rany. Preväz aseptickej rany
- Starostlivosť o pomôcky v nemocničnom zariadení
- Fyzikálna a chemická dezinfekcia
- Meranie fyziologických funkcií
- Spôsoby podávania liekov
- Podávania kyslíka
- Odber krvi na glykemický profil. Odber krvi na acidobázickú rovnováhu
- Meranie hladiny cukru v krvi pomocou glukomeru
- Odber venózneho krvi
- Technika injekcií. Metodika podávania intrakutánnej, subkutánnej, intramuskulárnej injekcie. Intraoseálny prístup
- Metodika a technika podávania infúzie
- Transfúzne prípravky
- Príprava pomôcok na menšie chirurgické výkony.
- Asistencia pri punkciách
- Príprava rodičky na pôrod. Vedenie pôrodu

Výkonový štandard ošetrovateľských techník, ktoré sa realizujú v zdravotnej záchrannej službe:

- Preukázať praktickú zručnosť pri obväzovaní
- Preukázať praktické zručnosti pri zhotovovaní sadrového obväzu
- Vedieť rozlíšiť septickú a aseptickú ranu
- Pripraviť pomôcky k preväzu septickej a aseptickej rany
- Demonštrovať prípravu preväzového stolíka na preväz septickej a aseptickej rany
- Preukázať praktické zručnosti pri preväzochoch
- Preukázať praktické zručnosti pri manipulácii s pomôckami

- Preukázať praktické zručnosti pri manipulácii s dezinfekčnými prostriedkami
- Preukázať praktické zručnosti pri manipulácii so sterilným materiálom
- Preukázať praktickú zručnosť pre meraní fyziologických funkciách
- Preukázať praktickú zručnosť pri zhotovení elektrokardiografického záznamu
- Demonštrovať aplikáciu liekov per os, do telových dutín, do dýchacích ciest, na kožu atď.
- Preukázať praktickú zručnosť pri aplikácii lokálneho kyslíka a aplikácii kyslíka pri centrálnom rozvode
- Preukázať praktickú zručnosť pri odbere kapilárnej krvi
- Preukázať praktickú zručnosť pri odbere krvi na vyšetrenie glykémie
- Preukázať praktickú zručnosť pri odbere venóznej krvi
- Preukázať praktickú zručnosť pri jednotlivých aplikáciách injekcií
- Preukázať praktickú zručnosť pri aplikácii infúzie
- Vedieť vyplniť potrebnú dokumentáciu k transfúzii
- Preukázať praktické zručnosti asistencie pri aplikácie transfúzie
- Popísať potrebné pomôcky k príprave sterilného stolíka
- Vymenovať pomôcky potrebné k incízii, k sutúre
- Preukázať praktickú zručnosť pri manipulácii s chirurgickými nástrojmi
- Preukázať praktickú zručnosť pri príprave pomôcok
- Preukázať praktické zručnosti asistencie pri punkcii
- Pripraviť potrebné pomôcky pôrodného balíčka.
- Preukázať praktickú zručnosť pri vedení pôrodu

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PRE ZDRAVOTNÚ ZÁCHRANNÚ SLUŽBU V I. ROČNÍKU

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Bezpečnosť**

Témy: bezpečný prístup k pacientovi, technická prvá pomoc, vytvorenie bezpečných podmienok pre ošetrovanie, zabezpečenie miesta nehody, nebezpečný náklad, spolupráca s technickými záchranými zložkami

Kľúčové pojmy: bezpečnosť, integrovaný záchraný systém, technické prostriedky na zabezpečenie miesta nehody

Výkonový štandard:

- ⇒ Oboznámiť s možnosťami vlastnej ochrany
- ⇒ Vysvetliť význam a podstatu bezpečnosti
- ⇒ Prakticky nacvičiť zabezpečenie miesta nehody

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Dokumentácia v záchrannej službe**

Témy: **výjazdový záznam, hlásenia o úraze, samovražde, príkaz na prepravu pacienta**

Kľúčové pojmy: **dokumentácia v záchrannej službe**

Výkonový štandard:

- ⇒ Oboznámiť s výjazdovým záznamom
- ⇒ Vysvetliť všetky záznamové časti
- ⇒ Správne vypísať dokumentácie

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prvotné vyšetrenie pacienta**

Témy: **vedomie, dýchanie, obeh, veľké vonkajšie krvácanie, pulz, kapilárny návrat**

Kľúčové pojmy: **vitálne funkcie ,zastavenie krvácania, meranie pulzu, mechanizmus úrazu**

Výkonový štandard:

- ⇒ Definovať vitálne funkcie
- ⇒ správne vyhodnotiť získané údaje
- ⇒ včasné zareagovanie na život ohrozujúce stavy
- ⇒ lokalizovať tlakové body na zastavenie krvácania
- ⇒ technika kapilárneho návratu
- ⇒ správna meranie pulzu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Zabezpečenie priechodnosti dýchacích ciest u detí a dospelých**

Témy: **Manéver na vypudenie cudzieho telesa, otvorenie úst a jej vyčistenie, trojitý manéver , dvojitý manéver, predsunutie sánky pri poranení krčnej chrbtice, pomôcky na UPV**

Kľúčové pojmy: **voľné dýchacie cesty ,Haimlichov manéver, Gordnov manéver, zabezpečenie voľných dýchacích ciest pri poranení krčnej chrbtice, pomôcky na umelú pľúcnu ventiláciu**

Výkonový štandard:

- ⇒ nácvik vyprostenia cudzieho telesa za pomoci manévrov u detí a dospelých
- ⇒ získanie zručnosti pri manévroch na spriechodnenie dýchacích ciest
- ⇒ získanie zručnosti na vyčistenie ústnej dutiny a jej otvorenie s pomôckami
- ⇒ nácvik ventilácie so samorozpínacim vakom
- ⇒ použitie ústneho a nosného vzduchovodu
- ⇒ reuscitačná rúška
- ⇒ selickov hmat

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základná kardiopulmonálna resuscitácia (BLS)**

Témy: **vymedzenie pojmov: BLS, ALS, ERC 2005, dýchanie z úst do úst, externá masáž srdca, resuscitácia, právne predpisy týkajúce sa resuscitácie, BLS s pomôckami**

Kľúčové pojmy: **základná KPR(BLS), ukončenie ,nezahájenie resuscitácie, externá masáž srdca, umelé dýchanie**

Výkonový štandard:

- ⇒ nácvik BLS podľa platných odporúčaní európskej rady pre resuscitáciu
- ⇒ nácvik jednotlivých častí BLS
- ⇒ absolvovanie min. 10 min BLS zameranej na správnosť všetkých sledovaných parametrov
- ⇒ získanie zručnosti pri používaní vzduchovodov
- ⇒ získanie zručností pri umelom dýchaní za pomoci samorozpínacieho kriesiaceho vaku

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Rozšírená kardiopulmonálna resuscitácia(ALS)**

Témy: **asistencia záchranára pri resuscitácii, základné lieky a ich príprava, prístroje používané ALS, defibrilátor a jeho použitie, ďalšie rozšírené techniky zabezpečenia dýchacích ciest, asistencia lekárovi pri endotracheálnej intubácii, umelá pľúcna ventilácia, alternatívne postupy resuscitácie, použitie AED**

Kľúčové pojmy: **ALS - rozšírená kardiopulmonálna resuscitácia, ETI, UPV, lieky ALS, defibrilátor, AED**

Výkonový štandard:

- ⇒ definovať ALS - rozšírená kardiopulmonálna resuscitácia
- ⇒ osvojenie si zručnosti postupu ALS,
- ⇒ orientácia v liekoch používaných pri resuscitácii
- ⇒ získanie zručnosti prístrojmi určenými na ALS (defibrilátor, prenosné riadené dýchanie)
- ⇒ osvojenie si zručnosti asistencie pri ETI
- ⇒ nácvik iných spôsobov zabezpečenia dýchacích ciest(laryngeálna maska, kombi tuba)

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Druhotné vyšetrenie**

Témy: **vyšetrovacie metódy v záchrannej službe, druhy anamnézy, stanovenie pracovnej diagnózy, diferenciálna diagnóza, vyšetrenie zreníc, vyšetrenie kože, základne neurologické vyšetrenie, vyšetrenie brucha**

Kľúčové pojmy: **anamnéza, diferenciálna diagnóza, vyšetrovacie metódy**

Výkonový štandard:

- ⇒ definovať anamnézu
- ⇒ prevedenie druhotného vyšetrenia
- ⇒ fyzikálne vyšetrenia v záchranej službe
- ⇒ vyšetrenie zreníc, kože
- ⇒ základné neurologické vyšetrenie
- ⇒ vyšetrenie brucha, posluh, poklop, pohmat, pohľad

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prístrojové vybavenie v záchranej službe na diagnostiku**

Témy: **EKG, Pulzný oxymeter, telesná teplota, kardio stimulátor, glukometer, merač ETCO2 ,kardiostimulátor, odsávačka**

Kľúčové pojmy: **povinná výbava vo vozidle záchranej služby, diagnostika**

Výkonový štandard:

- ⇒ správne naloženie 12-zvod EKG
- ⇒ zvládnutie prístrojového vybavenia v záchranej službe
- ⇒ technika odsávania ústnej dutiny s manuálnou a elektrickou odsávačkou

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poranenie chrbtice**

Témy: **poranenie krčnej hrudnej, driekovej chrbtice, imobilizácia, transport, skladanie ochranej helmy, vyprostenie postihnutých z havarovaného vozidla, vyšetrenie pacienta s podozrením na poranenie miechy, prostriedky na imobilizáciu a transport**

Kľúčové pojmy: **imobilizácia, autonehoda, poranenia miechy a chrbtice**

Výkonový štandard:

- ⇒ Vyšetrenie pacienta s poraním chrbtice
- ⇒ schopnosť imobilizácie chrbtice a manipulácia,
- ⇒ získanie zručnosti pri skladaní motocyklickej helmy
- ⇒ zvládnutie vyprostovacích hmatov a postupov pri autonehodách
- ⇒ schopnosť organizácie pri manipulácii a transporte poranenej chrbtice

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Traumatológia v záchranej službe**

Témy: **Amputácia, starostlivosť o amputát, zlomeniny, vyklbenia, prostriedky na imobilizáciu v teréne**

Kľúčové pojmy: **vákuové dlahy , neoprénové, klasické kramerové, ošetrovanie amputácie**

Výkonový štandard:

- ⇒ Definovať zlomeniny a spôsoby imobilizácie

- ⇒ správne použitie imobilizačných prostriedkov v záchranej službe
- ⇒ ošetrovanie amputácie, starostlivosť o amputát
- ⇒ starostlivosť o imobilizačné pomôcky ,ich očista a dezinfekcia

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Transportné techniky v záchranej službe**

Témy: **spôsoby transportu pacienta bez prostriedkov s prostriedkami, škola chrbta**

Kľúčové pojmy: **transport ,transportné prostriedky, škola chrbta**

Výkonový štandard:

- ⇒ oboznámenie sa so všetkými možnosťami transportu, prekladania a manipulácie s pacientom
- ⇒ správne použitie prostriedkov na transport podľa diagnózy pacienta
- ⇒ zvládnutie zásad školy chrbta v záchranej službe

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Polohy pacienta so zameraním na jeho stav**

Témy: **poloha: protišoková, stabilizovaná, úľavová , ortopedická, polosed, pôrodná-gynekologická, poloha pri kraniotraume ,dlhodobý transport**

Kľúčové pojmy: **Polohovanie pacienta**

Výkonový štandard:

- ⇒ Definovať stavy kedy akú polohu u pacienta volíme
- ⇒ správne zvládnutie polohovania pacienta
- ⇒ vytváranie si podmienok pre prácu v teréne
- ⇒ polohovanie na nosidlách v sanitnom vozidle

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pôrod v zat'azených podmienkach**

Témy: **zvládnutie prekotného pôrodu, starostlivosť o novorodenca ,starostlivosť o rodičku, akútne stavy ohrozenia rodičky a novorodenca pri pôrode v záchranej službe**

Kľúčové pojmy: **pôrod, novorodenec, rodička, akútne stavy v pôrodníctve, apgarovej skóre**

Výkonový štandard:

- ⇒ Definovať pôrod v prednemocničnej starostlivosti
- ⇒ zvládnutie nekomplikovaného pôrodu
- ⇒ starostlivosť o novorodenca po pôrode
- ⇒ ošetrovanie rodičky

⇒ BLS novorodenca

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Kyslíková terapia,**

Témy: **spôsoby kyslíkovej terapie, manipulácia s tlakovými nádobami**

Kľúčové pojmy: **podanie kyslíka**

Výkonový štandard:

- ⇒ bezpečnostné pravidlá pre manipuláciu s tlakovými nádobami
- ⇒ spôsoby podávania kyslíkovej terapie
- ⇒ nebulizátor
- ⇒ očista a dezinfekcia o materiál určený pre kyslíkovú terapiu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Špecializovaný zdravotnícky materiál v záchrannej službe**

Témy: **balíčky: na krvácanie, pneumotorax, zlomeniny, popáleniny . Prikladanie obväzov na jednotlivé časti tela – obväzová technika. Využitie jednorázových setov v ZZS, sonda na pažerákové varixy, torakar, set na koniopunkciu, žalúdočné sondy, permanentný močový katéter, hrudná drenáž, výplach žalúdka**

Kľúčové pojmy: **zdravotnícky materiál v záchrannej službe podľa vyhlášky o minimálnom zabezpečení ambulancie**

Výkonový štandard:

- ⇒ použitie obväzového materiálu
- ⇒ použitie balíčkov na popáleniny, krvácanie, pneumotorax, zlomeniny
- ⇒ príprava a asistencia pri zavádzaní PMK
- ⇒ Praktická ukážka pomôcok a inštrumentov na menšie chirurgické výkony, starostlivosť o pomôcky
- ⇒ Praktický nácvik obväzových techník
- ⇒ asistencia pri výplachu žalúdka
- ⇒ Praktická ukážka zavádzania

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PRE ZDRAVOTNÚ ZÁCHRANNÚ SLUŽBU V II. ROČNÍKU

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Akútny koronárny syndróm**

Témy: **Stenokrdie, angina pectoris nestabilná, stabilná, infarkt myokardu, náhla smrť**

Kľúčové pojmy: **modelová situácia AKS**

Výkonový štandard:

- ⇒ zorientovanie sa na mieste
- ⇒ vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu
- ⇒ odobratie anamnézy
- ⇒ vyšetrenie a analýza stavu pacienta
- ⇒ konzultácia s operačným strediskom
- ⇒ stanovenie správneho postupu
- ⇒ podanie liekov podľa odporúčania lekára
- ⇒ monitorovanie pacientovho stavu
- ⇒ navrhnutie transportnej polohy, transport
- ⇒ zápis do výjazdového záznamu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Kardiopulmonálna resuscitácia**

Témy: **modelová situácia KPR**

Kľúčové pojmy: **modelová situácia AKS**

Výkonový štandard:

- ⇒ zorientovanie sa na mieste
- ⇒ vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu
- ⇒ odobratie anamnézy
- ⇒ vyšetrenie a analýza stavu pacienta
- ⇒ konzultácia s operačným strediskom
- ⇒ stanovenie správneho postupu
- ⇒ podanie liekov podľa odporúčania lekára
- ⇒ monitorovanie pacientovho stavu
- ⇒ navrhnutie transportnej polohy, transport
- ⇒ zápis do výjazdového záznamu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Chronická respiračná nedostatočnosť**

Témy: **astma bronchiále**

Kľúčové pojmy: **modelová situácia chronickej respiračnej insuficiencii**

Výkonový štandard:

- ⇒ zorientovanie sa na mieste
- ⇒ vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu
- ⇒ odobratie anamnézy
- ⇒ vyšetrenie a analýza stavu pacienta
- ⇒ konzultácia s operačným strediskom
- ⇒ stanovenie správneho postupu
- ⇒ podanie liekov podľa odporúčania lekára
- ⇒ monitorovanie pacientovho stavu
- ⇒ navrhnutie transportnej polohy, transport

⇒ zápis do výjazdového záznamu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Akútna respiračná príhoda**

Témy: **dušenie sa, aspirácia cudzieho telesa**

Kľúčové pojmy: **modelová situácia dušenie**

Výkonový štandard:

- ⇒ zorientovanie sa na mieste
- ⇒ vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu
- ⇒ previesť život zachraňujúce úkony
- ⇒ odobratie anamnézy
- ⇒ vyšetrenie a analýza stavu pacienta
- ⇒ konzultácia s operačným strediskom
- ⇒ stanovenie správneho postupu
- ⇒ podanie liekov podľa odporúčania lekára
- ⇒ monitorovanie pacientovho stavu
- ⇒ navrhnutie transportnej polohy, transport
- ⇒ zápis do výjazdového záznamu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náhla cievna mozgová príhoda**

Témy: **ischemická NCMP, hemoragická NCMP**

Kľúčové pojmy: **modelová situácia NCMP**

Výkonový štandard:

- ⇒ zorientovanie sa na mieste
- ⇒ vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu
- ⇒ odobratie anamnézy
- ⇒ vyšetrenie a analýza stavu pacienta
- ⇒ konzultácia s operačným strediskom
- ⇒ stanovenie správneho postupu
- ⇒ podanie liekov podľa odporúčania lekára
- ⇒ monitorovanie pacientovho stavu
- ⇒ navrhnutie transportnej polohy, transport
- ⇒ zápis do výjazdového záznamu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **šokový stav**

Témy: **Anafylaktický, hemoragický, hypovolemický, kardiogénny, obštrukčný, popáleninový,**

Kľúčové pojmy: **modelová situácia zvládnutie šokového stavu pacienta**

Výkonový štandard:

- ⇒ zorientovanie sa na mieste
- ⇒ vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu
- ⇒ odobratie anamnézy
- ⇒ vyšetrenie a analýza stavu pacienta
- ⇒ konzultácia s operačným strediskom
- ⇒ stanovenie správneho postupu
- ⇒ podanie liekov podľa odporúčania lekára
- ⇒ monitorovanie pacientovho stavu
- ⇒ navrhnutie transportnej polohy, transport
- ⇒ zápis do výjazdového záznamu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Polytrauma**

Témy: **trauma, viacpočetné krvácavé poranenia, amputácia, poranenie chrbtice, poranenie hlavy**

Kľúčové pojmy: **modelová situácia trauma, polytrauma, poranenie chrbtice**

Výkonový štandard:

- ⇒ zorientovanie sa na mieste
- ⇒ vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu
- ⇒ odobratie anamnézy
- ⇒ vyšetrenie a analýza stavu pacienta
- ⇒ konzultácia s operačným strediskom
- ⇒ stanovenie správneho postupu
- ⇒ podanie liekov podľa odporúčania lekára
- ⇒ monitorovanie pacientovho stavu
- ⇒ navrhnutie transportnej polohy, transport
- ⇒ zápis do výjazdového záznamu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Intoxikácia**

Témy: **intoxikácia ,liekmi,alkoholom,chemikáliami ,drogami**

Kľúčové pojmy: **modelová situácia intoxikácia**

Výkonový štandard:

- ⇒ zorientovanie sa na mieste
- ⇒ vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu
- ⇒ odobratie anamnézy
- ⇒ vyšetrenie a analýza stavu pacienta

- ⇒ konzultácia s operačným strediskom
- ⇒ stanovenie správneho postupu
- ⇒ podanie liekov podľa odporúčania lekára
- ⇒ monitorovanie pacientovho stavu
- ⇒ navrhnutie transportnej polohy, transport
- ⇒ zápis do výjazdového záznamu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Autonehody**

Témy: **zabezpečenie, triedenie, vyprostenie, skladanie helmy**

Kľúčové pojmy: **modelová situácia autonehoda s viacerými účastníkmi a motocykel**

Výkonový štandard:

- ⇒ zorientovanie sa na mieste
- ⇒ vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu
- ⇒ odobratie anamnézy
- ⇒ vyšetrenie a analýza, triedenie pacientov
- ⇒ konzultácia s operačným strediskom
- ⇒ stanovenie správneho postupu
- ⇒ podanie liekov podľa odporúčania lekára
- ⇒ monitorovanie pacientovho stavu
- ⇒ navrhnutie transportnej polohy, transport
- ⇒ zápis do výjazdového záznamu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Topenie sa**

Témy: **vytiahnutie topiaceho sa, topenie**

Kľúčové pojmy: **modelová situácia topenie po skoku do neznámej vody**

Výkonový štandard:

- ⇒ zorientovanie sa na mieste
- ⇒ vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu
- ⇒ odobratie anamnézy
- ⇒ vyšetrenie a analýza stavu pacienta
- ⇒ konzultácia s operačným strediskom
- ⇒ stanovenie správneho postupu
- ⇒ podanie liekov podľa odporúčania lekára
- ⇒ monitorovanie pacientovho stavu
- ⇒ navrhnutie transportnej polohy, transport
- ⇒ zápis do výjazdového záznamu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Resuscitácia dieťaťa**

Témy: **dusenie sa, febrilné kŕče, laryngitída**

Kľúčové pojmy: **modelová situácia dusenie sa dieťaťa po zvracaní pri febrilných kŕčoch**

Výkonový štandard:

- ⇒ zorientovanie sa na mieste
- ⇒ vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu
- ⇒ odobratie anamnézy
- ⇒ vyšetrenie a analýza stavu pacienta
- ⇒ konzultácia s operačným strediskom
- ⇒ stanovenie správneho postupu
- ⇒ podanie liekov podľa odporúčania lekára
- ⇒ monitorovanie pacientovho stavu
- ⇒ navrhnutie transportnej polohy, transport
- ⇒ zápis do výjazdového záznamu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poranenie hrudníka a brucha**

Témy: **pneumotorax, akútne brucho, výhrez črevných klúčiek**

Kľúčové pojmy: **modelová situácia poranenia hrudníka a brucha**

Výkonový štandard:

- ⇒ zorientovanie sa na mieste
- ⇒ vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu
- ⇒ odobratie anamnézy
- ⇒ vyšetrenie a analýza stavu pacienta
- ⇒ konzultácia s operačným strediskom
- ⇒ stanovenie správneho postupu
- ⇒ podanie liekov podľa odporúčania lekára
- ⇒ monitorovanie pacientovho stavu
- ⇒ navrhnutie transportnej polohy, transport
- ⇒ zápis do výjazdového záznamu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Bezvedomie nejasnej etiológie**

Témy: **bezvedomie, hypoglikémia, epilepsia**

Kľúčové pojmy: **modelová situácia bezvedomie**

Výkonový štandard:

- ⇒ zorientovanie sa na mieste
- ⇒ vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu
- ⇒ odobratie anamnézy
- ⇒ vyšetrenie a analýza stavu pacienta
- ⇒ konzultácia s operačným strediskom
- ⇒ stanovenie správneho postupu
- ⇒ podanie liekov podľa odporúčania lekára
- ⇒ monitorovanie pacientovho stavu
- ⇒ navrhnutie transportnej polohy, transport
- ⇒ zápis do výjazdového záznamu

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poranenie zapríčinené fyzikálnymi činiteľmi**

Témy: **el. prúd, termické poranenia, chemické poranenia**

Kľúčové pojmy: **modelová situácia poranenia fyzikálnymi činiteľmi**

Výkonový štandard:

- ⇒ zorientovanie sa na mieste
- ⇒ vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu
- ⇒ odobratie anamnézy
- ⇒ vyšetrenie a analýza stavu pacienta
- ⇒ konzultácia s operačným strediskom
- ⇒ stanovenie správneho postupu
- ⇒ podanie liekov podľa odporúčania lekára
- ⇒ monitorovanie pacientovho stavu
- ⇒ navrhnutie transportnej polohy, transport
- ⇒ zápis do výjazdového záznamu

Súvislá odborná prax

V 1. ročníku denného štúdia 4 týždne OKP 8 hodín denne, spolu 40 hodín týždenne

Súvislá odborná prax ako súčasť klinickej odbornej praxe vytvára podmienky a priestor pre samostatnú prácu študentov v zdravotníckych zariadeniach.

Cieľom odbornej praxe je prehĺbenie a upevnenie odborných vedomostí, zručností a návykov pri realizácii výkonov záchranej zdravotnej služby ako predpoklad do ďalšieho štúdia v 2. ročníku, kde sa žiak vedie k tímovej spolupráci v integrovanom záchrannom systéme.

Odborná prax je organizovaná v súlade so smernicami pre praktické vyučovanie na stredných školách. Vzťahy medzi školou a organizáciou, v ktorej sa prax uskutočňuje, zabezpečuje rámcová zmluva. Súčasťou tejto zmluvy musí byť druh pracovnej činnosti, ktorú budú študenti vykonávať, miesto, časový rozvrh práce, pracovné, hygienické podmienky, ako aj opatrenia zamerané na bezpečnosť a ochranu zdravia počas odbornej praxe. Prvý deň pri nástupe na

odbornú prax musia byť študenti poučení o organizačnej štruktúre zdravotníckeho zariadenia, o prevádzkovom poriadku príslušného pracoviska, o predpisoch týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, o protipožiarnych predpisoch a o starostlivosti o životné prostredie. Pred začatím odbornej praxe učiteľ vysvetlí študentom cieľ odbornej praxe, jej obsah, organizačné zásady, vedenie záznamov o tejto praxi a predpisy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Odbornú prax študenti vykonávajú striedavo v službách súvislo 4 týždne. Zabezpečujú ju učitelia OKP a hodnotí sa v rámci tohto predmetu.

7. 4 ÚČELOVÉ KURZY

Súčasťou odborného vzdelávania a prípravy študentov sú účelové kurzy, ktoré predstavujú integrujúcu zložku vedomostí, zručností a postojov. V nadväznosti na získané poznatky v oblasti teoretického a praktického vzdelávania účelové učivo poskytuje žiakom doplnujúce, rozširujúce, upevňovacie a overovacie vedomosti, zručnosti a kompetencie potrebné na zvládnutie situácií a aktivít, ktoré môžu nastať vznikom nepredvídaných skutočností.

Prehľad účelových kurzov:

- 1) vodná záchranná služba
- 2) zimný výcvikový kurz

7. 4. 1 vodná záchranná služba a zimný výcvikový kurz

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Účelový kurz je povinnou organizačnou formou vyučovania. Jeho zameranie musí byť štruktúrované tak, aby sa ním rozšírili vedomosti žiakov, precvičili požadované zručnosti a prehĺbili osvojené postoje a návyky. Kurz nadväzuje na výučbu plávania a lyžovania strednej školy. Žiaci si osvojujú profesionálne spôsoby plávania a lyžovania, zvyšuje sa úroveň ich pohybových schopností, upevňuje sa ich zdravie, zvyšuje telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť. Účelové kurzy sa uskutočňujú sa v 1. a 2. ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu jedného týždňa školského roka. Presný termín určí riaditeľ školy. Účasť žiakov je na kurzoch povinná.

Prehľad výkonových štandardov

Absolvent má:

- mať základné schopnosti pri riešení mimoriadnych situácií alebo udalostí,
- zvládnuť techniku plaveckých spôsobov – kraul, znak, prsia, ľubovoľný spôsob, skoky do vody,
- zvládnuť techniku a zručnosti pri záchrane topiaceho sa
- zvládnuť lyžiarsku techniku

8 ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Pre vzdelávanie v súlade s daným ŠVP je nevyhnutné vytvárať vhodné realizačné podmienky. Podkladom na ich stanovenie sú všeobecné požiadavky platných právnych noriem a konkrétne požiadavky vyplývajúce z cieľov a obsahu vzdelávania v danom odbore. Iba ucelený, vzájomne sa podmieňujúci komplex požiadaviek na personálne a materiálne vybavenie umožní vytvoriť optimálne vzdelávacie prostredie. Špecifické vybavenie odborných učební a laboratórií je nutné pre výučbu odborných predmetov a nie je možné ho nahradiť vyučovaním na externých pracoviskách. V ŠVP sú vo všeobecnej rovine vymedzené základné podmienky na realizáciu školského vzdelávacieho programu a je úlohou školy, aby tieto podmienky nielen akceptovala, ale ich podrobnejšie konkretizovala vo vlastnom ŠkVP podľa potrieb a požiadaviek, aktuálnych cieľov a reálnych možností.

Optimálne požiadavky/podmienky, podľa ktorých sa bude poskytovať tento vzdelávací program, sú nasledovné:

8.1 Základné materiálne podmienky

a) Kapacita školy

1. Školský manažment : kancelária riaditeľa školy, kancelárie pre zástupcov riaditeľa školy kancelária pre ekonomický úsek, príručný sklad s odkladacím priestorom, sociálne zariadenie, zasadačka.
2. Pedagogickí zamestnanci školy: zborovňa pre rokovania pedagogickej rady, jazykové, prírodovedné kabinety a kabinety pre odborné predmety a praktické vyučovanie.
3. Nepedagogickí zamestnanci školy: kancelárie pre sekretariát, ekonómov a správcu, priestory pre obslužný personál (údržba, upratovanie, vodiča pod.) príručný sklad s odkladacím priestorom, archív.
4. Hygienické priestory, sociálne zariadenia, šatne.
5. Sklady učebných pomôcok a didaktickej techniky
6. Priestory pre centrálnu ovládanie didaktickej techniky
7. Odborná knižnica
8. Priestory pre záujmovú a spoločenskú činnosť žiakov a zamestnancov školy, aula, spoločenská miestnosť

b) Makrointeriéry

1. Školská budova vrátane telocvične
2. Školský dvor
3. Garáže
5. Internát - DM (môže byť zabezpečený zmluvne)
6. Školská jedáleň a kuchyňa (môže byť zabezpečená zmluvne)

c) Vyučovacie interiéry

1. Klasické triedy - učebne pre teoretické vyučovanie vybavené didaktickou technikou,
2. Odborné učebne pre teoretické a praktické vyučovanie vybavené podľa normatívu.

8. 2 PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE ODBORNÉHO VZDELÁVANIA

Personálne podmienky

1. Požiadavky na manažment školy, ktorý realizuje školský vzdelávací program musia byť v súlade s požiadavkami odbornej a pedagogickej spôsobilosti a s kvalifikačnými predpokladmi, ktoré sú nevyhnutné pre výkon náročných riadiacich činnosti podľa platných predpisov.
2. Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov všeobecnovzdelávacích predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program musí byť v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci musia zabezpečiť súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.
3. Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov odborných predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program musí byť v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci musia zabezpečiť súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.
4. Odborná spôsobilosť nepedagogických zamestnancov (ekonóm, správca, školník, upratovačky a pod.), ktorí sa podieľajú na realizácii školského vzdelávacieho programu musí byť v súlade s platnými predpismi. Práva a povinnosti nepedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich činnosti v rámci platných predpisov.
5. Plnenie stanovenej miery vyučovacej a výchovnej povinnosti vyplýva z platnej legislatívy, rámcového učebného plánu a učebného plánu pre odbornú zložku vzdelávania štátneho vzdelávacieho programu. Rámcové rozvrhnutie obsahu vzdelávania je východiskom pre tvorbu učebných plánov v školských vzdelávacích programoch. Stanovené vzdelávacie oblasti a ich minimálne počty hodín sú záväzné, ich dodržanie v školských vzdelávacích programoch musí byť preukázateľné.
6. Plnenie požiadaviek poradenskej činnosti sa riadi platnými predpismi. Výchovný poradca je pedagogický zamestnanec, ktorého poslaním je poskytovanie odbornej psychologickej a pedagogickej starostlivosti žiakom, rodičom a pedagogickým zamestnancom školy. Prácu výchovného poradcu usmerňujú metodické, pedagogické a psychologické centrá. Práca výchovného poradcu a dodržiavanie všeobecne záväzných platných predpisov v oblasti výchovného poradenstva podlieha kontrolnej činnosti zo strany zriaďovateľa strednej školy.
7. Ďalšie práva a povinnosti výchovných poradcov vymedzujú vnútorné predpisy školy (pracovný poriadok, vnútorný poriadok školy, vnútorný mzdový predpis a pod.).

Personálne podmienky odborného vzdelania - kvalifikačné požiadavky učiteľov odborných predmetov

Časť A ODBORNÉ PREDMETY vo všetkých študijných odboroch

Vyučovacie predmety	Kvalifikačné požiadavky Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa, študijný odbor
Anatómia a fyziológia	<ul style="list-style-type: none"> - lekárske vedy - ošetrovateľstvo s vykonaním štátnej záverečnej skúšky z predmetu somatológia a doplňujúce pedagogické štúdium
Prvá pomoc	<ul style="list-style-type: none"> - lekárske vedy - ošetrovateľstvo, (starostlivosť o chorých - pedagogika, starostlivosť o chorých - psychológia, všeobecná pedagogika s predchádzajúcim ukončením študijného odboru na SZŠ, učiteľstvo odborných predmetov na SZŠ, ošetrovateľstvo a rehabilitácia) [ďalej len „ošetrovateľstvo“], doplňujúce pedagogické štúdium [ďalej len „DPŠ“] a minimálne 2 roky odbornej zdravotníckej praxe
Organizácia zdravotníctva	<ul style="list-style-type: none"> - lekárske vedy - ošetrovateľstvo, DPŠ a minimálne 2 roky odbornej zdravotníckej praxe
Organizácia zdravotníctva a sociálnej starostlivosti	<ul style="list-style-type: none"> - farmaceutické vedy
Organizácia zdravotníctva a právo (FL)	<ul style="list-style-type: none"> - lekárske vedy - verejné zdravotníctvo
Preventívne lekárstvo	<ul style="list-style-type: none"> - lekárske vedy - verejné zdravotníctvo
Epidemiológia a hygiena	<ul style="list-style-type: none"> - lekárske vedy
Vybrané kapitoly z preventívneho lekárstva	<ul style="list-style-type: none"> - lekárske vedy
Patológia	<ul style="list-style-type: none"> - lekárske vedy
Patológia a klinika chorôb	<ul style="list-style-type: none"> - lekárske vedy
Náuka o výžive	<ul style="list-style-type: none"> - lekárske vedy
Zdravie a klinika chorôb	<ul style="list-style-type: none"> - lekárska vedy - pre študijný odbor zdravotnícky asistent v 1.ročníku môže výučbu predmetu vyučovať vyučujúca z ošetrovateľstva s rigoróznou skúškou z ošetrovateľstva
Vnútorné choroby Chirurgia Gynekológia a pôrodnictvo Neurológia Psychiatria Pediatria Ortopédia a protetika Traumatológia Genetika Mikrobiológia	<ul style="list-style-type: none"> - lekárske vedy so špecializáciou v príslušnom odbore
Klinika chorôb Zdravotnícka propedeutika (OO)	<ul style="list-style-type: none"> - lekárske vedy

Vybrané kapitoly z klinických odborov Farmakológia	
Zdravotnícka etika	<ul style="list-style-type: none"> - ošetrovatel'stvo, DPŠ a minimálne 2 roky odbornej zdravotníckej praxe - lekárske vedy - fyzioterapia, DPŠ a minimálne 2 roky odbornej zdravotníckej praxe
Psychológia Psychológia a pedagogika Aplikovaná psychológia Psychológia, pedagogika a sociológia Psychológia a sociológia Psychológia a etika	<ul style="list-style-type: none"> - ošetrovatel'stvo, DPŠ a minimálne 2 roky odbornej zdravotníckej praxe - fyzioterapia, DPŠ a minimálne 2 roky odbornej zdravotníckej praxe
Komunikácia	<ul style="list-style-type: none"> - ošetrovatel'stvo, DPŠ a minimálne 2 roky odbornej zdravotníckej praxe

5315 6 zdravotnícky záchranár

Vyučovacie predmety	Kvalifikačné požiadavky Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa, študijný odbor
ODBORNÉ PREDMETY	
Anestéziológia Urgentná medicína	<ul style="list-style-type: none"> - lekárske vedy so špecializáciou v príslušnom odbore
	-
Zdravotná záchranná služba – teória	<ul style="list-style-type: none"> - lekárske vedy so špecializáciou v odbore urgentná medicína , ARO -
Ošetrovatel'ské techniky v záchranej službe	<ul style="list-style-type: none"> - ošetrovatel'stvo, doplňujúce pedagogické štúdium(starostlivosť o chorých - pedagogika, starostlivosť o chorých – psychológia, všeobecná pedagogika s predchádzajúcim ukončením študijného odboru zdravotnícky záchranár, diplomovaný zdravotnícky záchranár na SZŠ), alebo ošetrovatel'stvo s predchádzajúcim bakalárskym stupňom vzdelania v odbore urgentná zdravotná starostlivosť doplnené odbornou praxou
Zdravotná záchranná služba – cvičenia	<ul style="list-style-type: none"> - urgentná zdravotná starostlivosť, ošetrovatel'stvo, doplňujúce pedagogické štúdium(starostlivosť o chorých - pedagogika, starostlivosť o chorých – psychológia, všeobecná

	pedagogika s predchádzajúcim ukončením študijného odboru zdravotnícky záchranár, diplomovaný zdravotnícky záchranár na SZŠ), alebo ošetrovatel'stvo s predchádzajúcim bakalárskym stupňom vzdelania v odbore urgentná zdravotná starostlivosť doplnené odbornou praxou
Právo a legislatíva v záchrannej službe	- právnické vedy

8. 3 UČEBNÉ ZDROJE ODBORNÁ LITERATÚRA, DIDAKTICKÁ TECHNIKA

8. 3. 1 Odborná literatúra

ŠTUDIJNÝ ODBOR	VYUČOVACÍ PREDMET	NÁZOV UČEBNICE	AUTOR	ROK SCHVÁLENIA MZ SR
ZDRAVOTNÍCKY ZÁCHRANÁR	anatómia a fyziológia	Somatológia I., II.	Dylevský, Trojan	Osveta 2003
		Anatómia a fyziológia človeka	Valachovič, A., Pěgřím, R.	Osveta 1980
	patológia	Patológia	Křejič, J., Dvořáček, Č.	Osveta 1991
			Slugeň, I. a kol.	Osveta 1998
	organizácia zdravotníctva	Organizácia zdravotníctva	Šagát, T. a kol.	Osveta 2003
	epidemiológia a hygiena	Preventívne lekárstvo	Rovný, I. a kol.	Osveta 1994
		Mikrobiológia, epidemiológia a hygiena	Rolný, D., Štefanovič, J., Kmety, E.	Osveta 1980
	psychológia a sociológia	Psychológia a pedagogika	Šútovec, J. a kol.	Osveta 1993
		Psychológia	Štefanovič, J., Greisinger, J.	Osveta 1986
	vnútorné lekárstvo	Zdravie a klinika chorôb	Kopecká, K., Kopecký, P.	Osveta 2003
		Vnútorné lekárstvo	Pacovský, V.	Osveta 1992
	chirurgia	Chirurgia I., II.	Vojtíšek, V., Počta, J., Strnad, J.	Osveta 1991
	pediatria	Pediatria	Šagát T., Hruškovič, J., Šašinka, M.	Osveta 1991
	gynekológia a pôrodnictvo	Gynekológia a pôrodnictvo	Macků, F.	Osveta 1992
	neuroológia a psychiatria	Neuroológia	Bartko D.	Osveta 1993
		Psychiatria	Dušek, K., Chromý, K., Malá, E.	Osveta 1982
	anesteziológia	Anestéziológia, resuscitológia a intenzívna starostlivosť	Bohuš O. a kol.	Osveta 1992

	urgentná medicína	<i>Urgentná zdravotná starostlivosť učebnica pre FO</i>	<i>Dobiáš, V.</i>	<i>Osveta 2006</i>
	Ošetrovateľské techniky	Ošetrovateľské techniky	Krišková, A. a kol	Osveta 2006
	záchranná služba			
	latinský jazyk	Latinský jazyk	Kábrt, J., Kucharský, P.	Osveta 1991
		Stručný lekársky slovník	Kábrt, J., Valach, V.	Osveta 1992

8. 3. 2 Didaktická technika

1. Prenosný spätný projektor
2. Počítače, tlačiareň
3. Kopírovací stroj a skener
4. Diaprojektor,
5. Filmový projektor
6. Video a DVD prehrávač
7. Projekčné plátno
8. Flipchart
9. Uchytávacie lišty
10. Televízor
11. Magnetofón
12. Rozhlasový prijímač

8. 3. 3 Materiálne výučbové prostriedky

- a) CD, DVD
- b) Odborné filmy a diafilmy
- c) Softwerové programy určené pre prácu v zdravotníctve, ktoré sú priebežne aktualizované
- d) Obrazy, tabule, mapy a schémy konštrukcií
- e) Vybavenie odborných učební podľa normatívu podľa ŠVP
- f) Spotrebný zdravotnícky a iný materiál
- g) Anatomicko-fyziologické a iné modely

8. 4 PRIESTOROVÉ A MATERIÁLNO TECHNICKÉ ZABEZPEČENIE ODBORNÉHO VZDELÁVANIA

Odborná učebňa zdravotnej záchranej služby

Minimálne vybavenie učebne

Počet

<i>Resuscitačný model s monitorom</i>	<i>2 ks</i>
<i>Resuscitačný model novorodenca</i>	<i>1 ks</i>
<i>Resuscitačný model dieťaťa</i>	<i>1 ks</i>
<i>Resuscitačné torzo</i>	<i>2 ks</i>

<i>Resuscitačné rúšky</i>	50 ks
<i>Figurína – anatomický model</i>	1 ks
<i>Anatomický obrazový model</i>	3 ks
<i>Model srdca</i>	1 ks
<i>Model respiračného systému</i>	1 ks
<i>Model tráviaceho systému</i>	1 ks
<i>Model rúk na zabezpečenie venózneho prístupu</i>	3 ks
<i>Súprava na vedenie pôrodu</i>	1 sada
<i>Odsávačka</i>	1 ks
<i>Katéter na odsávanie z dýchacích ciest</i>	10 ks
<i>Ambuvák detský</i>	2 ks
<i>Ambuvák dospelý</i>	2 ks
<i>Resuscitačný kufrík</i>	2 ks
<i>Infúzne súpravy</i>	40 ks
<i>Infúzne roztoky</i>	40 ks
<i>Jednorázové striekačky</i>	200 ks
<i>Jednorázové ihly</i>	400 ks
<i>Destilovaná voda v ampulkách 1-5 ml</i>	400 ks
<i>Infúzny stojan</i>	2 ks
<i>Výbava na pretlakovú infúziu</i>	1 ks
<i>Elektronický digitálny tlakomer</i>	3 ks
<i>Ortuťový tlakomer</i>	10 ks
<i>Fonendoskop</i>	10 ks
<i>Glukomer</i>	2 ks
<i>Elektronický digitálny teplomer</i>	2 ks
<i>Maximálny lekársky teplomer</i>	10 ks
<i>Kovové extenčné dlahy</i>	2 ks
<i>Vákuové dlahy</i>	2 ks
<i>Elastický obvazový materiál (rôzne šírky)</i>	5x 20 ks
<i>Trojrohé šatky</i>	15 ks
<i>Súprava na ošetrovanie rán a zastavenie krvácania</i>	3 sady
<i>Sada vákuových matracov + pumpa</i>	1 sada
<i>Lehátko</i>	2 ks
<i>Nosítko do sanitného voza</i>	1 ks
<i>Negatoskop</i>	1 ks
<i>Lôžková bielizeň</i>	8 ks
<i>Prikrývky</i>	2 ks
<i>Uteráky</i>	20 ks
<i>Vozík na znečistenú bielizeň</i>	1 ks
<i>Počítačová zostava (notebook) s pripojením na internet</i>	1 ks
<i>Datavideoprojektor</i>	1 ks
<i>Premietace plátno</i>	1 ks
<i>Diaprojektor</i>	1 ks
<i>Jednorázové rukavice</i>	200 ks
<i>Dezinfekčné roztoky - tekuté</i>	
- aerosólove	
- tinktúry	
<i>+ ostatný spotrebný materiál</i>	

Poznámka:

pri vyučovaní cvičení z predmetu záchranná služba a ošetrovateľské techniky sa využíva aj odborná učebňa pre vyučovanie predmetu základy ošetrovania a asistencie.

8. 5 PODMIENKY NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA

Vytváranie podmienok bezpečnej a hygienickej práce je organickou súčasťou celého vyučovacieho procesu, osobitne praktickej prípravy a klinickej praxe. Postupuje sa podľa platných predpisov, nariadení, vyhlášok, noriem a pod.

8. 6 ORGANIZAČNÉ PODMIENKY ODBORNÉHO VZDELÁVANIA

1. Požiadavky školskej legislatívy: plnenie školskej legislatívy vzhľadom na organizáciu a priebeh ŠVP vo väzbe na teoretické vyučovanie a praktické vyučovanie. Pre realizáciu ŠVP platí školský zákon.
2. Požiadavky na praktickú prípravu a klinickú prax: praktická príprava v rozsahu stanovenom v učebnom pláne sa vykonáva v škole v laboratórnych podmienkach odborných učební a klinická prax na predpísaných pracoviskách u poskytovateľov zdravotnej starostlivosti na základe uzatvorenia zmlúv. Výučbové pracovisko klinickej praxe musí zabezpečiť také materiálne podmienky, aby sa mohol realizovať obsah učiva. Praktická príprava a klinická prax nadväzuje na teoretické vyučovanie.
3. Ukončovanie štúdia a organizácia pomaturitnej skúšky: sa riadi platným legislatívnym predpisom. Úspešní absolventi získajú vysvedčenie o pomaturitnej skúške.
4. Kurzy, exkurzie, športové akcie sa organizujú v rámci 7 týždňov školského roka. Škola môže realizovať lyžiarsky kurz podľa podmienok skupinovú formou, najlepšie v 1. ročníku. Organizácia exkurzií: Exkurzie sú súčasťou praktického a teoretického vyučovania. Konajú sa v 1. – 2. ročníku 1 – 2 dni (6 – 14 hodín) s pedagogickým dozorom a počtom žiakov v zmysle platných predpisov. Odborný obsah exkurzií vyplýva z obsahu učebných osnov odboru štúdia a plánuje sa v ročných plánoch práce školy. Virtuálne exkurzie a telemosty sú súčasťou vyučovacích hodín v praktickom a teoretickom vyučovaní.
5. Organizácia odborných súťaží: Súťaže a prezentácia zručností a odborných spôsobilostí v odbore na školskej úrovni sa organizuje formou jednoduchých ročníkových prác ako spoločný výstup teoretického a praktického vyučovania na záver každého ročníka. Škola určí obsah, rozsah, úroveň, kritéria hodnotenia, formu prác a ich prezentácie prípadne aj s prístupom verejnosti. Žiaci sa môžu zúčastňovať aj na súťažiach a prezentáciách vo svojom odbore na národnej a medzinárodnej úrovni.

9. VYUŽITIE ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE VZDELÁVANIE DOSPELÝCH

Vzdelávanie dospelých je v súčasnej dobe stále viac ovplyvňované koncepciou celoživotného vzdelávania, ktorá predstavuje zásadnú zmenu v poňatí celého vzdelávacieho systému. Systém celoživotného vzdelávania, ktorý sa postupne začína vytvárať a realizovať, umožní plynulý prechod, spoluprácu a prekrývanie medzi jednotlivými oblasťami vzdelávania, zamestnania a podnikania.

Zmeny v odvetvovej štruktúre našej ekonomiky si vyžadujú vyššiu úroveň kvalifikovanosti dospelých. Dôraz sa kladie tak na všeobecné, ako aj na odborné kvalifikácie. Koncepcia štátnych vzdelávacích programov je zameraná predovšetkým na populáciu mladých ľudí, a to hlavne z hľadiska všeobecných cieľov vzdelávania. Denná forma štúdia pre študijné odbory je pre dospelú populáciu výnimočná. Dospelí musia využívať iné možnosti a formy vzdelávania a to večernú, diaľkovú, individuálnu, kombinovanú alebo formou dištančného vzdelávania, kde je vzdelávanie spojené so získaním kompetencií v oblasti informačných a komunikačných technológií. Práve informačné a komunikačné technológie môžu zohrať významnú úlohu vo vzdelávaní dospelých.

Pri koncipovaní vzdelávania dospelých podľa ŠVP je potrebné zohľadniť špecifické črty tejto kategórie dospelých žiakov:

- **špecifiká funkcie a cieľov vzdelávania dospelých** – vzdelávanie dospelých plní nielen funkciu kvalifikačnú, pri ktorej získavajú absolventi počiatočnú kvalifikáciu na úrovni ISCED 3A ale tiež funkciu zvýšenia kvalifikácie v danom odbore štúdia na úrovni ISCED 4. Ide o typ štúdia, ktorý vedie k získaniu vyššieho stupňa vzdelania potrebného pre prístup k ďalšiemu vzdelávaniu na vyššej úrovni ISCED 5. Vzdelávanie dospelých na stupni ISCED 4A sa realizuje formou pomaturitného špecializačného alebo kvalifikačného štúdia, ktoré je súčasťou štátnych vzdelávacích programov na úrovni ISCED 4. Podmienky vstupu do týchto vzdelávacích programov sú stanovené štátnym vzdelávacím programom
- **situačné špecifiká vzdelávania dospelých** sú späté tak s rodinným, ako aj s pracovným a spoločenským životom dospelých. Preto vzdelávacie programy musia veľmi citlivo reagovať na túto situáciu dospelých a ich individuálne vzdelávacie potreby, a to tak z hľadiska obsahu vzdelávania, ako aj z hľadiska zodpovedajúcich metód výučby, kontroly štúdia a pod. V obsahu vzdelávania je potrebné zobrať do úvahy primeranosť obsahu všeobecného vzdelávania, ktorý je často mechanicky prebraný z programov počiatočného vzdelávania a nezodpovedá vedomostiam, zručnostiam, ani životným skúsenostiam dospelých. V oblasti hodnotenia vzdelávacích výstupov sa musíme predovšetkým orientovať vo väčšej miere na individualizáciu hodnotenia, ktoré umožňuje aj individuálne tempo učenia a prípravu na záverečné hodnotenie dospelých, jednotlivcov. Vo všeobecnosti môžeme povedať, že dospelí žiaci bývajú zrelší, skúsenejší, a preto aj cieľavedomejší a spoľahlivejší. Naproti tomu bývajú často citlivejší na prípadné študijné úspechy alebo neúspechy. Vyšší stupeň samostatnosti vedie však aj k tomu, že vzťah učiteľa a žiaka býva na vyššej partnerskej úrovni, a preto učitelia bývajú skôr konzultanti a radcovia ako klasickí učitelia.

Základnou črtou učiteľa dospelých žiakov by mal byť veľmi taktný záujem o žiaka spojený so snahou pochopiť jeho ťažkosti a zábrany súvisiace s výučbou a učením. Podmienkou práce učiteľa je úcta k dospelému žiakovi pri rešpektovaní jeho osobnosti, záujmu, schopnosti, ale i vlastných predstáv o sebe samom. So žiakom ho spája spoločný cieľ, ktorý by mal byť realizovaný na základe partnerstva a spolupráce. Preto učiteľ musí

prispôsobovať svoju rolu v triede, ale aj postupy práce pri vyučovaní. Neexistuje optimálna didaktická metóda, ktorá má svoje výhody a nevýhody. Oblasť vzdelávania dospelých by mala byť prienikom klasických školských metód a vhodne zvolených ďalších metód, ktoré sa ukázali ako najefektívnejšie pre ďalšie odborné vzdelávanie. Veľká pozornosť by sa mala venovať aj samoštúdiu žiakov a teda metódam učenia sa.

10 POMATURITNÁ SKUŠKA

Podmienkou získania pomaturitného kvalifikačného vzdelania v študijnom odbore zdravotnícky záchranár na úrovni ISCED 4A a získanie odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania zdravotnícky záchranár je absolvovanie odbornej pomaturitnej skúšky v študijnom odbore na strednej zdravotníckej škole v zmysle platných predpisov, ktoré upravujú spôsob ukončovania štúdia na stredných školách, ukončovania pomaturitného štúdia, nadstavbového štúdia, odbornej prípravy v odborných učilištiach a v učilištiach a ukončovania prípravy na výkon jednoduchých činností v odborných učilištiach.

Cieľom pomaturitnej skúšky (ďalej len „MS“) je overenie vedomostí a zručností žiakov v rozsahu učiva určeného učebnými plánmi, učebnými osnovami a vzdelávacími štandardmi Štátneho vzdelávacieho programu a úroveň pripravenosti absolventov na ich uplatnenie sa v povolani a pre uchádzanie sa o ďalšie vzdelávanie. Predmetom MS je preukázať schopnosti žiakov ako:

1. začleniť nadobudnuté poznatky do systému teoretických a praktických vedomostí, zručností a kompetencií,
2. ovládať kompetencie vyplývajúce z výkonových štandardov a schopnosti ich realizovať v pracovnom a mimopracovnom živote,
3. aplikovať a tvorivo využívať nadobudnuté vedomosti, zručnosti a kompetencie pri komplexnom riešení úloh a problémov vo vybranej oblasti,
4. komunikovať v slovenskom a vyučovacom jazyku ako podmienky ďalšej študijnej a pracovnej mobility,
5. aktívne používať súčasné komunikačné a informačné technológie a získané informácie vedieť spracovať a použiť.

Pomaturitná skúška v PKŠ študijnom odbore na strednej zdravotníckej škole sa skladá z 2 predmetov: teoretická časť odbornej zložky, praktická časť odbornej zložky

V teoretickej časti odbornej zložky pomaturitnej skúšky sa ústne overujú vedomosti žiaka v tomto súbore, prípadne aj vo vzťahu k praktickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky.

V praktickej časti odbornej zložky pomaturitnej skúšky sa overujú zručnosti žiaka v tomto súbore.

MS pozostáva z týchto častí:

- Teoretická časť odbornej zložky
- Praktická časť odbornej zložky

Teoretická časť odbornej zložky pomaturitnej skúšky je celoodborová, komplexná, nie predmetová a jej cieľom je overiť úroveň teoretických vedomostí a poznatkov.

Praktická časť odbornej zložky pomaturitnej skúšky overuje úroveň osvojených zručností žiakov a ich schopnosť aplikovať teoretické poznatky pri riešení konkrétnych praktických úloh komplexného charakteru.

10.1 Témy pomaturitnej skúšky

MS pozostáva z komplexných tém vytvorených z cieľových požiadaviek vychádzajúcich zo štátneho vzdelávacieho programu. **Je zásadným vzdelávacím výstupom** absolventov študijných odborov stredných zdravotníckych škôl, ktorí vykonaním pomaturitnej skúšky získajú na jednej strane hlavne odbornú kvalifikáciu a kompetenciu vykonávať pracovné činnosti v danom povolani a na druhej strane možnosť ďalšieho vzdelávania. Získané pomaturitné vysvedčenie, potvrdzuje v plnom rozsahu ich dosiahnuté kompetencie.

Pri teoretickej a praktickej časti odbornej zložky pomaturitnej skúšky má žiak využívať a aplikovať vedomosti a schopnosti z rôznych odborných predmetov komplexne, uplatňovať rôzne hľadiská. Pri skúške sa sleduje nielen jeho schopnosť využívať integrované a aplikačné medzipredmetové vzťahy v oblasti odbornej zložky vzdelávania, ale aj úroveň jeho ústneho prejavu a to z jazykovednej stránky a správneho uplatňovania odbornej terminológie na základne kritériálneho hodnotenia výkonov. V študijných odboroch s rozšírenou prípravou cudzích jazykov sa overuje aj úroveň cudzojazyčných spôsobilostí z hľadiska ich profesijnej použiteľnosti. Takto sa overuje nielen kvalita odbornej prípravy žiakov na povolanie, ale aj ich schopnosti potrebné pre ďalšie štúdium na vysokej škole.

Štátny vzdelávací program je jedinečným vzdelávacím štandardom, ktorý určuje súbor požiadaviek na žiaka vymedzujúcich stupeň dosiahnutých vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie a špecifikuje to, čo by mal žiak vedieť, dosiahnuť, vykonať a preukázať, aby získal certifikát – maturitné vysvedčenie, požadovanú kvalifikáciu alebo postúpil na vyšší stupeň vzdelania. Vzdelávacie štandardy zahŕňajú výkonové a obsahové štandardy. **Výkonový štandard** je svojím zameraním cieľovou požiadavkou. Je zároveň vstupným a výstupným štandardom (vstupné a výstupné požiadavky). Identifikuje merateľnosť vyučovacieho procesu. Popisuje produkt výučby, nie jej proces. Dôkazom dosiahnutia tohto štandardu je objektívne, validné a reliabilné sumatívne hodnotenie na základe spoľahlivých meracích prostriedkov, ktorými sa overí dosiahnutie cieľa. **Je základňou pre stanovenie maturitných tém ako sumatívneho vzdelávacieho výstupu. Skompletizovanie maturitných tém** teda znamená identifikáciu **sumatívneho vzdelávacieho výstupu**.

Pri tvorbe pomaturitných tém pre teoretickú a praktickú časť odbornej zložky pomaturitnej skúšky by sa mali osvojiť a utvrdiť vzťahy medzi štandardmi a kompetenciami. **Pomaturitná téma** je konkrétny odborný problém alebo problémová situácia komplexného charakteru, ktorý má žiak v priebehu pomaturitnej skúšky riešiť. V odbornej zložke pomaturitnej skúšky by mala smerovať k napodobeniu určitých odborných úloh, činností alebo situácii, ktoré sa uplatňujú na pracovisku v rámci povolania, pre ktoré sa žiaci pripravujú. Pomaturitná téma **je integratívna**. Má svoju profilovú a aplikačnú časť. Preto sa skladá z **podtém**. Ich obsahová skladba je koncipovaná tak, aby absolvent mal možnosť preukázať naplnenie všetkých výkonových kritérií v danom študijnom odbore. Zásadná profilová časť sa orientuje na stanovenie prioritných výkonov odvodených od vzťahov a súvislostí k profilovým predmetom. V ďalších častiach – aplikačná oblasť – sa uvádzajú všetky dôležité väzby a súvislosti dopĺňujúce profilovú časť podtém tak, aby maturitná téma bola komplexná.

Každá téma má:

- vychádzať z výkonových štandardov pre odborné vzdelávanie (hodnotenie absolútneho výkonu na základe kritérií) a zabezpečiť, aby výkonové štandardy uvedené v profile absolventa komplexne pokryli všetky témy MS,
- uplatňovať hľadisko akumulácie vedomostí viacerých odborných predmetov obsahovo príbuzných
- vychádzať z rozsiahlejších tematických celkov viacerých odborných predmetov (komplexnosť odborného vzdelávania na základe obsahových štandardov),

- umožniť a podporiť využitie všetkých podporných učebných zdrojov (pomôcky, písomné materiály, informácie a údaje, atď.) pre splnenie danej témy,
- umožniť preverenie schopnosti žiaka využívať vedomosti a intelektuálne schopnosti získané počas štúdia na posúdenie konkrétneho odborného problému, ktorý je daný v téme MS,
- dodržiavať pravidlo zrozumiteľnosti, konzistentnosti a komplexnosti tak, aby náročnosť, vecný a časový rozsah tém boli pre žiaka optimálne, primerané a zvládnuteľné na danom stupni vzdelania.

Pri tvorbe tém sa musíme vyvarovať nasledovnému:

- netvoriť tému podľa predmetov (téma bude v takom prípade nekonzistentná, odtrhnutá od profilového odborného problému, ktorý sa má v téme MS komplexne riešiť, nebude vytvárať možnosti pre aplikačné a tvorivé schopnosti žiaka),
- extrémom, akým je buď príliš malé alebo príliš rozsiahle množstvo informácií. Ak stanovíme malý rozsah, žiak ťažko porozumie zmysluplnosti problému. Nebude mať potrebné množstvo zásadných a podporných informácií. Na druhej strane príliš rozsiahla téma sa môže prejavovať pre žiaka ako nezrozumiteľná, neriešiteľná a frustrujúca,
- nestanovovať tému iba mechanickým popisovaním bez uplatnenia výkonových štandardov,
- téma nesmie viesť žiakov k pamäťovému memorovaniu a reprodukovaniu osvojených poznatkov v priebehu štúdia.

Pri tvorbe podtém musia byť ich formulácie jasné, jednoznačné, v logickom slede od riešenia jednoduchého problému k zložitejšiemu javu v závislosti od problému alebo situácie, ktoré sa majú v téme MS riešiť. Odvodzujú sa od obsahových štandardov. Orientujú a podporujú žiaka na preukázanie požadovaného výkonu a determinujú jeho výkonovú úroveň. Podtémy sa vzťahujú na všetky profilové – prioritné, aplikačné a doplňujúce informácie, ktoré žiak v priebehu štúdia odborných a všeobecno-vzdelávacích predmetov daného študijného odboru získal.

Pri tvorbe tém v danom ŠkVP v časti Hodnotenie vzdelávacích výstupov odporúčame používať relevantnú Metodickú príručku na prípravu a priebeh teoretickej a praktickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky.

10. 2 Hodnotenie vzdelávacích výstupov založené na výkonových kritériách

Hodnotenie MS ako sumatívneho vzdelávacieho výstupu je proces skompletizovania a interpretovania údajov a dôkazov o výkone žiakov. Špecifikuje, aké dôkazy o výkone žiaka sa majú vytvoriť, ako majú byť interpretované výstupné informácie a akým spôsobom sa majú zaznamenať. Je konečným rozhodnutím o výkone žiaka a ich cieľom je certifikácia.

Hodnotenie je jednou z najvýznamnejších činností kontroly vzdelávania, ktorou sa zisťujú a posudzujú výsledky vzdelávania.

Vzdelávacie výstupy

Predstavujú základ pre kritériálne hodnotenie vedomostí žiaka. Vymedzenie metód, prostriedkov a kritérií hodnotenia a by sa malo pripravovať súbežne s formulovaním vzdelávacích výstupov.

Vzdelávacie výstupy

- musia odpovedať na otázku **čo** sa od žiaka očakáva, aby preukázal svoju kompetenciu a úspešne ukončil svoje štúdium,
- musia odpovedať na otázku, **ako** má žiak vzdelávací výstup zvládnuť. Podtémy pomáhajú usporiadať zásadné informácie vo forme výkonov v logickej sekvencii v rámci danej maturitnej témy,
- sú pre žiakov **jasné a konzistentné**,
- majú **odsúhlasenú štruktúru**,
- môžu mať **vlastné učebné zdroje** (pomôcky, prístroje, modely, odborné tabuľky, vlastné práce, atď.),
- predstavujú základ pre **kritériálne hodnotenie** vedomostí, zručnosti a kompetencie žiaka.

Vymedzenie metód a prostriedkov hodnotenia by sa malo pripravovať súbežne s formulovaním vzdelávacích výstupov.

Výber metódy hodnotenia bude závisieť na tom, ako bude ktorá z nich vhodná na overovanie konkrétnych vedomostí, zručností a postojov, ktoré sú špecifikované v kľúčových cieľoch. Či je vybraná metóda hodnotenia vhodná pre vzdelávací cieľ, závisí od toho:

- ako by mala daná **požadovaná činnosť/výkon** byť preukázaná/ný,
- aké sú **podmienky**, v ktorých má daná činnosť/výkon prebiehať,
- aké sú **výkonové štandardy**, podľa ktorých by sa mala daná činnosť vykonať.

Odporúčaná norma hodnotenia je forma, ktorou sa porovnáva výkon žiaka s výkonmi iných žiakov. Je preto dôležité, aby správne nastavený systém hodnotenia monitoroval a zabezpečil na správnom základe dodržiavanie smerníc stanovených činností, preskúmal zabezpečenie ich účinnosti a využiteľnosti s aspektom na meniace sa potreby užívateľov, priemyselné a obchodné štandardy.

Presnosť a precíznosť

Hoci poznáme pestrú paletu metód hodnotenia, ktoré sa používajú na meranie vedomostí, základným bodom je fakt, že každé vykonané meranie musí byť presné a precízne. Používa sa bez ohľadu na to, aby sa výsledky vytvorili ako základ pre proces ich zaznamenania alebo pre certifikáciu vedomostí. Aby boli presné a precízne, merania musia priniesť platná a spoľahlivé informácie.

Platnosť – validita

Je miera na meranie každého hodnotenia, ktoré má zmysel merať. Kontrola platnosti je zase proces, ktorý je kompetentným orgánom schválený a ktorý sa realizuje v inštitúcii zodpovednej za tvorbu vzdelávacích programov. Každý systém hodnotenia je platný v rozsahu, v ktorom sa meria to, čo si vyžaduje byť zmerané. Za účelom zabezpečiť platnosť hodnotenia je preto nevyhnutné :

- jasne definovať, čo sa má skúšať,
- vybrať prijateľné metódy na meranie vedomosti.

Spoľahlivosť

Je miera dôslednosti a zásadovosti, s ktorou sú výsledky akéhokoľvek hodnotenia vysvetlené a popísané. Je rovnako dôležité pre účinné hodnotenie.

Reliabilita metód hodnotenia má zabezpečiť, aby:

- všetci žiaci jasne pochopili, čo sa od nich vyžaduje,

- podmienky hodnotenia boli známe a dodržiavali sa,
- všetky výsledky boli založené na odsúhlasených vyznačených schémach a postupoch,
- hodnotenie zaručovalo obmedzenie účinku pravdepodobných chýb/nepresnosti.

Spravodlivosť

Učitelia a žiaci musia považovať hodnotiaci systém za primeraný cieľom vzdelávania, prístupu vzdelávania a učebnému plánu. To značí, že systém bude otvorený, ak žiaci budú plne informovaní o cieľoch vzdelávania a prípravy, výkonových kritériách a podmienkach hodnotenia.

Praktickosť

Systém hodnotenia musí byť tesne previazaný na podstatné kvalifikačné štandardy, ktoré zabezpečia najefektívnejšie využívanie dostupných zdrojov. Ďalšie praktické hľadiská zahŕňajú podiel času hodnotenia na celkovom vzdelávacom čase, ľahké použitie, administratívnu účinnosť a faktory nákladov/výhod.

Záznam o výkone žiaka pri MS sa môže pripraviť niekoľkými spôsobmi:

1. Skupinovo

Príklad pre ústnu časť MS

Škola:																		
Trieda:										Školský rok:								
Študijný odbor:																		
P.č	Zoznam žiakov	Číslo TMS	Zoznam kritérií														SUMÁR	
			Porozumenie téme		Správna odborná terminológia		Samostatnosť prejavu		Schopnosť aplikácie		Správnosť a vecnosť odnove		Komplexnosť témy		Odborné kritériá – počet bodov			
			A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	Σ A	Σ N

TMS – téma MS A – áno N – Nie Sumár – vážený aritmetický priemer

Ak sme stanovili napr. 10 zásadných kritérií na hodnotenie výkonu žiaka (právny predpis uvádza iba minimum odporúčajúcich kritérií, učitelia si sami vytvoria kritériá, hlavne tie, ktoré sa týkajú odborných kompetencií v zmysle komplexného prístupu k hodnoteniu témy MS – profilová časť, aplikačná časť), ktoré pomôžu ohodnotiť celkový výkon žiaka z rôznych aspektov. Môžeme ich vyhodnotiť rôznym spôsobom: známku, percentuálne, slovom, bodmi atď. V uvedenom príklade sa použilo slovné hodnotenie: zvládol žiak určené kritérium? (áno, nie). Pri hodnotení je vhodné zvoliť stupnicu úspešnosti, napr.:

Dosiahnutá úspešnosť (áno)	Známka
10 – 9	1
8 – 7	2

6 – 5	3
4 – 3	4
2 – 1	5

2. Jednotlivo

Škola:						
Trieda:			Školský rok:			
Študijný odbor:						
Meno a priezvisko absolventa:						
Forma: (napr. ústna časť MS)						
Názov témy MS:						
Zoznam kritérií	Hodnotenie známku					
	1	2	3	4	5	Sumár
Porozumenie téme						
Používanie odbornej terminológie						
Samostatnosť prejavu						
Schopnosť aplikácie						
Správnosť a vecnosť odpovede						
Atd'.						

Sumár = vážený aritmetický priemer známok

Klasifikácia je výsledkom komplexného hodnotenia vedomostí, zručností a návykov žiaka. Základom na pridelenie klasifikačného stupňa sú známky, čiže zaradenie žiaka alebo jeho výkonu do niektorej výkonnostnej skupiny. Vymedzenie klasifikačných stupňov sa opiera o hodnotenie podľa kritérií.

10. 3 Cieľové požiadavky na maturitnú skúšku

Cieľom je preveriť dosiahnuté výsledky podľa výkonových štandardov – profilu absolventa.

10. 4 Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov

Rozsah a obsah úloh maturitnej skúšky zahŕňa komplexný učebný obsah teoretického vyučovania a praktickej prípravy. V rámci ŠkVP budú tieto kritériá špecifikované v závislosti na orientácii konkrétneho študijného odboru a v súlade s určenou maturitnou témou alebo formou praktickej MS. Odporúčame využiť nasledujúce všeobecné kritériá pri hodnotení výkonu žiaka.

Kritériá pre teoretickú časť odbornej zložky MS

1. porozumenie téme,
2. správne používanie odbornej terminológie v materinskom a cudzom jazyku,
3. schopnosť správne analyzovať tému,
4. vecnosť, správnosť a komplexnosť odpovede,
5. schopnosť praktickej aplikácie poznatkov,
6. prezentácia samostatnej, komplexnej a správnej odpovede,
7. výraznosť a istota prezentácie,
8. rutinné zmysluplné využívanie nevyhnutných pomôcok a prostriedkov pri odpovedi,

9. dôslednosť a zodpovednosť pri vypracovaní témy,
10. istota pri riešení problémových situácií, javov a problémov,
11. schopnosť predniesť vlastné riešenie.

Kritériá pre praktickú časť odbornej zložky MS

1. pochopenie úlohy,
2. správne analyzovaná téma,
3. správne používanie odbornej terminológie,
4. schopnosť teoretickej aplikácie pri praktickom predvedení úlohy,
5. samostatnosť pri práci,
6. správna a efektívna voľba metód pri postupe práce,
7. správny výber náradia, prístrojov, strojov, zariadení, materiálov, a pod.,
8. efektívna organizácii práce na pracovisku,
9. dodržiavanie noriem, hygieny a pravidiel bezpečnosti práce,
10. uplatňovanie zásad ochrany životného prostredia,
11. dodržanie bezpečnostných, hygienických a protipožiarnych opatrení,
12. výsledok práce.

Materiálne a priestorové podmienky pre vykonanie pomaturitnej skúšky

Materiálne a priestorové podmienky sú v jednotlivých študijných odboroch rozdielne, preto je potrebné ich v ŠkVP konkretizovať a spresniť pre každý študijný odbor osobitne a v súlade s určenou maturitnou témou alebo formou praktickej MS.

Priestory nevyhnutné na realizáciu MS (vo všeobecnosti)

1. odborné učebne,
2. učebne,
3. pracoviská klinickej praxe (podľa konkrétneho študijného odboru),
5. špeciálne zariadenia,
6. ostatné priestory podľa potrieb a orientácie študijného odboru.

Povolené pomôcky pri priebehu MS (vo všeobecnosti)

- a) počítač s nutným aplikačným softwarom, prístup na internet, dátové súbory na elektronických nosičoch,
- b) spätný projektor, skener, tlačiareň, elektronické médiá podľa potreby,
- c) modely, priesvitky, obrazy,
- d) kalkulačka,
- e) odborná literatúra, publikácie, príručky, právne normy a predpisy, dokumenty textového a grafického charakteru v tlačenej a elektronickej podobe,
- f) vlastné písomné práce vypracované počas štúdia (ich použitie je podľa rozhodnutia komisie),
- g) nástroje, prístroje, stroje, zariadenia, materiál
- h) ochranné pomôcky.

12 ZÁSADY PRE TVORBU ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

12. 1 Všeobecné zásady tvorby školského vzdelávacieho programu

Školský vzdelávací program (ďalej len „ŠkVP“) je zásadným pedagogickým dokumentom školy, na základe ktorého realizuje škola vzdelávanie v danom študijnom odbore. Je povinnou súčasťou školskej dokumentácie.

Školské vzdelávacie programy sú postavené na nasledovných **princípoch**:

1. nekladú dôraz na obsah vzdelávania, ale na výsledky vzdelávania,
2. vytvárajú pluralitné a konkurenčné vzdelávacie prostredie medzi školami,
3. podporujú autonómiu a rozhodovacie privilégia škôl,
4. vytvárajú sa pre konkrétny študijný odbor,
5. regulujú vzdelávacie podmienky v danej škole,
6. v plnom rozsahu akceptujú potreby regionálneho trhu práce a rozvojové priority školy,
7. dodržiavajú základný obsah vzdelávania a prípravy, ktorý vymedzuje štátny vzdelávací program,
8. za ich vypracovanie a schválenie zodpovedá riaditeľ školy,
9. súlad so štátnym vzdelávacím programom pre odborné vzdelávanie bude sledovať kontrolovať, posudzovať a hodnotiť MZ SR prostredníctvom Oddelenia metodiky a inšpekcie a pre všeobecné vzdelávanie Štátna školská inšpekcia.

Pri spracovaní ŠkVP sa stanovujú tieto **zásady** ŠkVP :

- a. sa vypracuje za celé obdobie štúdia OVP a riadi sa podľa cieľových požiadaviek ŠVP,
- b. vytvára podmienky pre osvojenie si obsahu vzdelávania stanoveného v ŠVP,
- c. vyjadruje profil a stratégiu školy,
- d. vytvára podmienky pre tvorivosť učiteľa, využívanie efektívnych foriem a metód výučby, neobmedzuje učiteľa z hľadiska časového a metodického, nakoľko vychádza z konkrétnych potrieb žiakov, odborných a pedagogických skúseností učiteľa,
- e. stanovuje pravidlá pre hodnotenie žiakov (kritériá hodnotenia),
- f. pri svojej tvorbe postupuje v súlade s platnou metodikou,
- g. vytvára priestor pre hodnotenie činnosti školy.

ŠkVP je strategický dokument školy, ktorý vymedzuje ciele, obsah a podmienky vzdelávania, odporúča zodpovedajúce didaktické prístupy, navrhuje metódy overovania a hodnotenia vzdelávacích výstupov.

ŠkVP vypracuje škola v súlade s príslušným ŠVP a metodickým pokynom, ktorým sa určia podrobnosti o tvorbe vzdelávacieho programu. Tvorba ŠkVP je v kompetencii riaditeľa školy, ktorý zodpovedá nielen za jeho kvalitu ale aj za jeho realizáciu. Škola má možnosť požiadať zodpovedajúce vzdelávacie subjekty a objednať si vypracovanie svojho programu. Do projektovania ŠkVP sa môžu zapojiť verejné a neštátne inštitúcie.

Tvorba ŠkVP svojím zameraním a charakterom bude vytvárať zodpovedajúce podnikateľské vzdelávacie prostredie, ktoré prirodzenou cestou bude iniciovať vznik konkurenčných tendencií medzi školami. Školy, ktoré budú ponúkať progresívne, moderné a aktuálne vzdelávacie programy vo vzťahu k potrebám a požiadavkám trhu práce majú veľkú šancu sa na trhu vzdelávania zakoreniť a dosiahnuť svoju atraktivnosť, školy bez kvalitnej vzdelávacej ponuky pomaly zaniknú. Preto v prvom rade, ešte pred tvorbou ŠkVP, musí škola pristúpiť k zhodnoteniu doterajšej kvality vzdelávania, k analýze jej súčasného stavu, identifikácií všetkých silných a slabých stránok, všetkých príležitostí a prekážok, ktoré budú

ovplyvňovať implementáciu ŠkVP a zároveň musí vypracovať aj návrhy na odstránenie identifikovaných závažných nedostatkov. Všetky tieto informácie majú svoje opodstatnenie, pretože iba tak sa dá určiť a posúdiť, či sa vzdelávanie podľa projektu školského programu môže zaviesť na školu ako efektívny nástroj zvýšenia kvality vzdelávania a celého vzdelávacieho prostredia.

Hoci tvorba ŠkVP je v plnej kompetencii riaditeľa školy, konečné **schválenie ŠkVP** musí prebiehať na regionálnej úrovni zriaďovateľom. Po schválení ŠkVP úradom samosprávneho kraja musí byť tento dokument prístupný verejnosti.

ŠkVP sa spracuje pre každú formu vzdelávania (denná, večerná, diaľková, kombinovaná, dištančné vzdelávanie) a to buď ako samostatný školský program alebo v rámci jedného školského vzdelávacieho programu budú štruktúrované aj iné formy vzdelávania v danom študijnom odbore (na úrovni ISCED 3A bude v danom ŠkVP spracovaná aj forma nadstavbového štúdia dennou, večernou alebo diaľkovou formou).

Školský vzdelávací program sa môže vypracovať ako štandardný na základe určených vyučovacích predmetov a jeho učebných osnov alebo ako modulový. Je v kompetencii školy zvážiť, ktorý spôsob spracovania školských programov je pre ňu najvýhodnejší. Použitie modulovej štruktúry školských vzdelávacích programov je vhodné najmä vtedy pokiaľ škola chce ponúknuť individuálne vzdelávacie cesty žiakom, ponúknuť rôzne formy a možnosti vzdelávania v kontexte celoživotného vzdelávania.

Škola bude vypracovávať ŠkVP:

- a) v súlade s príslušným ŠVP a platnou legislatívou,
- b) komplexne, tzn. vymedzí všetky požadované kompetencie absolventa v danom študijnom odbore, vzdelávacie výstupy (výkonové štandardy) a obsah vzdelávania, didaktické postupy uplatňované pri realizácii vzdelávacieho procesu, personálne, materiálne a organizačné podmienky nevyhnutné k dosiahnutiu stanovených cieľov vzdelávania vrátane spolupráce so sociálnymi partnermi pri realizácii programu v dennej forme vzdelávania, ktorí budú v plnej miere podporovať autonómiu a rozhodovacie privilégia škôl,
- c) pre celé obdobie vzdelávania (ISCED 3A študijné odbory dennej formy vzdelávania), ako aj všetky ďalšie formy vzdelávania,
- d) tak, aby bol prehľadný a poskytoval všetky potrebné informácie o vzdelávaní v danom odbore štúdia a aby umožňoval posúdiť súlad so ŠVP,
- e) tak, aby vytváral podmienky pre uznanie odborných kvalifikácií v danom povolání a tým aj uplatniteľnosť absolventov na trhu práce s dôrazom na daný región školy, ale aj na osobnostný rozvoj absolventov a ich pripravenosť celoživotne sa vzdelávať,
- f) tak, aby vytváral podmienky aj pre vzdelávanie žiakov s osobitnými vzdelávacími potrebami, žiakov mimoriadne talentovaných alebo dospelých ľudí.

12. 2 Štruktúra školského vzdelávacieho programu

Štruktúra ŠkVP sa odvodzuje zo ŠVP. ŠkVP musí vytvárať priestor pre uplatňovanie takých štýlov práce, ktoré pozitívne ovplyvňujú učenie žiakov, ich vzdelávacie výsledky, sociálne prostredie triedy a celej školy.

ŠkVP je výsledkom spoločnej práce učiteľov a vedenia školy. Účasť každého pedagogického zamestnanca na tvorbe ŠkVP má byť súčasťou jeho pracovných povinností.

Štruktúra ŠkVP obsahuje tieto časti:

1. Úvodné identifikačné údaje (názov vzdelávacieho programu, kód a názov odboru štúdia, stupeň vzdelania, názov a adresa školy)
2. Ciele a poslanie výchovy a vzdelávania

3. Vlastné zameranie školy (veľkosť a vybavenie školy, charakteristika pedagogického zboru, ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov, vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy, dlhodobé projekty a medzinárodná spolupráca, spolupráca s rodičmi, sociálnymi partnermi a inými subjektmi)
4. Profil absolventa (charakteristika a kompetencie absolventa)
5. Charakteristika školského vzdelávacieho programu (dĺžka štúdia, forma vzdelávania, spôsoby a podmienky ukončovania štúdia, doklad o získanom vzdelaní)
6. Učebný plán
7. Učebné osnovy/moduly pre všetky predmety
8. Učebné zdroje (učebnice, didaktická technika, materiálne zdroje)
9. Podmienky na realizáciu vzdelávacieho programu (personálne zabezpečenie, materiálno-technické a priestorové podmienky, podmienky zabezpečenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri štúdiu)
10. Základné podmienky vzdelávania žiakov s osobitnými výchovno-vzdelávacími potrebami
11. Systém kontroly a hodnotenia žiakov